

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

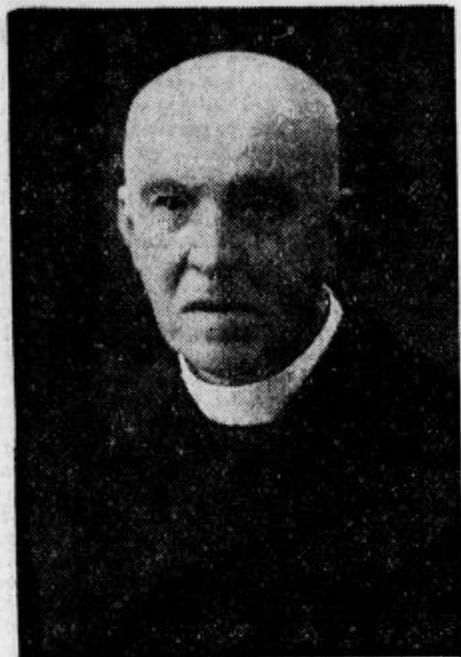
SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti ustanovljena

Akademik Aleš Ušeničnik

starostni predsednik Akademije

Na tih in skromen način, kakor so slovenski znanstveniki in umetniki skromni, je stopila v življenje včeraj Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani. Kulturnemu središču slovenskega naroda pomeni ta ustanova poleg univerze najvišji pogon duha in najvišjo kulturno avtoritativo. S tem se je uresničil sen slovenskih znanstvenikov, ki so že stoletja sanjali o takem resnično osrednjem, vse zemlje Slovencev združujočem »učnem« *društvu*, v katerem bi bile osredotočene vse panoge ved in umetnosti, ki bi združevalo v sebi enotno vodstvo v raziskavanju narodnih znanosti, odpiralo razglede v evropski svet in dajalo pobude slovenski umetnosti. V nas je še živ spomin na klasično humanistično akademijo prvih operosov v 17. stoletju, še se spominjamo naprov druge akademije prosvetljenec v 18. stoletju, prizadevanj Kumerdeja in Japlja; svetel spomin hranimo v svoji zgodovini o znanstvenem krožku ob hrotem polihistorju in prirodoslovcu baronu Zoisu na Grabnu, tej naši stvarni akademiji ob vstopu v novo 19. stoletje, iz katerega je izšla prva resnična slovenska pesem Val. Vodnika ter prva slovenska in slovenska sistematična slovnica Kopitarja, ki je prvi sanjal celo o centralni vseslovenski akademiji. Vse to so bili poizkusi v naši preteklosti, ko je Akademija v vseh svojih razredih deloma že stvarno obstojala (Operosi, Zois), pa prenehala zaradi malenkostnih razmer, morda intrig, pa tudi zaradi smrti mecenov, ki jih Slovenci nikdar nismo imeli mnogo. Toda misel na Akademijo je bila v nas tudi 19. stoletja živa in jo je že pred 125. leti jasno izrazil prvi državni profesor slovenščine na vseučilišču Primic v besedah, ki jih podajamo zaradi častitljivosti v tedanji bohorici: »Vis unita major — Naj Ikuji G. G. Usheniki eno slovensko akademijo napraviti! Sicer se je prav v tem času začelo drugo gibanje z Vrazom in potem njegovimi nasledniki, zanikajočimi potrebo slovenskega znanstvenega jezika, ki so slovenski jezik delili v dva dela: v jezik za domačo porabo, za govedarje in za ljudstvo ter v jezik za izobraženstvo in visoko znanstvo. In ta naj bi se počasi odmikal ljudskim osnovam ter v celoti prevzel oblike sorodnih večjih slovanskih rodov, s katerimi bi tvoril enotno znanstveno književnost. Celo ob svetovni vojni in tudi še po prelomu niso utihli glasovi, ki so težili po nenarodnem znanstvenem jeziku ter govorili o iluzornosti slovenskega znanstva. Toda ljubezen Slovenca do svoje kulture je bila močnejša kot okoliščine, s svojo lastno močjo si je ustvaril zrelo slovensko znanstveno literaturo, ki je postala deležna velikega priznanja tudi v inozemstvu, dvignil je slovensko univerzo na gladino evropskih priznanih vseučilišč in slovensko umetnost v isto vrsto s svetovno umetnostjo. Zato mu je misel na Akademijo bila še bolj živa in postavljena za najvišji cilj.

Sicer smo Slovenci že davno ustanovili Slovensko Matico, ki že malo manj kot eno stoletje uživa sloves naše najvišje znanstvene ustanove in ki je dozdaj predstavljala začetek bodoče akademije. Ustanovili smo si Znanstveno društvo za humanistične vede, ki je samo po sebi že celotni odsek akademije z istimi nalogami in pogoji in istim delokrogom: saj izdaja svoj Casopis in Razprave, ki so po vrednosti in veljavi enake izdajam raznih svetovnih akademij. Imamo Muzejsko društvo v Ljubljani s svojim Muzejskim glas-

nikom, imamo drugo Muzejsko društvo v Mariboru, s prav tako akademskim glasilom, ki pred svetom predstavlja dostojno našo zgodovinsko znanost. Imamo Zgodovinsko društvo in Geografsko, ki gojita svojo panogo znanosti, imamo Slavistično društvo, ki bo vsak čas začelo s svojim glasilom, imamo dalje Leonovo družbo s »Casom«, Praviško s »Pravnikom« *in Prirodoslovno z »Razpravami«*, ki si v svetu pridobivajo vedno novih čitateljev in s katerimi vzdržujejo naši prirodoslovci stike z evropsko prirodoslovno znanostjo ter se merijo z njo ozir. jo dopolnjujejo z raziskovanji na naših slovenskih tleh. In ne samo to: z naporom vse slovenske javnosti se je ustanovila v Ljubljani Narodna galerija, sveti hram slovenske likovne umetnosti, v kateri so zbrani dokumenti slovenske oblikovitosti, in imamo PEN-klub, enakovreden vsakemu evropskemu pisateljskemu društvu, ki ga kot samostojno narodno telo priznava ves svet. In imamo Slovenci še in še društve, ki goje slovensko znanost, toda enotne, osrednje ustanove, kjer bi se zbirale vse vodilne in usmerjajoče sile slovenskega duha, nimamo in do danes nismo imeli. »Vis unita major!« *je rekel Primic: združena moč je večja! Združiti vsa slovenska znanstvena in umetnostna prizadevanja v eno močno kulturno centralo, v kateri bodo vse panoge zastopane po svojih najmočnejših predstavnikih, postaviti trden temelj razvoju duhovnih in prirodoslovnih ved in poskrbeti čim bolj za razvoj umetnosti — to je naloga vsakega naroda, ki se sebe in svoje notranje duhovne moči zaveda! In to združeno moč slovenskega znanstvenega napora in umetnostnega uspeha — cvet naroda*

— naj predstavlja slovenska Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

In ta se je ustanovila včeraj v vsej skromnosti, kakor bi kdo ne pričakoval o taki ustanovi, ki predstavlja maximum slovenske kulture in avtoritativno razsodišče v vseh kulturnih vprašanjih. Stopila je v življenje in prevzela nase veliko dolžnost smoteno urediti slovensko znanost in ustvariti pogoje za največji razcvet slovenske umetnosti. Izdajala bo dokumente slovenske preteklosti in monimente slovenske tvornosti na vseh poljih in v vseh časih, zbirala gradivo in raziskovala naše narodne probleme in vse, kar se dogaja med nami in v širokem svetu — vse z ozirom na našega slovenskega človeka, zasidranega v slovensko zemljo in razgledanega v vesoljni svet. Sedem prvih slovenskih akademikov, sedem prvih slovenskih »nesmrtnikov« *predstavlja začasno samo sedem strok — filozofijo, filologijo (jezikovno in literarnokulturno), zgodovino, pravo, prirodne vede in umetnost —, in predstavnik vsake izmed njih naj organizira svoj razred, v katerem bodo zbrani najvidnejši in največji predstavniki dotičnih ved. To je izbor izbranec, cvet slovenskih kulturnih delavcev, ki imajo sankcijo predstavljati našo znanost in urediti akademijo kot enakovredno in resnično predstavnico našega kulturnega prizadevanja ob strani in v tekmi z drugimi znanstvenimi akademijami. To sta dve nalogi naše akademije. Posledica bo gotovo preuredba marsikakega današnjega znanstvenega društva, ki bo zdaj ob ustanovitvi centrale izgubilo svoj namen in bo preurejeno prešlo v nov delokrog. Na drugi strani pa bo naše znanstveno delo dobilo trdno domačo in med-*

narodno podlago ter bo moglo vse bolj skrbeti za znanstven naraščaj, ki je nam tako potreben, in ki zdaj ni imel kje pričakovati svojih dognanj. V vsem tem pomeni ustanovitev nove dobe v slovenskem kulturnem življenju, njen vrh in cilj, ki je bedel stoletja v naši zavesti, nov razmah tvornih sil, in zato trden, nepremakljiv temelj in poroštvo za notranjo duhovno in kulturno rast. In s tem, ko bo rastla kulturna moč slovenskega naroda, bo rastel tudi ponos, da taka mogočna stavba kulturnega dela stoji na jugoslovanskih tleh kot najvišji kulturni vrh in narodni branik na skrajnem zapadu. Notranja okrepitev enega dela države pomeni bogastvo celote!

Zdaj slovenska akademija znanosti in umetnosti živi in ni je sile, ki bi jo mogla spraviti s sveta! Zeleli bi ji, da ji Bog da mecenov, ki jih bo tako potrebovala: saj so Akademije bile že od nekdaj negovanke največjih domoljubov in čisto celo delo enega samega človeka. Hrvatje so imeli svojega Strossmayerja, ki se med Slovenci še ni rodil. Srbi imajo mnogoštevilne »zadužbinec«, mi pa imamo zdaj samo ljubezen, s katero se oklepamo svoje največje kulturne ustanove, ki vsemu svetu pričuje, da smo Slovenci narod, po kulturi enakovreden vsem ostalim.

Zato vsa zahvala neumornim snovateljem Akademije in vsem, ki so z ljubeznijo spremljali njihov trud, zlasti pa tudi našim slovenskim oblastnikom doma in v Belgradu, ki so Akademiji ob njenem rojstvu nudili vso pomoč ter ji zvesto stoji ob strani!

Slovenska akademija znanosti in umetnosti pa naj živi, naj raste in naj se razvija v čast in ponos slovenskega naroda! td.

Japonska ne odneha

Tokio, 11. decembra. Na seji ministrskega sveta je popolnoma prodrlo stališče armade. Vlada je sklenila, da vojne s padcem Nankinga ne bo konec, ampak da se bo nadaljevala tako dolgo, dokler Cankajšek kot šef kitajske vlade ne odstopi in dokler se kitajska vlada popolnoma ne podvrže pogojem zmagovalca.

Vlada je nadalje sklenila, da odklanja v sporu s Kitajsko vsako posredovanje tretje velesile. Armada bo Cankajška in njegovo armado preganjala in porazila do konca in njegove vlade, ako se popolnoma ne podvrže, ne bo priznala, temveč delala na to, da se ustanovi v osvojenih pokrajinah severnega Kitaja nova kitajska vlada s sedežem v Pekingu.

Te neodjenljive politike armade baje nekateri japonski odličniki ne odobravajo, vendar pa ni dvoma, da bo šla politika Japonske po poti, ki jo narekuje armada.

Japonska armada se sedaj pripravlja na to, da zavzame tudi Hankov in Kanton, ki je v neposredni bližini angleške kolonije Honkong. V ta namen so Japonci na več otokih na jugu izkr-

cali svoje čete, kar posebno Anglija gleda z veliko skrbjo in pozornostjo. Angleške vojne ladje, ki so dosedaj bile vsidrane pred Šanhajem, so pod vrhovnim poveljnikom admiralom Little odplule pred Honkong.

Poročilih iz Nankinga se glavni oddelki kitajskih čet umikajo proti zapadu in severu. Kitajske straže skušajo umik zavaruovati. V samem mestu preganjajo japonski oddelki zadnje ostanke kitajske vojske.

Odstop maršala Cankajška postaja vsak dan verjetnejši in splošno se pričakuje, da bo Cankajšek odstopil še pred mirovnimi pogajanjmi. Ako bi se on sam spustil v ta pogajanja, bi ga narod brez dvoma zapustil, ker je bil on eden izmed glavnih zagovornikov politike žilavega odpora. Maršal Cankajšek bo po hudih porazih bržkone odpotoval v inozemstvo. Vest o padcu Nankinga je napravila po vsej Japonski ogromno veselje. Nestrpno pričakuje japonsko ljudstvo uradnega potrdila, da je Nanking popolnoma v japonskih rokah. Nocoj pripravljajo v Tokiu grandiozno baklado po vseh lukah.

Vrnitev dr. Stojadinovića Navdušen sprejem v Belgradu

Belgrad, 11. dec. AA. Davi ob 10 se je vrnil v Belgrad, kjer so ga navdušeno sprejeli in pozdravili, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović. Že na vse zgodaj so začela prihajati posamezna društva JRŽ in mnoge skupine ljudi, ki so se zbirale na trgu pred železniško postajo. Kmalu po osmi uri se je začel polniti tudi peron z uglednimi osebnostmi, v dvorski čakalnici so se pa zbrali člani kr. vlade s prometnim ministrom dr. Spahom na čelu. Na peronu se je zbralo tudi veliko število senatorjev, poslancev, višjih uradnikov in višjih funkcionarjev JRŽ. Prihod vlake so pozdravili z viharinimi vzkliki, ki so se takoj razširili tudi na množico, zbrano na trgu pred poslopjem.

Prometni minister dr. Spaho je izročil ge. Stojadinoviću krasen šop rož, nato pa pozdravil dr. Stojadinovića in mu najprijetneje čestital k doseženim uspehom v korist naše države in v korist splošnemu miru, ki nam je vsem toli potreben. Predsednik ministrskega sveta se je dr. Spahi zahvalil. Ko se je dr. Stojadinović pokazal pri izhodu iz čakalnice, ga je sprejela pred železniško postajo zbrana množica z viharinimi vzkliki in mu priredila navdušene manifestacije.

Sofija, 11. dec. e. Jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović bo v januarju obiskal bolgarsko prestolnico in ostal tam več dni.

Yvon Delbos prihaja v Belgrad

Belgrad, 11. dec. m. Na svojem krožnem potovanju francoski zunanji minister Delbos prispe jutri v Belgrad z brzovlakom ob 7 zjutraj. Na kolodvoru ga bo sprejela vlada s predsednikom dr. Stojadinovičem na čelu. Na peronu bo postavljena častna četa z zastavo in godbo, Belgrajska občina je okrasila vse glavne ulice, ki se stekajo na kolodvor, s francoskimi in jugoslovanskimi zastavami.

Preprečen atentat na Delbosa

Pariz, 11. decembra. e. Iz Valenciennes poročajo, da so tamkaj zaprli nekega Kolomana Budaya, ki je baje nameraval izvršiti atentat na Delbosa med njegovim bivanjem v Agati. Budaya so pred nedavnim aretirali, češ da je v zvezi z marsejskim atentatom. Iz Pariza so takoj obvestili policijo v Pragi, da ima Budaya v CSR sodelavce in da jih naj takoj zapro.

Kmalu nato je policija v Moravski Ostravi aretirala nekega moža, ki se je neke pohvalil, da je v zvezi z Kolomanom Budajem. Vendar pa policija ne mara povedati niti njegovega imena in tudi ne mara dajati pojasnil o tem, v kakšni zvezi je bil aretirani s terorizmom, ki je bil aretiran v Valenciennesu v Franciji.

Snoči je Havas objavil pojasnilo, češ da je policija postala pozorna na Kolomana Brdaya zaradi tega, ker je ušla dvojce njegovih šifriranih pismen. V pismih je Budaya obljubil tudi denar. Pozneje je ravski Ostravi razlagal, da je treba izvršiti atentat na Delbosa in na guvernerja v Alžirju de Beauja. V pismih je Buday obljubil tudi denar. Pozneje je Havas objavil, da je policija izdala več tiralic in zapornih povelj za razne Budayeve sodelavnike.

Dunajska vremenska napoved: Sneg. Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno s padavinami, padec temperature.

Velika božična prodaja

260 199 76 155

HIŠA TRGOVSKA

DOMAČA

Sternceki

NAVEČIA

CELJE

Od nedelje do nedelje

V ospredju preteklega tedna stojita, v kolikor se tiče evropskega ozemlja, potovanja jugoslovanskega ministrskega predsednika, dr. Stojadinovića v Italijo ter potovanje francoskega zunanjega ministra Yvona Delbosa na Poljsko, v Romunijo, v Jugoslavijo — kamor pride danes popoldne — ter v Prago, kamor bo šel naravnost iz Belgrada.

O potovanju ministrskega predsednika v Rim moramo povedati, da je vzbudilo po vsej Evropi izredno zanimanje. Vrhovilo je vso Italijo in imelo močan odmev tudi po jugoslovanskem tisku. V kolikor se tiče nas Jugoslovancev, smo dobro poučeni o pomenu tega obiska, ki je veljal italijanski vladi kot odgovor na spomladanski obisk grofa Ciana v Belgradu. Jugoslavija želi živeti v miru z vsemi svojimi sosedami. Njo ne briga razprtje, ki jih imajo vellesle med seboj. Naša država želi s svojimi sosedami in z vsemi drugimi državami gojiti plodono odnose in od vseh, če mogoče, dobiti jamstva, da njene neodvisnosti ne bodo ogrozile. Prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo služi temu namenu, predvsem še, ko je Italija naša najmočnejša sosedka v gospodarstvu. Če ima Italija nesoglasja ali posebne zveze s katerimi drugimi velikimi državami, nas to trenutno ne briga. Glavno je, da vlada na naših mejah mir. Dr. Stojadinovića so v Italiji izredno ljubceznivo sprejeli in je mnogo bolj verjetno, da bodo iz takšnega prijateljskega oziroma zrasle tudi kulturne ugodnosti za jugoslovansko manjšino v Italiji, kakor pa če bi med obema vladala napetost.

O potovanju francoskega zunanjega ministra po evropskem vzhodu moramo dejati, da je znamenje pozitivnega francoskega zanimanja za te predele Evrope. Francija se je zadnja leta nekoliko odmaknila od njih, ker je imela mnogo opravkov na evropskem zapadu. Sedaj hoče zamujeno popraviti in moramo reči, da je prav tako. Francoski duhovni vpliv, ki je v zgodovini vedno bil močan, se mora uveljaviti, da bo tvoril ravnotežje z različnimi duhovnimi točki, ki bi radi Evropo razklali v tabore in tudi manjše države potegnili v svoja vrenja. Delbosovo potovanje bo stara prijateljstva — jugoslovanske prijateljstvo do Francije spada med najmočnejše — oživelo in delo za mir okrepi. Krožilo se razne vesti, kakor da želi Francija organizirati okrog sebe zavezniški blok manjših in srednjih držav in da prihaja Delbos zaradi tega na vzhod. Te vesti so se izkazale neresnične, kajti takih namenov Francija nima, na drugi strani pa tudi vzhodnoevropske države manjšega obsega nimajo volje spuščati se v kakšne politične zveze s katerokoli veselo, ker to v sedanjem trenutku ni priporočljivo. Potovanje pa bo velike koristi za vse mirno prizadevanje. Jugoslavija je tega odličnega gosta vesela in mu bo pokazala, da zna biti Franciji hvaležna za pomoč, ki jo je od nje dobila v borbi za svojo svobodo.

Na Daljnem vzhodu se kitajsko-japonska vojna razvija v katastrofo za Kitajce. Japonci so zasedli že prestolnico Nankin in je verjetno, da bodo nadaljevali svoj pohod, dokler Kitajsko ne prisili, da sprejme njihove mirne pogoje: ločitev od Rusije in sodelovanje v Japonci ter ustanovitve avtonomnih pokrajin pod japonskim vplivom.

V našem domačem življenju bo pač najvažnejši dogodek smrt 81-letnega zagrebskega nadškofa in predsednika jugoslovanskega katoliškega episkopata dr. Antona Bauerja. Z njim lega v grob zvest in neomahljiv borec za pravice ločnega kraljevstva na svet. Hrvatom pa je bil tudi zgled iskrenega rodoljuba, ki je vse svoje sile in tudi denarna sredstva posvetil napredku njihove znanosti in umetnosti. Pod njegovim vodstvom se je jugoslovanski katoliški episkopat in z njim ves katoličen predstavil jugoslovanskemu svetu v tisti veliki luči, ki povsod vzbudi spoštovanje, v kakih posebnih razmerah pa tudi strupeno nasprotovanje. Borbeno je bilo njegovo življenje in značajno, zato se od njegovega trupla ves resnično kulturni jugoslovanski svet poslavja s spoštovanjem. V teku so velike priprave za pogreb, ki bo vselkogar pokazal veličino misli in idej, katerih nosilec je bil. Uvrstimo ga med tiste velike moze, ki so vredni stoletnega spomina, in molimo za mir njegove duše!

Te dni se je poslovil od Jugoslavije dosedanji papeški nuncij Hermenigild Pelegrinetti, ki je v tem svojstvu prebil 15 let v državi in od blizu spremljal njen razvoj. Njegovo poslanstvo in želja je bila, da se razmerje države Jugoslavije do katoliške Cerkve uredi po tistih načelih, ki odgovarjajo trajni dobrobiti države in značaju in namenu katoliške Cerkve. Svojo dolžnost je izpolnjeval z vso vestnostjo, zato ga je sv. oče v 61. letu starosti imenoval za kardinala. Z njim smo v kardinalskem zboru dobili zastopnika, ki Jugoslavijo pozna do vseh potankosti.

Minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletić je obiskal Slovenijo in si ogledal vse važnejše športne naprave pri nas. Prišel je v osebni stik z voditelji naše telesne kulture in spoznal, kaj smo si na tem polju že ustvarili iz lastnega veselja in poštovanosti, česa še potrebujemo, da bomo mogli uspešneje naprej, in kolikšne pozornosti s strani države je vredna naša vna in sposobnost. Njegov obisk je bil za vse prijatelje ljudske in demokratične telesne kulture prijeten odhiti po letih, ko so nekateri s tako zakrknjenostjo hoteli telesno kulturo monopolizirati, pa so pri tem pokazali toliko nesposobnosti in politično pobarvane vsiljivosti, da je danes že vsem očito, da vztrajanje v takih zmotah za državo ne bi bilo koristno.

Državni proračun za leto 1938-39 je bil v finančnem odboru že sprejet z 18 proti 13 glasovom. Je sicer za 1 milijardo in 270 milij. višji od lan-

skega, toda če država zmora tako povišanje na strani dohodkov in izdatkov, je to dokaz močnejšega gospodarskega življenja, ki se je sprilo izboljšane svetovne konjunktura in smotrane gospodarske politike vlade začelo opaziti tudi pri nas. V doselej strumno organiziranem Ljotičevem »Zboru« je izbruhnil spor, ki so ga sprožili glavni tajnik Velibor Jonić, šef »Zborovega« tiska Djordje Perić in šef propagandnega oddelka dr. Danilo Gregorić. Ljotiču očitajo, da se je oddaljil od prvotnih smernic »Zbora«, ko je po programu desničar, hoče pa ljubimkovati z ljudsko fronto v Franciji in se proti sedanjim vladni bori vzporedno z levitarskimi strujami.

V petek smo objavili zanimiv in važen pregled o številčnem razmerju prebivalstva Jugoslavije. Po tem pregledu je imela Jugoslavija dne 31. decembra 1936 že 15.173.608 prebivalcev. Od 31. januarja 1921 se je njeno prebivalstvo povečalo za 3.188.697 ali za 26%. Delež dravske banovine na prebivalstvu Jugoslavije je bil leta 1921 8,85%, leta 1936 pa samo še 7,86%. Ni sicer še ugotovljeno, ali je ta padec prebivalstva dravske banovine pripisati izseljevanju izven pa tudi v južne kraje države, kljub temu pa se je v ta pojav treba zamisliti. Ako izvira iz izseljevanja v tujino, je naša narodna dolžnost skrb za izseljenstvo, ako pa izvira iz izseljevanja po državi, bo pa tudi treba gledati, da se ti tisoči ne odtujijo domačemu duhu. Ako pa padec prebivalstva izvira iz nazadovanja rojstev, smo pa pred vprašanjem, kako naj se izpreobrnemo, da ne bomo napravili narodnega samomora, ko jih imamo dovolj, ki bi nas radi odpravili.

V Ljubljani imamo slikarsko razstavo bratov Šubicev. Vsak, ki se hoče imenovati zavednega in morda tudi še izobraženega Slovenca, bi si moral to razstavo ogledati, da spozna našo tvorno silo in se mu ob lepih delih naših mož vzbudi duševna zaloga za našo največjo potrebo — ponos in samozavest. Razstava je podaljšana, več o njej med »Ljubljanskimi vestmi«.

Dne 8. decembra so katoličani po vsej Jugoslaviji slovesno praznovali praznik Brezmadežnice, ki mu najgloblje vsebino daje prav katoliška Cerkva. Če je tako praznovanje pomembno v tej materialistični dobi drugod po svetu, je še bolj pomembno na Balkanu, kjer so burna zgodovina in različni kulturni tokovi precej zabrisali pojem poštenosti in neomadeževanosti.

Lani še bajka — letos resnica! Za 200 Din mesečno:

Standard-radio

Ljudski super. 4+1 elektronke, 7 krogov z vsemi najnovejšimi izpopolnitvami radio-tehnike — Nikakršen modni artikel, marveč soliden sprejemnik za dolgo vrsto let!

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

RADIO-DOBERLET, d. z o. z., LJUBLJANA, Kongresni trg 8

Podzastopstvo za Maribor: **HENRIK ARLATI, Ulica 10. oktobra 4**

Minister Miletić o našem športu

Belgrad, 11. decembra. AA. Po vrnitvi s svojega prvega inspekcijskega potovanja v Zagreb in Ljubljano je minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Vekoslav Miletić dal listom tole izjavo:

»Izredno sem zadovoljen, ker sem se mogel sestati z voditelji športa in sokolstva v Zagrebu in v Sloveniji. Na športnih konferencah v Ljubljani, Celju, Mariboru in Zagrebu so mi poročali voditelji nogometnih, lahkoatletskih, smučarskih in drugih športnih organizacij. Na ta način sem zvedel za njihove potrebe iz neposrednega vira. Na tem potovanju sem prejel mnoge pismene spomene in resolucije, ki bodo dragoceno gradivo za strokovni in upravni odsek mojega ministrstva.

Izjava

Narodni poslanec dr. Jurij Kocic nam je poslal naslednjo izjavo s prošnjo, da jo objavimo:

»Mrazov proces in moj odgovor.

»Jutro in njegovi politični dogodki hočejo trdovratno iz tragedije v Starem trgu delati zase politični kapital. To je sicer njihova stvar, če morajo v tem primeru sami sebi dati nauk o pieteti pred smrtjo. Toda docela ponarejeno in zlonamerno poročilo o poteku procesa v Novem mestu z dne 19. septembra in najnovejšo poročilo z dne 8. t. m. pa direktno s pristom kaže name, ki naj bi bil vzrok za vse in naj bi se končno zbal in umaknil, kar mi potrjuje tudi nastop narodnega poslanca g. Stanka Lenarčiča v narodni skupščini dne 11. t. m.

Ker le zaradi nekaj besed, izgovorjenih g. Mraku in njegovi ženi, obtožujejo, bom dal tudi možnost, da me lahko tožijo. Zato izjavljam:

Če trdi g. Mrak, da je moje postopanje vzrok ali povod za smrt njegove žene, trdim jaz, da je njegovo postopanje vzrok ali povod za smrt njegove žene. Zadovoljen bom, če bom zaradi te trditve moral kot toženec sedeti na za-

Anketa o varstvu delavstva

Belgrad, 11. dec. AA. V zvezi s sklepi ankete, ki je bila v Zagrebu 8. novembra o delovnem času pomožnega osebja v trgovskih in obrtnih obratih, je minister za socialno politiko in ljudsko zdravje sklenil, naj bo 18. in 19. januarja v Sarajevu anketa, na kateri bodo razpravljali v zvezi z izvedbo zakona o varstvu delavstva o naslednjih vprašanjih:

Izprememba uredbe o zapiranju in odpiranju trgovskih obratov in delovni čas pomožnega osebja, posebno varstvo žensk in otrok glede na delovni čas, zboljšanje službe inspekcije dela, pojem industrijskih podjetij po zakonu o varstvu dela in izredna kolektivnih pogodb.

Ankete se udeležijo zastopniki ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje, ministrstva za telesno vzgojo ljudstva, ministrstva za trgovino in industrijo, zastopniki delodajalskih in delavskih zbornic, zveze delodajalskih združenj, osrednjega urada za zavarovanje delavcev in osrednje uprave za posredovanje dela. Anketa bo v mestni posvetovalnici.

Obvezno pokojninsko zavarovanje za zasebne nameščenice po vsej državi

Belgrad, 11. dec. AA. Uredba o pokojninskem zavarovanju nameščenic z 12. decembra 1933, je razširjena tudi na ostale kraje naše države, kjer doslej še ni veljala. Po devetem členu te uredbe nastopi s 1. decembrom 1937 dolžnost prijavljanja nameščenic za pokojninsko zavarovanje. V smislu čl. 10 pa nastopi dolžnost plačila prispevkov s 1. januarjem 1938.

Da bi delodajalci in nameščenice vedeli, kako je treba izpolniti predpise uredbe o razširitvi pokojninskega zavarovanja, je ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje izdalo tole navodilo:

1. Prijava zavarovanja. — S 1. januarjem 1938 se prične obvezno pokojninsko zavarovanje zasebnih uslužbenic (nameščenic). Prijave je treba vložiti po stanju zaposlenega osebja na dan 1. decembra 1937. Prijave je treba izročiti v 14 dneh na predpisnem obrazcu, ki ga daje brezplačno Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani, nadalje vsi okrožni uradi za zavarovanje delavcev, zasebna društva bolniških blagajin in bratovske

Knežinja Olga se je vrnila

Belgrad, 11. dec. AA. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je po težji operaciji, ki so jo opravili v Londonu, danes ob 10. prispela v Belgrad. Na topiderski postaji so Nj. kr. Vis. knežinjo sprejeli Nj. kr. Vis. knez namestnik, dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije ga. Srskičeva, dvorna dama Nj. kr. Vis. knežinje Olge ga. Lozanićeva, dvorni minister, prvi pribočnik Nj. Vel. kralja, dvorni maršal, dvorni upravnik in polkovnik Pogodnik, predstojnik pisarne Nj. Vel. kraljice Marije.

Belgrajske vesti

Na posredovanje poslanca JRZ g. Karla Gajška je trgovinsko ministrstvo podelilo podporo 4000 din za tečaj za lične obrt, ki se vrši pri Gospodarski združitvi v Brezjah pri Konjicah.

Na intervenciji ministra Kreka je poštni minister odredil, da se na pošti Smartno v Slovincih ponovno uvede vsakodnevna poštna služba.

Belgrad, 11. dec. m. JRZ priredi jutri v Smederevu velik show, na katerem bo govoril o političnem položaju socialni minister Cvetković.

blagajne. Predpisano izpolnjene prijave je treba poslati neposredno Pokojninskemu zavodu za nameščenice v Ljubljani priporočeno najkasneje do 28. decembra 1937.

2. Prijaviti je treba vse osebe nad 18 let, ki so po vsebini svoje službe uradniki, ali ki opravljajo v glavnem duševno delo ne glede na spol in državljanstvo. Če delodajalec dvomi, ali je prijava za kakoga nameščenca obvezna, mora to vsoeno storiti in v prijavi navesti svoj dvom. Kakšno delo je duševno, določata §§ 1 in 2 zakona o Pokojninskem zavarovanju uslužbenic. Po teh zakonskih predpisih je treba prijaviti vse zasebne uradnike ne glede na delo, ki ga opravljajo in plačo, ki jo prejema, od ostalih nameščenic pa vse tiste, ki se pečajo z vodstvom obratov ali podružnic, z višjim nadzorom nad delom drugih oseb, s pisarniško službo in z zaposlitvijo, za katero je treba najmanj šest razredov srednje šole ali nje enake strokovne šolske priprave. Za pokojninsko zavarovanje prihajajo torej v poštev predvsem vsi bančni in industrijski uradniki, ravnatelji, poslovodje, prokuristi, predstojniki oddelkov, upravitelji skladišč, voditelji podružnic, zavarovalni uradniki in uradniki raznih kreditnih ustanov in zadrug, uradniki tovarniških in rudarskih podjetij, poleg pisarniškega osebja pa še inženirji, delovodje, višji strojni poslovodje, v časniškarskih podjetjih ravnatelji, stalni estradniški, stalni uradniki in sodružniki, reporterji in fotoreporterji, nadalje uslužbenici špeditorskih, rudarskih in topniških pisarn, v kmetijstvu in gozdarstvu, upravitelji posestev, višji vrtnarji, višji revirski lovci, gozdarji, knjigovodje in korespondenti v trgovskih obratih, risarji v tehničnih podjetjih, vse osebe, zaposlene v odvetniških pisarnah in pri javnih beležnikih, stenografi, trgovski potniki, agenti s stalno plačo itd.

Obvezno zavarovanje ne velja za osebe, ki bi postale obvezne šele po 55. letu življenja, kot so otroci in zakonski tovariši, delodajalci, vsi uslužbeni dvora, države in njihovih ustanov in podjetij, občinski uradniki, zbirniški uradniki, če imajo pravico do pokojnine, nameščenice banovinskih in občinskih podjetij, če veljajo zanje poleg pokojninske pravice tudi pridobljene pravice pri prehodu v pokojninsko zavarovanje, odvetniški in notarski pripravniki, inženirski in geometrijski kandidati med stažem. Nadalje ne spadajo pod obvezno zavarovanje trgovski pomočniki, ki nimajo najmanj 6 razredov srednje ali nje enake šole in pa nekateri drugi poklici, ki jih zakon izvzema iz te obveznosti.

3. Prispevke je treba plačati prvi dan vsakega koledarskega meseca vnaprej po čekovni nakaznici Pošne hranilnice št. 10.307. V primeru zakasnitve je treba plačati 5% obresti. Delodajalec je dolžan plačati vse prispevek ne glede na to ali je od uslužbenčeve plače odbil nanj pripadajoči del prispevka. Del, ki odpade na uslužbenca, sme odtegniti od njegovega zaslužka v treh mesecih od dne zapadlosti prispevka. V nasprotnem primeru izgubi to svojo pravico. Pokojninski zavod izdaja delodajalcu in uslužbencu odlok o pokojninskem zavarovanju, v katerem je označena višina mesečnih prispevkov. Posebnih plačilnih nalogov za plačevanje prispevkov Pokojninski zavod ne izdaja.

Proti odloku Pokojninskega zavoda o zavarovanju in višini prispevka je dopustna pritožba v 14 dneh na kr. bansko upravo, kjer je uslužbenčev meo službovanja. Proti sklepu kr. banske uprave je dopusten pritož v 4 tednih na ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje. Pritožba ne odlaga ali ustavlja plačilne obveznosti.

4. Delodajalec, ki ne bo ravnal po predpisih zakona in ne bo vložil prijave s točnimi podatki ali vložil prekasno, se kaznuje z denarno kaznijo od 30 do 5000 din, za primer neizterljivosti pa z zaplato od enega do treh mesecev. Kazni izrekajo splošne upravne oblasti prve stopnje. Proti tej razodbi se morejo stranke pritožiti na bansko upravo v 15 dneh.

Napredovali so v V. skup. naslednji učitelji in učiteljice: Viktor Rode v Mariboru, Marija Lorber v Mariboru, Emilija Jug v Mariboru, Anton Gaspari na Rakeku, Pavle Medić v Ljubljani, Jakob Gospodarić na Jesenicah, Albin Zavrh v Senovem, Zdenko Neža v Celju, Vutkovič Josip v Krškem, Janko Trošt v Ribnici, Helena Potočnik v Ljubljani, Mirko Kovač v Celju, Kramarič Ivan v Ljubljani, Julija Tene v Krškem, Rudolf Pešjak v St. Vidu, Marija Lahajnar v Ljubljani, Ivan Ukmar v Ljubljani, Ivanka Prosenec v Ljubljani, Cirila Zupanc v Ribnici, Frida Hvatal v Ljubljani, Marija Medić v Ljubljani.

V V. skup. so napredovali profesorji: David Zupan na II. real. gimn. v Ljubljani, Srečko Bauer na klas. gimn. v Ljubljani, dr. Mirko Rupel na klas. gimn. v Ljubljani, Peter Kovačič na real. gimn. v Celju, inž. Perpar Marija na real. gimn. v Celju, Rihard Aplenc na II. real. gimn. v Ljubljani, Janko Presker na real. gimn. v Celju, Alfonz Veržun na I. gimn. v Ljubljani.

V VII. skup. so napredovali učitelji in učiteljice: Ana Gabrijel v Trzinu, Anka Ažman v Mariboru, Bogomir Srebo v Brežicah, Ljudmila Matunović na Rakeku, Marija Gorišek v Slov. Bistrici.

Priemščena je po prošnji Marija Čibež z Lesc v Ljubljano.

Napredovali so v VII. skup. profesorji: Albin Balog na III. real. gimn. v Ljubljani, Ana Borštnik na II. real. gimn. v Ljubljani, Gorup Anton na klas. gimn. v Ljubljani.

Za glavno arhivarko pri muzeju v Ljubljani je postavljena Ana Kušar.

Zadnje priprave za pogreb zagrebskega nadškofa

Zagreb, 11. decembra. b. V nadškofovskem dvorcu potekajo zadnje priprave za pogreb. Na dan pogreba bodo vse šole v Zagrebu zaprte, ker bo vsa šolska mladina sodelovala pri pogrebnih slovesnostih. Trgovine bodo v Zagrebu ves dan zaprte.

Danes in večeraj so k rsto nadškofa dr. Bauerja stazili člani društva barona Jelačića in varždinska garda, katere pokrovitelj je bil pokojni dr. Bauer. Nj. Vel. kralja bo pri pogrebu zastopal dr. Ivo Perović, senat pa bodo zastopali dr. Stanko Sverljuga, dr. Kukuljević in dr. Gaj. Udeležbo so pismeno napovedali številni člani episkopata in se bodo pogreba udeležili med drugimi nadškof sarajevski dr. Ivan Sarić, škof dr. Akšamović iz Djakova, dr. Bonifacić iz Splita, škof Mišić iz Mostarja, škof Pušić iz Hvara, škof dr. Burč iz Senja, škof dr. Srebrnič iz Krka, Jure Mitrović in drugi. Zalni spreved bo

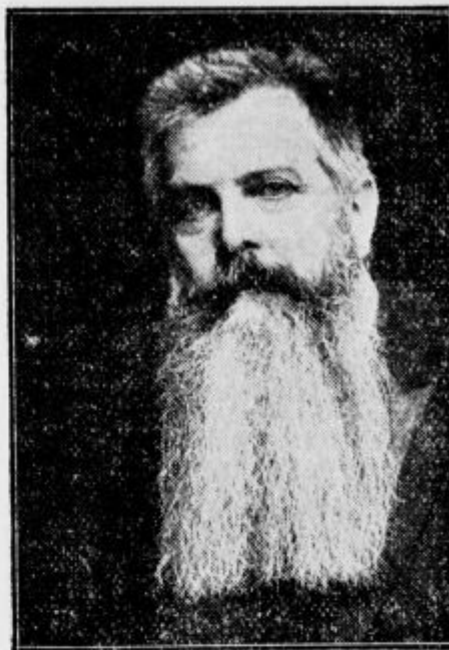
šel iz nadškofijskega dvorca skozi nadškofijski perivoj ob 9 dopoldne. Pomikal se bo po Palmotičevi ulici do Branimirove ulice, nato po vzhodni strani Strossmayerjevega trga poleg jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Tam se bo v imenu akademikov poslovil od rajnika dr. Bazala. Nato se bodo sprevodu priključili zbrani akademiki. Dalje bo šel sprevod po zapadni strani Zrinjeveca, po Praški ulici in Jelačićevem trgu skozi Bučkovec ulico pred katedralo. Tam bo več slavnostnih govorov. Truplo pokojnega nadškofa dr. Bauerja bodo nato prenesli v cerkev, kjer se bo v imenu škofov poslovil od njega dr. Akšamović (ne dr. Njarađi, kot se je prvotno mislilo). Zalnega sprevoda se bosta udeležili tudi delegaciji slovenskega prosvetnega društva »Slovenske« in društva slovenskih akademikov »Danica«. Sodelovali bodo tudi vsi hrvaški akademiki brez razlike na politično opredelitev.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Včeraj (11. decembra 1937) ob 11. uri dopoldne se je v Narodnem domu v Ljubljani vršil ustanovni zbor društva »Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani«. Zbora so se udeležili vsi pravi člani, ki jih je sedem, kakor to določajo pravila, in sicer za prvi razred štiri (gg. univ. prof. Aleš Ušeničnik, Rajko Nahtigal, Fran Kidrič in Milko Kos), za ostale tri razrede pa po en član-organizator (gg. univ. prof. Gregor Krek in Rihard Zupančič ter pesnik Oton Župančič). Na čelu akademije ostane začasno, do izvolitve novih članov in do volitve prvega predsednika, kot starostni predsednik g. Aleš Ušeničnik. Z zbora so bile poslone vdane izjave Nj. Veličanstvu kralju Petru II., Nj. Veličanstvu kraljici-materi, Nj. Visočanstvu knezu namestniku, dalje pozdravne besede gg. kraljevima namestnikom R. Stankoviču in I. Peroviču, kraljevski vladi, posebej še g. ministru prosvete, predsednikom senata in narodne skupščine, slovenskim senatorjem in poslancem; bratski pozdravi so bili

poslani belgrajski in zagrebški akademiji znanosti. Po zboru se je delegacija akademije predstavila g. banu dr. M. Natlačenju. Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ima štiri razrede, ki obsegajo znanosti in umetnosti v tem-le redu; prvi razred filozofije, filologije in zgodovino; drugi razred pravne, sociološke, gospodarske vede; tretji razred matematične, tehnične, prirodoslovne in medicinske znanosti; četrti razred je umetniški (leposlovje, glasba, slikarstvo, likovna umetnost, arhitektura). Člani akademije so ali redni (največ jih more biti 30), ali dopisni (največ 60) ali pa častni. Za izvolitev je potrebna najstrožja znanstvena ali umetniška presoja, ki mora izkazati samostojnost ustvarjanja. Delo akademije se publicira v posebnih izdajah, kjer so sorodne stroke združene pod skupnimi in enotnimi naslovi. Akademiji načeljuje predsednik, ki ga namestuje glavni sekretar; oba sta izvoljena za dobo treh let; posamezne razrede pa vodijo razredni sekretarji, ki se volijo vsako leto. Ti funkcionarji skupaj tvo-

rijo predsedstvo akademije. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se vrši svečan javen zbor akademije s poročilom o delovanju akademije v preteklem letu, s sprejemom novih članov in s predavanjem o novih aktualnih znanstvenih (umetniških) problemih. Ze skoraj pred desetimi leti je vsa naša javnost pozdravila akcijo za akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo. Narodna galerija, za katero je bilo treba mnogo požrtvovalnega dela in dosti sredstev, že dalj časa dostojno in častno kaže, kaj so naši umetniki-tvorci lepega ustvarili. Akademija znanosti in umetnosti hoče zdaj združiti v osrednjo organizacijo s trdnim delovnim načrtom posamezna že doslej delujoča strogo znanstvena društva, da tako v skupnem delu zbere vsa naša raztresena znanstvena prizadevanja in da se more lotiti velikih znanstvenih nalog, ki jih more samo s kolektivnim delom pričeti in izvršiti. Njena prva skrb bo, da častno reprezentira našo znanost in umetnost tudi v mednarodni kulturni tekmi in da s tem dviga čast države.

Rajko Nahtigal

Prvi slovenski akademiki

Aleš Ušeničnik

Starostni predsednik, redni profesor za filozofijo na univerzi v Ljubljani, dopisni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu, odlikovan z redom Sv. Save II. razreda.

Profesor Aleš Ušeničnik se je rodil v Poljanah nad Škofjo Loko leta 1868, postal mašnik 1894, študiral v Rimu modroslovje (doktorat l. 1891) in bogoslovje (doktorat l. 1895) ter postal nato bogoslovni profesor na semenišču v Ljubljani, postal sinodalni eksaminator ter dosegel cerkveno čast monsignora ter papeževga tajnega komornika. Leta 1918 je postal redni profesor na ljubljanski univerzi.

Prof. Aleš Ušeničnik spada med največje slovenske filozofe ter med največje mislece takozvanega slovenskega katoliškega pokreta. Je odličen poznavalec skolastike in vseh filozofskih ved ter se je s svojimi številnimi spisi uveljavil na najrazličnejših področjih filozofije, sociologije in literarne kritike. Začel je s svojim delom v smislu Mahničevega boja, ter je ostal njegov najmočnejši in najvestejši privrženec današnjih dni. Bil je najvestejši sotrudenik »Rimskega katolika«, prevzel za njim uredništvo »Katoliškega obzorja« in pozneje »Čas«, revij, v katerih je proučeval svoje globoke izredno logične in ostre članke, bodisi iz književnosti, čiste filozofije apologetike ali sociologije. V Alešu Ušeničniku je gledala vsa katoliška generacija zadnjega pol stoletja svojo centralno osebnost in avtoritativnost. Poleg manjših člankov je dosegla velik uspeh njegova obširna »Sociologija«, ki je bila ena prvih slovenskih znanstvenih socioloških teorij. Svetovno znana je postala njegova »Knjiga o življenju«, ki je izšla v dve hizađaja ter v več svetovnih jezikih. Velikega pomena je bila njegova nemška apologija Jugoslavije ob koncu vojne. Z njegovim peresom je zvezana reakcija na slovenski naturalizem in modernizem ter na subjektivizem v religioznih vprašanjih. Zanimive so njegove razlage papeževih okrožnic in krščanskega socializma, ki ga popularizira v manjših brošurah, namenjenih najširšim slojem. Prof. Aleš Ušeničnik je največji predstavnik krščanske filozofije med Slovenci, odličen polemik in publicist, ki ob vsaki dvomljivi stvari skuša razjasniti položaj s svojo avtoritativno besedo ter izvrsten metodolog in vzgojitelj slovenskega bogoslovskega naraščaja. V Akademiji predstavlja slovensko filozofijo.

Rajko Nahtigal

redni profesor za slovansko filozofijo na univerzi v Ljubljani; dopisni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu in Srbske kraljevske akademije v Beogradu; član Slovanskega zavoda v Pragi; predsednik Znanstvenega društva v Ljubljani; častni član Slavističnega društva v Ljubljani; odlikovan z redom sv. Save I. razreda.

Profesor Nahtigal se je rodil v Novem mestu leta 1877 ter študiral gimnazijo v domačem mestu in v Ljubljani. Filozofijo je dovršil leta 1900 na Dunaju kot učenec Jagića, Jirečka, Vodarskega itd. Leta 1901 je dosegel doktorat filozofije v času, ko je bil na studijih v Rusiji, kjer se je seznanil z največjimi ruskimi filologi in slavisti. Sodeloval je že tedaj v moskovskih jezikoslovnih revijah, nakar je leta 1902 postal naslednik profesorja Murka na Zavodu za vzhodne jezike kot rektor za ruski jezik. Leta 1913 je bil imenovan za izrednega profesorja slovanske filologije v Gradcu. Konec vojne je bil kot strokovnjak za albanski jezik član komisije v Skadru. Leta 1917 je bil imenovan za

rednega profesorja v Gradcu, leta 1919 pa v Ljubljani za splošno slovansko filologijo in starocerkveno slovansko ter je dosegel že tudi večkrat čast dekana filozofske fakultete ter bil v letih 1927—1928 rektor univerze. Več let je bil tudi predsednik izpraševalne komisije za profesorske izpite ter bil predsednik pripravljalnega odbora za slovensko Akademijo znanosti in umetnosti.

Profesor Nahtigal je zlasti velik organizator slovenskega slavističnega znanstvenega delovanja ter spada med ustanovitelje slovenske univerze in slovenskega seminarja še posebej, kateremu stoji že od prvega začetka na čelu. Njegovo znanstveno delo ni morda tako obširno, kakor pa je pomembno za razvoj slovanske filologije ter je mnogo pripomoglo k slovesu, ki ga uživa v svetu slovanske slavistike. Začetkom se je pečal predvsem z rusščino, kateri je posvečena tudi obširnejša nemška razprava o premiku naglasa v ruskem obliko- in besedotvorju, ki jo je začel v svoji prvi dobi, končal pa šele zaradi razmer leta 1922. V rusščini je napisal tudi več razprav. Ko pa je prišel v Gradec, ga je predmet predavanja vedno bolj približeval specialno slovenskim potrebam ter je napisal tedaj več razprav o naših brižinskih spomenikih, ki so prinesle mnogo osvetljenja s filološke strani tega najvažnejšega slovenskega jezikovnega spomenika. Ob koncu vojne je napisal tudi več etimoloških razprav (Doberdo-Doberdob) ter tudi sicer posegal v javno življenje z aktualnimi članki o južnoslovansko-italijanskem spornem vprašanju. Ko pa je prišel na univerzo v Ljubljano, je prevzel stolico za slovansko jezikoslovje ter starocerkveno slovansko ter je z razpravami iz tega razdobja zopet posegal v primerjavno slovansko področje. Najvažnejše med njimi so razprave o glagolici in starocerkvenoslovanskih in jezikovnih problemih sploh. Tem je prav letos ob svoji šestdesetletnici posvetil novo knjigo Starocerkvenoslovanske studije. Poleg teh glavnih strogo znanstvenih del je napisal tudi več poljudnoznanstvenih razprav, zlasti konec vojne o menjševikih in boljševikih (nemško) ter vpliv ruske revolucije na ruski jezik. Zlasti pa je podajal pregledne portrete naših vodilnih jezikoslovcev in filologov Mfkllošiča, Jagića in Murka, katerega vlogo organizatorja slavističnih ved vrši med Slovenci. Njegovo imenovanje med akademiki velja slovenski filološki jezikoslovni šoli, ki ga šteje med svoje velike predstavnike.

Fran Kidrič

redni profesor za slovansko literaturo na univerzi v Ljubljani, član Slovanskega zavoda v Pragi in Znanstvenega društva v Ljubljani, odlikovan z redom sv. Save III. stopnje in redom Belega orla V. stopnje.

Profesor Kidrič spada med najboljše slovenske literarne zgodovinarje ter se je rodil v Radanski vasi pri Rogaski Slatini. Po srednji šoli v Mariboru je študiral na Dunaju pri Jagiću, promoviral leta 1906 za doktorja filozofije, bil uradnik v dunajski dvorani knjižnici, študiral leta 1914 do začetka vojne v Rusiji in se habilitiral leta 1919 na dunajski univerzi za slovansko filologijo. Leta 1920 je bil imenovan na ljubljanski univerzi za rednega profesorja starejših slovanskih literatur s posebnim ozirom na slovansko, bil v letu 1923—1924 njen rektor in večkrat dekan filozofske fakultete.

Ogromno je njegovo delo na področju slovenske literarne zgodovine. Bibliografija njegovih spisov bi obsegala celo malo brošuro. Z njegovim delom je zvezana kritična osvetljava vsega gradiva za slovansko literaturo in kulturno zgodovino

od najstarejših naših spomenikov do Prešerna in čez. Kot knjižničar na Dunaju je odkril povsem nove doneske za našo zgodovino ter z izredno pridnostjo in filološko natančnostjo ter kritičizmom realista kritično prevrednotil vso dosedanja slovensko literarnozgodovinsko prizadevanje. Je najboljši slovenski poznavalec protestantske dobe in njenih zvez z vso tedanjo Evropo, kar je pokazal s svojimi številnimi studijami iz tega časa, zlasti pa z večjimi razpravami o Trubarju, o Cerkovni ordnugi (nemško), o Krelju, o bibliografiji prvih stiskov, o dramatičnih poskusih tega časa itd. Z isto natančnostjo se je poglobil tudi v protireformacijo in v začetke slovenske katoliške literature, v »Alasia da Sommaripa«, v Stapletona med Slovenci, v Hrena, Valvazorja itd., še z večjo ljubeznijo pa v zgodovino slovenskega prosvetljenstva, zlasti v vpliv Dobrowskega na slovenski prepoved, ki mu je posvetil celo monografijo, v ustanavljanje lož za časa francoske okupacije itd. Začetkom slovenske romantike je posvetil monografijo o Primicu, zlasti pa Vrazu in problematiki ob njem. Glavne sile zadnjih let pa posveča centralni slovenski osebnosti devetnajstega stoletja Francetu Prešernu, ob katerem restavira do podrobnosti vso njegovo dobo ter skuša najti in ugotoviti vse podrobnosti, ki bi kakorkoli mogle osvetliti v najresničnejši luči Prešerna kot osebo in kot pesnika. Plod tega njegovega dela je obširna monografija, katere prvi del je izšel lani, drugi del pa je tudi napovedan že dalj časa. Sinteza vsega njegovega dela pa predstavlja ogromna Zgodovina slovenskega slovstva, ki jo izdaja v monumentalni obliki Slovenska matica, ter prinaša rezultate vsega njegovega plodnega dela. Profesor Kidrič predstavlja med akademiki literarno zgodovino, katere največji predstavnik je po smrti profesorja Prijatelja med Slovenci.

Milko Kos

redni profesor za zgodovino srednjega veka na univerzi v Ljubljani, dopisni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu in Kraljevske česke společnosti nauk v Pragi, član Slovanskega zavoda v Pragi in Znanstvenega društva v Ljubljani, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje.

Profesor Kos je sin znanega slovenskega zgodovinarja in zbiratelja dokumentov o najstarejši slovenski preteklosti dr. Franca Kosa ter je bil rojen v Gorici leta 1892. Po gimnazijah v Gorici je študiral na Dunaju zgodovino in geografijo ter leta 1916 promoviral za doktorja filozofije. Bil je med vojno redni član Avstrijskega inštituta za raziskavanje zgodovine, zadnji dve leti pa je bil v vojni. Po vojni je bil knjižničar v ljubljanski licejski knjižnici, nakar se je spopadel v zgodovinskih vedah v Parizu in Monakovem. Leta 1924 je bil docent v Beogradu, leta 1925 izredni profesor v Zagrebu, leta 1926 pa profesor na ljubljanski univerzi, kjer je dobil kmalu redno profesuro in bil tudi dekan filozofske fakultete.

Profesor Kos je strokovnjak za zgodovino srednjega veka ter za pomožne zgodovinske vede, kar tvori predmet njegovih predavanj na univerzi. Toda profesor Kos je tudi eden največjih naših zgodovinarjev, ki se peča z raziskavanjem slovenske preteklosti ter nadaljuje tam, kjer je prestal njegov oče. Tako je nadaljeval očetovo izdajanje Gradiva za zgodovino Slovencev ter se posvetil najstarejši in srednjevekovni zgodovini slovenskih pokrajin, zlasti goriški in oglejski patriarhiji. Pisal je o ustanovitvi ljubljanske škofije, o ustanovitvi Jurkloštra, o postanku in razvoju Kranjske, o postanku slovenske zapadne meje, o tržaški škofiji itd. Posebno dragocene so njegove razprave o slovenskih srednjeveških rokopisih, ki so shranjeni v licejski knjižnici v Ljubljani. Pred leti je izdal obširno monografijo in kritično obdelavo o pokristjanjenju Slovencev (confessio Caranthano-

rum), katere rezultat je podal v lanskim božični številki »Slovenca« najširši javnosti. Posebno zanimanje je posvečal najstarejšim slovenskim jezikovnim spomenikom, takozvanim brižinskim spomenikom, ki jih je v raznih studijah izkušal pojasnjevati s političnozgodovinske strani. Napovedana je že nova, kritična in komentirana izdaja Brižinskih spomenikov, za katere je profesor Kos preskrbel faksimilne posnetke ter oskrbel tudi zgodovinski komentar. Knjiga, ki jo lahko pričakujemo že za božič, bo pač najdragocenejša potrdilo najstarejše slovenske besede ter ena najvažnejših obdelav slovenske kulturne zgodovine. Sintetično delo vseh njegovih znanstvenih prizadevanj pa je pregledno pisana Zgodovina slovenskega naroda, katere prvi del je izšel v založbi jugoslovanske knjižarne in dosegel vsesplošen uspeh. Profesor Kos predstavlja v Akademiji slovensko zgodovinsko znanost.

Gojmir Krek

Redni profesor za državljansko in rimsko pravo na univerzi v Ljubljani, član slovanskega zavoda v Pragi, predsednik juridične izpitne komisije, odlikovan z redom Sv. Save III. in II. razreda ter Belega orla IV. razreda.

Profesor dr. Krek je sin znanega slavista profesorja na graški filozofski fakulteti ter dr. Gregorja Kreka, znanega slovenskega pisatelja in pesnika. Rodil se je leta 1875 v Gradcu, kjer je tudi študiral pravo, promoviral je leta 1898, bil v sodni službi do leta 1918, ter je dosegel čast dvornega tajnika ter višjega sodnega svetnika. Tedaj pa je bil imenovan za sodnika Stola sedmorice v Zagrebu, kar pa je odklonil, ker je postal redni profesor na ljubljanski univerzi, kjer je dosegel tudi čast rektorja v letu 1921—22.

Očetova vsestranska vzgoja ga je privedla v začetku do literarnega dela ter je mnogo pisal v nemške liste, prevajal slovenske pesnike (Jenka, Gregorčiča, Askercera) na nemški jezik in napisal tudi prvo monografijo o Askercu v nemščini. Bolj kot literarno pa je bilo važno njegovo glasbeno delo, saj je z njegovim imenom zvezan nastop slovenske moderne glasbe, ki jo je gojil v prvi moderni slovenski glasbeni reviji »Novi akordie« (1901—1914) (»Pod oknom« za bariton in klavir). Znan je tudi kot slovenski skladatelj. Svetovno znan je pa po svojih pravno-znanstvenih razpravah, ki jih je pisal v nemščini in v slovenščini iz civilnega in rimskega prava. Pisal je o organizaciji sodišč po najnovejšem zakonskem načrtu, o pomenu rimskega prava nekdanj in sedaj, o avstrijskem civilnem pravu v kraljestvu SHS, monografijo o slavnem češkem pravniku Radlu. Sintezo svojih razprav iz rimskega prava pa je priobčil pred meseci v velikem učbeniku rimskega prava, ki ga skupno s prof. dr. Korošcem izdajata pri Mohorjevi družbi. Posebne zasluge pa ima kot predsednik izpitne komisije vzgojitelj slovenskega pravnega naraščaja. V akademiji je predstavnik slovenskih pravnih ved.

Rihard Zupančič

Redni profesor za matematiko na univ. v Ljubljani, predsednik profsorske izpitne komisije, član francoske matematične družbe, odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

Profesor Zupančič se je rodil leta 1878 v Ljubljani, študiral na višji tehnični šoli na Dunaju in nadaljeval študije na univerzi v Parizu in Göttingenu. Doktoriral je na Dunaju, kjer je postal takoj asistent, nato pa profesor na realni v Pragi ter pozneje na Dunaju. Leta 1912 je postal docent višje tehnične šole na Dunaju, a leta 1919 redni profesor na univerzi v Ljubljani, kjer je bil v letu

Dalje na strani 4.

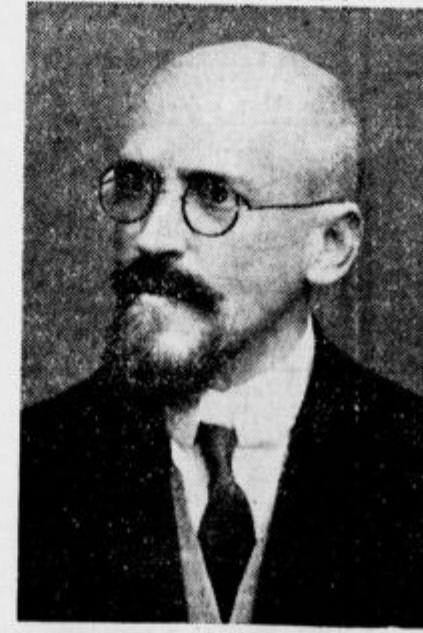
Fran Kidrič

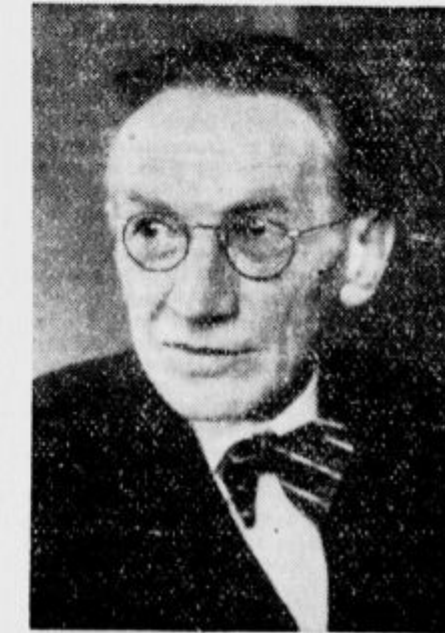
Milko Kos

Gojmir Krek

Rihard Zupančič

Oton Župančič

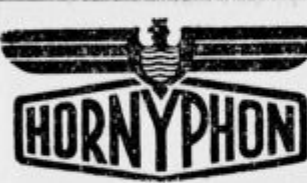
1920—21 tudi rektor. Profesor Zupančič spada med najboljše slovenske matematike ter so glavna njegova dela iz področja matematične pedagogije in organizacije matematičnega študija na srednjih in visokih šolah. Že leta 1912 je imel predavanje na internacionalnem kongresu matematikarjev na Angleškem. Večino svojih razprav iz matematične pedagogije ter iz čiste matematike priobčuje v inozemskih akademskih društvih, zlasti v nemških in francoskih, kjer je njegovo mnenje visoko cenjeno. V zadnjem času je napisal tudi več slovenskih člankov tako o vplivu matematike na duševno življenje narodov ter kritiko Vidmarjevih filozofskih razprav. V Akademiji predstavlja matematično prirodoslovni razred.

Oton Zupančič

pesnik in prevajalec; upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani, dopisni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu; predsednik Pen-kluba v Ljubljani; predsednik Francoskega instituta v Ljubljani; Chevalier de l'Ordre national de la légion d'honneur; Officier de l'Ordre national de la légion d'honneur; odlikovan z redom sv. Save III. stopnje in Belega orla IV. stopnje.

Rojen je bil na Vinici v Beli krajini leta 1878 ter je po študijah v Ljubljani šel na Dunaj študirati zemljepis in zgodovino, ki ju je pozneje končal na ljubljanski univerzi in bil nekaj časa suplent na ljubljanski I. drž. humanistični gimnaziji. Pozneje je opustil državno službo in šel v Francijo ter živel kot pesnik, dokler ni postal po Aškerčevi smrti arhivar mesta Ljubljane in pozneje upravnik Narodnega gledališča. Bil je tudi urednik »Ljubljanskega Zvonca«, v katerem je priobčeval svoje najlepše pesmi.

Oton Zupančič je nedvomno največji slovenski pesnik, ki v svoji pesniški osebnosti daleč nadkrijuje vse sedaj živeče slovenske književnike. Slovenske pesmi je začel priobčevati v mladinskem »Vrtcu« in »Dom in svet«, nakar je prešel v akademske časopise »Književni jug«, »Omladina«, »Vedec« itd., največ pa jih je priobčeval v »Ljubljanskem Zvoncu«, katerega je bil tudi urednik. Dostoj je izdal več zbirk svojih pesmi: »Pisanece«, »Časa opojnosti«, »Cez plan«, »Samogovor«, »V zarje Vidovec«, »Ciciban«, »Sto ugank«, »Pokonec izpod korenin«, dalje antologijo »Mlada paša«, »Naša beseda« ter tri zvezke Izbranih del in še posebej tragedijo »Veronika Deseniška«. Prav za šestdesetletnico, ki bo januarja meseca, pripravljamo četrti zvezek Izbranih del, kjer bodo priobčene verjetno tudi nove pesmi iz zadnjih let. Zupančič je eden tvojcev slovenske moderne lirike ter eden izmed vrhov slovenskega pesništva sploh. Z njim je zvezana revolucija v naši književnosti konec stoletja, nova polnost besede in izraza ter močne barve in melodije so zaživele v njegovi pesmi, ki je pesem močnega, zrelega in realistično uglasenega človeka. Je mojster besede in izraza, eden največjih sodobnih jugoslovanskih pesnikov sploh ter vsekakor pesniška osebnost svetovnega formata. Poleg izvirnih del je Zupančič podaril slovenski književnosti tudi ogromno prevodov iz svetovne književnosti, zlasti iz angleške in francoske pa tudi španske literature ter je svetovna kritika, tudi angleška, priznala njegovim preprežitvam iz Shakespeara Shakespearu kongenialno pesniško silo. S svojimi prevodi je močno kultiviral slovensko besedo, ki je morda noben umetnik med nami do takih subtilnih polankosti ne pozna. Pesnik Oton Zupančič je vsekakor najbolj poklican, da med našimi nesmrtniki predstavlja razred umetnikov.

RADIO- aparati dovršene blagovarnosti - pri minimalni porabi toka

RADIO PEGAN

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 12

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 12. decembra (tretja adventna nedelja): Aleksander, mučenec; Dionizija, mučenka.
Ponedeljek, 13. decembra: Lucija, devica mučenka; Ottilija, devica.
Torek, 14. decembra: Konrad Of.; Spiridon, opat.

Novi grobovi

† V Kranjski gori je umrl 7. t. m. g. Lesjak Alojzij, zv. dr. žel. v pokoju, star 73 let. Pokojnik je bil dober krščanski oče. Za njim žalujejo že odrasli trije sinovi in dve hčerki. Kljub skromni pokojnini kot staroupokojenec je bil vedno vselega obraza ter dobrega srca. Ohranimo ga v dobrem spominu.

Redna stolica

Leopiltule
Oglaš. reg. S. Br. 31420 dne 24. XII. 1935.

— Zdravniška posvetovalnica v »Slovenec«. »Slovenec« bralcem javlja uredništvo, da bo z novim letom zopet prišla poslovali »Slovenec« zdravniška posvetovalnica, ki je bila prekinjena za nekaj tednov.

— Potrebe protituberkulne borbe. Protituberkulozna zveza v Ljubljani, ki vodi protituberkulozni pokret v dravski banovini, se je obrnila na vse denarne zavode in zavarovalnice v dravski banovini s prošnjo, da se naročijo na njeno glasilo »Delo proti tuberkulozi«, odnosno, da ji naklonijo primerno denarno podporo, s katero bi lahko vodila še uspešneje svoj boj proti jetiki. Stevilni denarni zavodi so se prošnji Zveze odzvali ter so poleg naročnin nakazali tudi primerne zneske kot podporo. Manjše razumevanje za potrebe protituberkulne borbe smo pa proti vsemu pričakovanju našli pri življenjskih zavarovalnicah. Nekateri so nam vrnila naše dopise in vpslane izkaze našega glasila brez vsakeršne opazke. Nobenega dvoma ni, da so življenjske zavarovalnice na uspehu ljudsko-zdravstvenega gibanja zelo zainteresirane in imajo od tega same neposredno velike koristi. Tudi so splošno znane koristi, ki jih ima ljudsko zdravje od prizadevanj protituberkulne zveze. Zlasti je znano delovanje protituberkulnih disperzerjev, kojih vzdrževanje pa zahteva velike denarne žrtve. Žalibog so denarna sredstva Zveze zelo skromna. Zato moramo reflektirati na podporo javnosti, predvsem dobro situiranih posameznikov ter denarnih zavodov in drugih podobnih institucij. Naše delo je namenjeno najrevnejšim, zaradi

SAMO EN TEDEN

nas še loči od božične »zlate nedelje«. Da se izpolni nade, ki jih stavi na ta izredni dan trgovski svet, se je treba za to priliko pripraviti ne samo z izbrano zalogo blaga, marveč tudi z dobro, učinkovito reklamo v najbolj razširjenem dnevniku.

Kot tak Vam je skozi vse dni prihodnjega tedna na razpolago naš »SLOVENE«. Poslužujte se ga v svojo lastno korist.

S ceniki in nasveti Vam je vedno na uslugo inseratni oddelek

Osebnosti

— Napredovanje. Po odloku ministrstva za vojni in mornarico je s 1. decembrom 1937 napredoval v čin rez. kapetana 2. r. g. Lambert Aljančič, mest. obč. svetnik v Mariboru po nedavno odlično položenem kapetanskem izpitu v Belgradu. Uglednemu našemu somišljeniku, ki se s priznanim agnostizmom in poštvalnostjo udeležuje v mariborskem kulturnem in političnem življenju, naše iskrene čestitke!

Sobam samo — štedljivo
Lutz-peč, Ljubljana VII, telefon 32-52

— Iz zdravniške službe. V V. položajno skupino sta napredovala zdravnik z združenih zdravstvenih občin dr. Konvalinka Konstantin v občini Toplice in dr. Pregl Maks v občini Vuzenica. V VI. položajno skupino so napredovali zdravnik z združenih zdravstvenih občin dr. Hronovsky Anton v občini Poljane, dr. Korun Ferdo v občini Šošanj in dr. Oražen Ivan v občini Ribnica. V VII. položajno skupino sta napredovala zdravnik z združenih zdravstvenih občin dr. Kaukler Ivan v občini Cankova in dr. Popov Vasilij v občini Bizeljska. Za zdravnika združene zdravstvene občine Ptujstva gora je postavljen dr. Peče Milko v VIII. položajni skupini.

— Iz banovinske službe. Banovinska arhiv. uradnica pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani, Poklukar Katarina, je napredovala za banovinsko glavno arhivarko v VII. položajni skupini. V VIII. položajno skupino je napredoval Topole Franc, banovinski knjigovodja pri kraljevski banški upravi v Ljubljani. Za administrativnega uradnika v IX. položajni skupini je napredoval Čeh-Ambrusch Martin v banovinski bolnišnici v Mariboru. Banovinski cestni nadzornik Vehovec Ivan je premeščen od okrajnega cestnega odbora v Celju k okrajnemu cestnemu odboru v Novem mestu.

— Poročila sta se v Mariboru gosp. Hedica Biechofova, hčerka slaščičarja in gosp. Ferdo Tinta, tekstilni mojster. Mladima poročencema obilo sreče!

v 2 dejanjih (Skrbinšek, Božji volek) 12 din; Mir in ljubezen, božična slika (Ribičič, Igrice) 6 din; Timmerman-Kurel, Sveti trije kralji, božična legenda v 3 dejanjih 12 din; Gregorin, Kralj z neba, sedem postaj ob času rojstva našega Jezusa Kristusa 15 din; Skrivnostna sveta noč, slavnostna božična igra v 4 dejanjih 8 din; Suster Drabosnjak, Božična igra 20 din; Meško, Henrik, govavi vitez, božični misterij v 4 slikah 20 din; vezano 28 din; Zadovoljnost osrečuje, veselorezna božična igra v enem dejanju (Dekliški oder VI. — samo ženske vloge) 7 din; Sestri, božična slika v enem dejanju (Dekliški oder II. — samo ženske vloge) 12 din; Mojstra Križnika božični večer, božična igra v 2 dejanjih (Zbirka ljud. iger 16. zv. — samo moške vloge) 12 din; Pastirji in kralji, božična igra s petjem v 3 dejanjih (Zbirka ljud. iger 12. zv. — samo moške vloge) 12 din; Na Betlehemske poljanah, božična igra v 3 dejanjih (Zbirka ljud. iger 9. zv. — samo moške vloge) 12 din. Vse igre se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Kvalitetno blago

je radi velike trpežnosti najcenejše!

Modne novosti za zimske suknje, ulstre, obleke itd. pri trvdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7

— Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana ima dne 14. decembra 1937 ob 18 strokovni sestanki v predavalnici ženske bolnišnice. Sposred: Dr. Savnik L., Problem raka na letošnjem ginekološkem kongresu v Berlinu. Dr. Rakovec Slavko. Primer osteomalacije. Dislopiran uretralen ostij. Podkavasta ledvica. Vabljeni vsi zdravniki.

— »Slovenski Učitelj«, vsebina dec. 11-12: Vzgojitelj in samovzgoja, Franjo Čiček. »Staro« in »novo« v kulturi, Vinko Brumen. Izdelane kateheze za prvo šolsko leto, I. Kramar. Gospodarska vzgoja kmečkega otroka, Alfonz Koprivc. Boj za novo šolo in kulturni napredek, Ebin Boje. Ali današnja družina še vzgaja? Labernik Felicita. Otroške igrice, igre in zabave v starem veku, Ema Deisinger. Slovska izdaja šolskih knjig, Vinko Brumen. Slovska-Pestalozzi, E. D. Cerkev, dom in šola v Slovskezi zamisli, I. Bogovič. Slovska-vzornik slovenskemu kat. inteligentu, Fr. Kovarčič. Nervozni otrok, E. D. Delovna šola na šolskem, E. D. Književne vesti. Globalna metoda ali globalni pouk? F. Lužar. Beleške. Ob slikah na Slovskevem grobu, E. D. Razglednik. Kazalo.

— V Trst in Gorico za božič od 24.—26. decembra in v Abbazio, Trst in Gorico za Novo leto od 31. decembra do 2. januarja priredi Putnik izlete z vlakom in avtobusi. Cena vožnji za Trst 130 din, Gorico 150 din, Abbazio 140 din z vlakom. V Abbazio z avtobusom 185 din. Zelo ugodni aranžmaji od 100 do 260 din. Ostale informacije in prijave pri biljetaricah Putnika v Ljubljani in Tourist-Office na Jesenicah, in potovalna pisarna M. Okorn, hotel »Slon« v Ljubljani.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 11. t. m. so objavljena »Navodila za zbiranje dohodkov in porabo sklada za zidanje novih poslopj za gozdne uprave in logarskih hiš«, dalje »Odločba o detajlnem klasiranju zemljišč«, »Sprememba navodila za sprejem dnevnicev na delo pri oddelku za gradnjo železnice«, »Odločba o podaljšavi roka za predložitev seznama tokomero«, »Odločba o izvozu oljk in oljkovih tropin samo za plačilo s prostimi devizami«, »Telefonski promet dravske banovine z Avstrijo« in »Ukaz o spojitvi občin Draga in Trava v čabranskem okr. savske banovine v občino Draga s sedežem v Dragici«.

Izdržljivost Vašega perila

je odvisna od načina pranja in kvalitete mila. Dobro operete s kvalitetnim

HUBERTUS

milom, ki je domač, slovenski izdelek!

— Skrajni čas je že, da si nabavite nov plašč. Saj dobite pri Manufakturni kom. dr. na Mesnem trgu 17, blago za istega sedaj tako poceni, da se Vam ne izplača še dalje odlašati z nakupom.

— Za božič in novo leto — jaslice, okras za božično drevesce, darila za otroke in odrasle dobite v mnogoteri izbiri pri Novi založbi v Ljubljani (Kongresni trg 19). — Poseben oddelek za umetnine, kristalno steklo, albume, pisemske mape; velika zaloga vseh vrst koledarjev.

— Božični avtoizleti v Gorico—Trst po Vipavski dolini 24. XII. zjutraj ob 6 in zvečer ob 19.30 do 26. in 27. XII. Za navodila se prigrisite takoj na naslov »Družništvo«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Srečko Koporc: Osnove vertikalnega sozvočja I/II. Ze dolgo pričakovana glasbeno-teoretska razprava o stari in novi harmoniji izide v teku prihodnjega leta. Naročila nasloviti na avtorja: Resljeva cesta 23/I. O vsebini te knjige bomo še spregovorili.

— Sporočamo, da g. Franzot Emil iz Ljubljane ni več upravičen za »Gasilca« in »Gasilski koledar« nabirati oglasov. Dano pooblastilo je poteklo. Opozarjamo na to vse interese, Gasilski zajednica dravske banovine v Ljubljani.

— Udeležite se skupnega potovanja na 34. mednarodni Euharistični kongres v Budimpešti, ki

ga priredi Tujsko-prometna sekcija Kluba Esperantistov v Ljubljani, Dvořakova ulica 8. Zahtevajte Brezplačno pojasnila in spored potovanja.

— Razstavo radijskih aparatov priredi »Radio«, r. z. o. z. iz Ljubljane v prostorih Park-Hotela na Bledu v času od 11. do 13. t. m. Na obisk razstave vljudno vabimo.

— Knjiga »Živi izvir«, pripoved našega davnega in novega časa, je brez dvoma jako primerno božično darilo. Na razpolago v knjigarnah.

— V teh kisljih časih Vam bo naredil par veselih uric kino aparat. Zahtevajte najnovejši, brezplačni kino cenik v Drogeriji Gregorij dr. z. o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Siferski izpiti za okraje Novo mesto, Brežice, Krško in Črnomelj bodo v Novem mestu dne 16. februarja 1938 ob 10. Za vlaganje prošelj je čas do 6. februarja 1938.

Gradim, štedim, kupim
Lutz-peč, Ljubljana VII

— Angorsko volno sprejema že od četrti kg naprej čisto, vsaj 5 cm dolgo, le česano in čupano po najvišjih dnevnih cenah Zveza društev rejcev malih živali, Ljubljana, Karanova ul. 10 od 15. do 22. decembra t. l. Izplačilo sledi najkasneje konec januarja 1938. Pozneje dostavljene pošiljke ocenjujemo šele februarja.

— Zakaj potemnitjo noči? To ni tako važno vprašanje, bolj važno je, kako jih bomo spet očistili, da postanejo svetli in da jih pri tem seveda ne opraskamo. V tem slučaju pomaga samo VIM, univerzalno čistilno sredstvo, ker čisti temeljito in prizanesljivo vse predmete, boljše in navadne.

RADIJSKI APARATI »Siera«

Vrhunec lepe, naravne in čisto doneče reprodukcije. Radio-tehnične vrline in moderna oblika. Nizke cene in ugodni plačilni pogoji. Zahtevajte ponudbe in brezobvezna predvajanja. RADIO SIERA, Sv. Lovrene na Pohorju.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Celje

c— Gostovanje ljubljanske drame. V torek 14. decembra ob 8. zvečer bo uprizorila ljubljanska drama v celjskem mestnem gledališču Hemarjevo »Firmo«, komedijo v treh dejanjih, ki jo je poslovenil g. Ciril Kosmač. Nastopijo odlični igralci, kakor g. Ciril Debevec, ga. M. Danilova, ga. M. Nablocka, g. Kralj in drugi. Predstava je za abonma. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slovskevi tiskovni zadrugi.

c— »Novi način vzgajanja«, je tema predavanja, ki bo jutri v ponedeljek ob 8. zvečer v risalnici državne deške meštanske šole. Predaval bo univ. docent g. dr. Stanko Gogala iz Ljubljane. Občinstvo vabimo, da se tega važnega predavanja udeleži v čim večjem številu.

c— Miklavževa obdaritev revnih šolarjev. Državna kraljeva zaščita dece in mladine v Celju je tudi letos naklonila vsem štirim celjskim ljudskim šolam 12.000 din podpore, da je mogel revne šolarje obiskati Miklavž ter jih obdarovati z najpotrebnejšo obleko in obutvijo. Za prejeto denarno podporo, kakor tudi za prispevke v blagu se upravičelstva teh šol kraljevni zaščiti in vsem poštvalnim nabiralkam in darovalcem blaga najprijetneje zahvaljujejo.

KINO DOM 12. dec. ob 10 in 14.14 »Zadnji vlak iz Madrida«. — Od 16.15 dalje ter 13. in 14. dec. »Ples na dvoru« (Hansi Knotek).

c— Šahovski klub Gaberje. Na šahovskem brzoturnirju šahovskega kluba Gaberje je se priboiril 1. mesto talentirani Csörgő junior, ki je dosegel 5 točk od 6 dosegljivih. Golja in Slimšek sta dosegla 4 in pol, Csörgő senior 3, Mirnik in Domanjko pa dve točki. Igrajo se tudi izločilne borbe za klubskega prvaka v letu 1938. O rezultatih bomo še poročali.

c— Ali res nimamo slovenskih knjig? Na oglu Kralja Petra ceste je knjigarna, ki nosi prav lepo ime, ki pa ji nikakor ne pristaja. V velikih izloz-bah so razstavljene skoraj izključno same nemške revije in nemške knjige, slovenske so samo tri in še te stare. Da bomo objektivni, nikakor ne smemo zamočlati, da ima tudi Cipek in Capek, revija za otroke, častno mesto v enem kotu velike izlozbe. Res čudno, da se kaj takega dogaja v slovenskem Celju!

KINO METROPOL

Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 film mladosti, krasnih pesmi in divnih naravnih posnetkov »Ulični pevci« (Strassensänger). (Hans Olden, Julija Janssen. »Wienersängerknaben«). Ob 10 in 14 matineja »Upor v Maroku«.

c— Nova grobova. Včeraj je izdihnila svojo blago dušo 76 letna vdova Šterman Marija roj. Bellec. Pogreb bo v ponedeljek ob 3 popoldne. V celjski bolnišnici je zaspala v Gospodu v 89. letu starosti zasebnica Marija Dimec, Prešernova ul. 4. — Naj čim eveti večna luč! Ostalim naše iskreno sožalje!

c— Prodajalec božičnih drevesc! Mestno poglavstvo opozarja vse prodajalce božičnih drevesc na naredbi g. bana dravske banovine glede sekanja in prodajanja božičnih drevesc, posebno sekanja mladih iglastih drevesc. Vsak prodajalec, ki pripelje na trg božična drevesca, ali ki jih prodaja po mestu, se mora zanje izkazati s predpisanim izbornim potrdilom. Tržni organi bodo pravažanje in prodajo božičnih drevesc nadzorovali in brezizjemno zaplenili božična drevesca, ki se prevažajo ali prodajajo brez predpisanih potrdil, ter obstoji za njih upravičen sum, da so sumljivega izvora. Proti kršiteljem bo mestno poglavstvo postopalo z vsi strogoštopo po predpisih § 166 zakona o gozdovih, odnosno bo postopke, za katere veljajo predpisi kazenskega zakona, ogradilo državnemu tožilstvu.

c— Jutri, v ponedeljek ob 8 zvečer bo v Orlovskem domu skupna pevška vaja Celjskega zvo-na. Pridite točno! Pevovodjal

Sinji vrh ob Kolpi

Sinji vrh ob Kolpi. Vljudno sporočamo vsem tvečkam, katere smo prosili za darove za božične, da se božičnica vrši prihodnjo nedeljo, 19. decembra na Sinjem vrhu ob Kolpi v Gasilskem domu. Naj torej one tvečke, ki so zaprosile in drugi dobrodo. zavodi porabijo priliko, da se usmilijo ubogih otrok, ki zaradi siromaštva ne morejo v šolo zaradi pomanjkanja obutve. Darovi naj se pošiljajo na gasilsko četo, Sinji vrh ob Kolpi.

Zahtevajte povsod naš list!

Občinske volitve v Kamniku

Danes so občinske volitve v novo-povečani občini Kamnik. Nosilec JRZ je neveljski župan Nande Novak, na drugem mestu pa trgovec Stergar Anton. Lista JRZ je izbrala res najboljšo gospodarje za kandidate ter so volitve dobro pripravljene.

V Kamniku je do sedaj gospodarila JNS s predsednikom Cererjem Antonom na čelu. Pri teh volitvah si JNS ni več upala nastopiti pod svojo firmo, temveč se je akirala za neodvisno gospodarsko listo z nosilcem tovarnarjem Knafličem. Na drugem mestu te liste je trgovec Kramar, na tretjem pa predsednik JNS Cerer Anton. Volivci so bili opozorjeni s posebnimi letaki, da se za to gospodarsko listo skrivajo voditelji JNS.

Ta gospodarska lista zahteva popolno volivno svobodo, pri tem pa pozabi povedati, kako je bivši JNS-režim spoštoval volivno svobodo pri občinskih volitvah v letu 1933. Naš nosilec Nande Novak je bil takrat aretiran in je sedel v zaporu v Mariboru. Naši možje so bili preganjani in kaznovani. Veega tega ljudje seveda še niso pozabili, zaradi česar si JNS ni upala nastopiti pod svojim imenom.

Širša javnost je komaj vedela za volitve v Kamniku, čeprav je tu politični boj — zlasti z letaki — nad vse živahen in srdit. Nasprotna lista je izigrala glavno karto — čes, da bo njen nosilec Knaflič razdelil županovo plačo — letnih 12.000 dinarjev med reveže. Volivci se temu triku smeji — dobro vedo, da Knaflič ne bo izvoljen, zaradi česar lahko obljublja zlate gradove.

Še o smrti dr. Marjana Pogačnika

V petek popoldne je bilo v Ljubljani položeno k večnemu počitku truplo dr. Marjana Pogačnika, ki je tako mlad in poln upov za bodočnost podlegel na praznik Brezmadežne teži bolezni v celjski bolnišnici. Dejstvo, da je tako nenadoma umrl dr. Pogačnik, je že samo na sebi izredno težko, postaja pa še bolj tragično, ako pomislimo, da je to v teku dobrega leta že tretji primer smrti med zdravniki v celjski bolnišnici. Trije mladi, odlični zdravniki: dr. Simon Zaletel, dr. France Verbie in dr. Marjan Pogačnik, ki so vsi službovali v celjski bolnišnici, vsi iz vrst slovenskega katoliškega starešinstva, so v tako kratkem času drug za drugim odšli v večnost. Vzroka dovolj, da se vprašujemo ne samo sorodniki in znanci pokojnih, da se vprašuje ves slovenski narod, kaj je vzrok njihovim tragični pregodnji smrti. Med ljudstvom so se začele širiti tužne vesti o razmerah v celjski bolnišnici, občinstvo se je pričelo vznemirjati.

Po časnarski dolžnosti in zaradi objektivnosti smo se začeli zanimati za pravi vzrok smrti mladih zdravnikov, za razmere v celjski bolnišnici, poizvedovali smo na licu mesta, kakor tudi v krogu zdravnikov, katere je poleg sorodnikov najtežje zadela tragična usoda njihovih mladih tovarišev. Tozadevno smo se obrnili tudi na predsednike zdravniške zbornice in primarija infektijskega oddelka obče državne bolnišnice v Ljubljani g. dr. V. Meršola, ki je vse tri slučaje tudi sam preiskal. Zvedeli smo sledeče:

Dr. Simon Zaletel, rodom iz Retja pri Križah na Gorenjskem, je po dovršeni zdravniški pripravljalni službi deloval nekaj časa v banovinski bolnišnici v Brežicah, nato pa kot sekundarij-pripravnik v banov. bolnišnici v Celju. Ze za časa njegovega službovanja v Brežicah so njegovi tovariši opazili, da ima bolezen nohta (paronychia) na desnem sredincu. Ta bolezen je navadno trdovratna, posebno še, če se ne zdravi. Dr. Zaletel je v svojem navdušenju za pomoč trpečim bolnikom pozabljal nase in svojo bolezen zanemarljal. Tekom delovanja na kirurgičnem oddelku celjske bolnišnice se je ranica zaradi nepazljivosti okužila, razvil se je težak šen (Erysipelas migrans), ki se je razširil po celem telesu, istčasno s šenom pa je nastopil tudi zastrupljenje krvi (sepsa), kateremu je dr. Zaletel kljub svoji krepki naravi in kljub vsestranski vestni pomoči zdravnikov po večmesečnem bolehanju podlegel 20. VII. 1936, star 31 let.

Dr. France Verbie je bil rojen Ljubljanc. Po dovršeni medicinski študiji in odsluženem kadrovnem roku je volontiral nekaj časa v ljubljanski bolnišnici, nato pa je bil nastavljen kot sekundarij v celjski bolnišnici, kjer je služboval od 30. aprila 1936. Bil je tako med bolniki, kakor tudi med zdravniki izredno priljubljen zaradi velike požrtvovalnosti in veselega značaja. Letos konec junija in v začetku julija se je v celjski bolnišnici pojavilo nekaj slučajev črevesne bolezni paratífusa B. Ob tej priliki je obolel tudi dr. Verbie na lahkem črevesnem katarju, ki večkrat nastopa namesto tipičnega paratífusa. Ni pa polagal na to veliko važnost, češ, to bo že kmalu minilo, ter ležal samo par dni, nato pa je kljub nasvetu in zahtevam svojih šefov in tovarišev zopet vstal, hotel pomagati drugim bolnikom. To se je parkrat ponavljalo. Stanje se mu je nato izboljšalo, tako da je delal celo izlete. Sredi oktobra se mu je bolezen ponovila (dobil je recidiv), vendar je kljub temu v začetku smatral, da je predvsem njegova dolžnost skrbeti za pomoč in zdravljenje drugih bolnikov in šele nato gledati nase. Po par dnevih se je bolezen poslabšala in ga prisilila, da je legel v posteljo. V težkem stanju je bil pre-

Najhujši kalibri nasprotnikov so začeli streljati na nosilca Nandeta Novaka — čes, da se je preveč potoval za kmete pri agrarni reformi in s tem škodoval upravičence Meščanske korporacije. Tu so se nasprotniki sami ujeli. Pašniki so bili razlašeni z odlokom komisije za agrarno reformo z dne 9. VI. 1934. Takrat je vladal JNS režim in v kamniškem okraju državni poslanec Cerer Anton. Naš nosilec Novak Nande je bil takrat zaprt in preganjan. Zakaj pa ni JNS preprečila razlaskanja? Ali ni eramota, da sedaj mečejo krivdo na Nandeta Novaka, ki v letu 1934 sploh ni imel nobene politične veljave in zaslonbe? Upravičenci Meščanske korporacije naj bodo kar pomirjeni, ker jim noben župan ne more več odvzeti premoženja.

Najbolj žalostno vlogo igrajo rdeči delavci, ki so se vezali s kapitalom in JNS. Med njimi raste vedno bolj razpoloženje, da se volitev ne udeležijo.

Za privesek k našim volitvam prihajajo še dopisi odbora za obnovev Slovensko ljudske stranke v Ljubljani. Na dopisih je le štampiljka tega odbora — brez vsakega drugega podpisa. Prepričani smo, da so to falsifikati. — Ta odbor poziva naše volivce na abstinenco. Naši volivci bodo pri današnjih volitvah dokazali, da stojijo trdno za svojim voditeljem dr. Korošcem — in da ne naseedajo niti gospodarski listi, niti ljubljanskim glasovom.

Vsi volivci oddajte glas za nosilca Novaka Nandeta!

peljan v Ljubljano, kjer je po približno 10 dnevnem bolehanju in borbi z boleznijo 28. oktobra umrl za paratífusom, star 27 let.

Pripomniti je treba, da so vsi ostali primeri paratífusa B, ki so nastopili v celjski bolnišnici, ozdravili, umrl je le dr. Verbie, katerega bolezen je imela v začetku zelo blag značaj, pozneje pa se je zaradi zanemarjanja poslabšala in tragično končala.

Dr. Marjan Pogačnik, zopet rodom Ljubljanc, je po dovršeni študiji na medicinski fakulteti v Innsbrucku in končanem stažu nastopil službo v celjski bolnišnici, kjer je deloval z odličnim uspehom. Zaliobg je pri skrbi za bližnjega pozabljaj nase in svoje zdravje. Imel je namreč že par let kronično vnetje zobnih korenin, zaradi tega je dobil vnetje lične kosti (Sinuitis maxilaris) in ohromelost ličnega živca, kar so opazili pri njem tudi nezdavniki in ga opozarjali, naj se zdravi. To stanje je trajalo par mesecev. Konec novembra je obolel na influenci, zaradi katere se je vnetje lične kosti poslabšalo, nastopil je zastrupljenje krvi z vnetjem ostalih votlih kosti na obrazu, kakor tudi možganske mreže, kateremu je podlegel 8. decembra, star 28 let. Po vsem tem sploh ni imel paratífusa.

Iz omenjenega je torej razvidno, da je vsak od tragično umrlih treh zdravnikov imel drugo bolezen. Njihove bolezni niso medsebojno v nobeni vzročni zvezi in samo tragičen slučaj je, da so vsi zboleli za časa delovanja v celjski bolnišnici, ki prav gotovo nič ne zaostaja za drugimi zdravstvenimi zavodi v Sloveniji, ima pa isti nedostatek, kakor vse druge naše bolnišnice, da ima premalo prostora.

Ko se oziramo nazaj na tragično usodo umrlih zdravnikov, moramo nehoti izraziti občudovanje nad idealizmom naših mladih zdravnikov, ki kljub bolezni v lastnem telesu posvečajo vse svoje moči in vse svoje misli predvsem svojemu trpečemu sočloveku, in ki tako postajajo žrtve ljubezni do bližnjega.

Zdrava in lepa koža: **SOLEA** Milo in krema

Za boljše železniške zveze na Gorenjskem

Upoštevanje potreb nad 1000 delavcev, ki prihajajo vsak dan na Jesenice

Jesenice, 11. dec. Včeraj dopoldne je bila na Jesenicah sklicana anketa v svrhu posvetoovanja za ureditev voznega reda, ki bi bolje ustrezal tujskemu prometu in upošteval lokalne potrebe industrijske Gorenjske. Anketo je sklicala Zveza za tujski promet v Sloveniji, katero je zastopal ravnatelj dr. Žižek. Železniško direkcijo sta zastopala višji svetnik g. Petek in inšpektor g. Erjavce. Dalje so bili povabljeni in so prisostvovali za jeseniško občino in g. Cufar, za meščansko šolo na Jesenicah ravnatelj Gospodarič, za Kranjsko industrijsko družbo g. Bernhard in A. Kuhar, za jeseniško postajo podnačelnik g. Mešiček, za Tujsko-prometno društvo Jesenice g. Malešič, za Zdraviliško komisijo Bled ravnatelj g. Rene Lettis, za Tujsko-prometno društvo Rateče višji svetnik v pok. g. Dolinar, za Tujsko-prometno društvo Kranjska gora gosp. Pečar, za občino Dovje-Mojstrana g. Zupan, ki je zastopal tudi GZSP, za občino Rateče-Planica g. Osvald, za »Putnike« Jesenice g. Merlah, za občino Bohinjska Bistrica in za Tujsko-prometno društvo gospoda Rozman in Hodnik.

Ravnatelj dr. Žižek je poudaril važnost te ankete, ki bo predlagala dobre železniške zveze za naše najvažnejše tujsko-prometne postojanke. Od dobrih železniških zvez in od postrežbe gostom je odvisno, kako bomo uspevali v važni tujsko-prometni panogi. Železniška zveza pa mora upoštevati tudi lokalne potrebe krajev, zato je prav, da se na taki anketi vsestransko sodeluje, da se lahko najde najboljša izmed možnega. Zavaljalo se je železniški direkciji, da je omogočilo tako važno posvetoovanje in zaslišanje interesentov, in vsem, ki so se odzvali vabilu. Gosp. svetnik Petek je poročal o dosedanjih sklepih glede voznega reda in prosil pripombe k posameznim časom prihodov in odhodov vlakov. Svetnik g. Petek in g. dr. Žižek sta pokazala veliko razumevanje za socialne potrebe lokalnih zvez že s tem, ko je dobil prvo besedo zastopnik K.I.D. in zagovornik boljših zvez za delavstvo g. A. Kuhar.

G. Kuhar je omenjal, da obstoječi vozni red preveč pozablja na potrebe jeseniškega mesta, ki šteje danes nad 8000 prebivalcev. Jesenice ostajajo iz spodnje strani do pol desetih dopoldne brez vsake zveze, četudi stanuje proti žirovniški strani nad 300 delavcev, ki morajo na delo na Jesenice. Kje so potem še drugi stanovi in šolarji meščanske šole? Tudi prihod popoldan-

Ljutomerčani

iz mesta in okolice, danes vsi na shod, ki ga priredi JRZ v dvorani Katoliškega doma takoj po osmi ev. maši. Na tem shodu govorijo: senator Smodej (namesto nujno zadržanega ministra dr. Mihe Kreka), Snof Franc in naš bodoči župan Fr. Slavič.

Vsi gremo na shod, da pogledamo resnici v obraz, da zvemo o delu naše vlade, da zvemo, kaj naši nasprotniki, izkoreninjenci govore in širijo perversne vesti o vladi, oblasti, o povečanju davkov in o strašnem preganjanju in o krivicah, ki se gode od strani oblasti vsak dan in tako skušajo vas kmete in uradnike in delavce in vse ostale sloje premamiti s podkupovanjem, z nepošteno agitacijo in z lažmi z ozirom na volitve. Kajti dobro vedo, da je blizu 19. decembra, ko bodo morali predati tako zvano svojo trdnjavo JNS-arjev iz svojih rok, ki se je krčevito oprijemljejo z vsemi kremplji. Nekateri njihovi pristaši vidijo, da jim je že neprijetno v njihovi sredini, zato zapuščajo kader JNS kakor podgane potapljačjo se ladjo. Dovolj dolgo so jim tekle mirne urice v mestu, ko so gospodarili po mili volji že leta in leta, toda sedaj samo še en teden in njihove elave bo konec. Kmetje in vsi delavci, povejte iz erca, ali ni to sramota, da se je takrat, ko so zavedni Slovenci obhajali 20 letnico majniške deklaracije, ki jo je predložil dunajski vladi naš sedanji notranji minister dr. A. Korošec in ko smo obhajali spomin dr. Jan. Ev. Kreka, viteško društvo ljutomerskega Šokola in gasilske čete niso hotele udeležiti spreveda in ne zborovanja v Katoliškem domu.

Prihodnja nedelja je naša nedelja, takrat bomo pokazali, da smo močni in edini, kajti trdnjava JNS-arjev, ki so si jo lastili, spada po vseh pravicah nam in mora biti naša! Našo odločnost pokazujejo že naši sestanki po deželi, kjer so ljudje navdušeni za našega bodočega župana Slaviča, eestanke JNS-arjev pa razžene ljudska pravica sama, da ne morejo niti sestaviti na svoji listi mož, ki bi bili zmogni odbojniških mest, ravno tako, kot erake znašajo svoja gnezda, spletajo ti srakarji svojo listo. Nihče naj v nedeljo ne ostane doma, vsak naj samozvestno dokaže, da poda usodni udarec tem, ki ne poznajo ne kmeti in ne delavci!

Za pet tihih minut

Kakor sončni žarek, ki posije skoz oblake mrkega zimskega dneva, je liturgija tretje advenčne nedelje. Opomin k veselju je. Resnoba priprava na božič, priprave s pokoro, samozatajo in molitvijo, ne sme biti brez veselja; prav iz te priprave klije in raste kleno in zdravo veselje. V introitu in berilu se oglašajo apostol Pavel, resni in v trpljenju preskušeni Pavel, in iz svoje rimske ječe, kjer je vkleknjen v verige zaradi Kristusovega evangelija, kliče: »Veselite se vedno v Gospodu; zopet pravim: Veselite se! Vaša blagost bodi znana vsem ljudem. Gospod je blizu. Nikar ne bodite v skrbeh, ampak v vsem razodevajte svoje želje Bogu v molitvi in prošnji z zahvalo. In božji mir, ki vsak razum presega, bo varoval vašo srca in vaše misli v Kristusu Jezusu.« Tako more opominjati samo mož, ki v trpljenju jedništva v svojem srcu doživlja, k čemer s tako loplo besedo opominja, mož, ki iz svoje skušnjave ve, po kateri poti se pride do te notranje vedrosti in umirjenosti. Vdanost v božjo voljo, velikodušno zaupanje v božjo previdnost, modro in ljubečo očelovsko previdnost je olje, ki pomiri razburkano morje; vdanost, ki si jo je treba priborjati v molitvi in prošnji z zahvalo. In v ta namen molite cerkev v prvi skupni molitvi: »Prosimo, Gospod, pristihni našim prošnjam in razsvetli lermo našega duha s milostjo svojega obiskanja.« K takšni zaupljivi molitvi pa vabi tudi prerok Izaija na koncu maše: »Oznaniite: Malodušni, ohrabrite se in nikar se ne bojte! Glejte, naš Bog prihaja in nas bo rešil.«

K zdravju
Tvojega otroka spadajo tudi
zdravi zobje

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Nj. Vis. kneginja Olga skozi Ljubljano

Ljubljana, 11. decembra.

V petek ob 10 zvečer se je vračala v Belgrad Nj. kr. Vis. kneginja Olga, soproga Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla. Kneginja je prišla iz Londona ter je polovala skozi Ljubljano. Na Raketu jo je počakal dvorni vlak, s katerim je dospela v Ljubljano ter nadaljevala potovanje proti Belgradu. Na ljubljanskem kolodvoru so kneginjo pozdravili ban dr. Natlačen, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič s soprogo, železniški ravnatelj dr. Fatur, predsednik apelacije dr. Golia, univ. prof. prelat dr. Slavič in univ. prof. dr. Lukman ter drugo občinstvo. Po kratkem odmoru je dvorni vlak takoj nadaljeval vožnjo.

Smrt koroškega rodoljuba

Jožef Gröblacher, po domače Vožnik, v St. Jakobu v Rožu na Koroškem, zaveden slovenski kmet, vzoren katoličan in dober družinski oče svojih 8 članskih družini, je dne 24. novembra v najlepših letih, z Bogom spravljen, umrl. Gröblacher izhaja iz narodno zavedne slovenske družine Kobanove iz Dešćice pri St. Ilju ob Dravi. Preganjan zaradi svojega slovenskega prepričanja, ni klonil in je tudi svojim otrokom znal vcepiti ljubezen do križa in do matere besede. Naj bo življenje tega moža za vzor vsej slovenski družini na Koroškem in tudi drugod po Sloveniji! Naj v miru počiva!

Vinska razstava in sejem v Ormožu

Za vinsko razstavo in sejem, ki bo dne 16. dec. v Ormožu, je prijavljenih precej čez 100 vzorcev, po veliki večini ormoško-ljutomerskih, deloma pa tudi haloških in slovenjgorških vin. Zbiranje prijav je s tem zaključeno. Ker so letos manjši vinogradniki po večini prodali svoj pridelek že kot most, bodo prevladovala na razstavi predvsem le sorta vina in v večjih količinah.

Za vse, ki ee interesirajo za res pristna in dobra, posebno ormoško-ljutomerska vina, bo razstava najlepša prilika, da se pouče o kvaliteti in razpoložljivih količinah ter vrstah letošnjih vin. Možnost primerjanja in temeljite izbire pač ni nikjer tako velika, kot na taki razstavi in sejmu, kjer so pridelki vseh vinskih gričev in leg zbrani na prostoru nekaj desetih kvadratnih metrov, kjer človek lahko mirno, brez napore in brez izgube časa res temeljito poskuša, primerja in presoja. Vina so letos zaradi zgodnje trgatve že razmeroma dobro dozorela. Železniške zveze so v Ormožu zelo ugodne, saj štirikrat dnevno prihajajo vlaki od vseh smeri in takisto odhajajo v vse smeri.

K obilnemu posetu razstave in sejma vljudno vabi vse interesente Kletarsko društvo v Ormožu.

Zahtevajte povsod samo originalni
„FRUŠKOGORSKI BISER“
belo — rezno — staro — sladkasto vino odlične kvalitete.
B. Moser, Zemun III.
Moserova 1 — Tel. 40-88
Zaloga tudi v „Javnem skladišču“, Ljubljana

Mestna hranilnica v Radovljici

zvišuje z novim letom 1938 obrestno mero za 1% in se uvršča med zavode, ki nudijo najvišje obrestovanje pri

popolni varnosti vlog.

Za vse vloge jamči namreč Mestna občina Radovljica z vso svojo davčno močjo in hranilnica z vsem svojim nepremičnim premoženjem.

S 1. januarjem 1938 oprošča vse vloge, ki so bile 1. decembra 1937 vredne do 1000 din. Te vloge so vsak čas v celoti izplačljive, odnosno se smatrajo kot nove vloge.

Za vse ostale vloge se je hranilnica poslužila § 11. hran. pravil in so odpovedni roki razvidni v hranilničnih poslovnih prostorih.

Hranilnični odbor želi povečati likvidnost zavoda. Ker pa je zaščita v kvar vlagateljem, zato prosi odbor vse lastnike večjih vlog, da se gotovo zgloase z vložniki knjižicami najkasneje do dne 20. januarja 1938 v hranilnici v svrhu dogovora glede izplačil.

Nove vloge so vsak čas izplačljive, za kar jamči občina Radovljica in Uprava hranilnice po svojih članih osebno, zato

vlagajte

vaš denar v Mestno hranilnico v Radovljici, kjer je varen in vam donša gotove obresti.

KINO
UNION

Višek filmske umetnosti

DOBROTNIK ČLOVEŠTVA

LOUIS PASTEUR

Film resničnih življenjskih dramatičnih dogodkov, ki so vzbujali pozornost sveta. — Louisa Pasteurja predstavlja Paul Muni, ki je mojstrsko podal Zolaja v filmu »VEST CLOVEŠTVA«.

Ljubljanske vesti

dne 12. decembra 1937.

Gledališče

Drama: Nedelja, 12. dec. ob 15: Firma. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: Bela bolezni. Izven. — Ponedeljek, 13. dec.: Zaprti. — Torek, 14. dec.: Zaprti. (Gostovanje v Celju.)

Opera: Nedelja, 12. dec. ob 15: Pri treh mladikah. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20: Ples v maskah. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 13. dec.: Zaprti. — Torek, 14. dec.: Lucia di Lammermoor. Gostujejo gđ. Zupčeva in g. Gostič. Red B. — Sreda, 15. dec.: Gorenjski slavček. Red A.

Prireditve in zabave

VIII. koncert Ljubljanske filharmonije bo v petek, 17. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Uniona z dirigentom dr. Hermanom Scherchenom. Na programu je Mozart, Brahms ter dve izvorni deli dr. Svare in Zebreta. Vstopnice bo iz prijaznosti prodajala blagajna kino »Uniona«.

Vstopnice za dr. Gržiničovo opereto »Miklavž prihaja«, ki jo bodo danes ob 8 zvečer izvajali v franciškanski dvorani gojenici salezijanskega zavoda z Rakovnika ob spremljavi vojaškega orkestra, se dobo v salezijanskem zavodu na Rakovniku in eno uro pred prireditvijo pri blagajni.

Igralska družina Prosvetnega društva Trnovo uprizori dr. 8 na društvenem odru veseloigro s petjem »Svojeglavček«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne v Društvenem domu.

M. Drenik

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kolim
Ljubljana - Kongresni trg 7

Sp. Šiška. Drevo ob 8 bodo uprizorili dijaki dramo Janeza Jaleca »Srenja«. Vsi šiskarji vjudno vabljeni. Čisti dobiček je namenjen revnim dijakom!

Predavanja

Predavanje društev Danica, Zarja in Savica, ki bi se moralo vsiti dne 13. t. m., je zaradi koncerta APZ preloženo na četrtek, dne 13. dec. ob 8 zvečer. Predaval bo g. dr. Tine Debeljak o slovenskem literarnem ustvarjanju 1937. Vsi, ki se zanimajo, iskreno vabljeni! Za člane obvezno!

Franciškanska prosveta v Ljubljani priredi v torek, 14. dec., ob 8 zvečer v franciškanski dvorani

Kino Matica

Telefon 21-24

Vesela komedija diških zmehjav za smeh in dobro voljo v filmski opereti:

planinsko predavanje s krasnimi skioptičnimi slikami »Po severnih deželah«. Predava g. prof. Janko Mlakar. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum in sicer sedeži po 3 din, stojača po 2 din. Člani z legitimacijami običajen popust.

Prosvetno društvo Ljubljana-Dravje vabi vse prijatelje na predavanje, ki bo drevo ob 8 v cerkveni dvorani. Predava g. prof. Valter Bohinc »Od prazgodovinske volitve do modernih mest«. Skioptične slike. — Odbor.

Srebrnina Zlatnina

v veliki izbiri pri

H. SUTTNER, Ljubljana 2

Prešernova ul. 9 poleg gl. pošte

Zahtevajte brezplaćne cenike!

Prosvetno društvo Trnovo. Na IV. prosvetnem večeru v sredo, 15. dec. ob 8 zvečer bo v Društvenem domu predaval o misijonih v Afriki g. pater Bratina.

Društvo »Pravnik«. Dne 15. in 22. t. m. bo predaval v društvu »Pravnik« g. univ. prof. dr. Milan Škorlj o temi: »Vажnejše novote v prvem delu novega trgovskega zakonika«. Predavanja bosta v ljubljanski pravosodni palači, soba št. 79, in se pričenja vsakokrat točno ob 18.

Franciškanska prosveta v Ljubljani priredi v torek, 14. decembra ob 8 zvečer v franciškanski dvorani planinsko predavanje s krasnimi skioptičnimi slikami »Po severnih deželah«. Predava g. prof. Janko Mlakar. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum«, in sicer za sedeže po 3, stojača 2 din. Člani z legitimacijami običajen popust.

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

Znani predavatelj g. dr. Vladimir Murko bo predaval pod okriljem društva absolventov drž. trgovskih šol o gospodarstvu Češkoslovaške. Predavanje bo v četrtek, 16. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji Zvezda. Z ozirom na zelo zanimivo predavanje vabimo vse absolvente, da se istega sigurno udeležijo. Za predavanjem sledi zabavni kotiček.

Dekliški krožek v Spodnji Šiški: v četrtek, 16. decembra ob 20 v samostanski dvorani skioptično predavanje g. dr. Valterja Bohinca »Prireditve in zabave«. Dekleta, pridite!

Vič. V petek ob 8 zvečer priredi Prosvetno društvo Jegličev večer. Na sporedu je predavanje s skioptičnimi slikami, na koncu pa bomo predvajali film o pogrebu.

Sestanki

»Ljubljana« v ponedeljek nima pevske vaje. Prosvetno društvo v Šiški priredi v ponedeljek, 13. t. m. svoje redno predavanje. Predava g. ravnatelj Ivan Dolenc. Vabljeni!

Kino

Kino Kodoljevo. Danes ob 17 in 20 dva sporeda: »Junaki Pavlove ulice«, film, ki je dobil v Benetkah prvo nagrado, in »Carobni bal«. Ob 15 »Junaki Pavlove ulice« — cene znižane.

Zvočni kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 veliki senzacionalni film iz življenja špirov v svetovni vojni: Tajnost službe.

Kino Sloga

Telefon 2730

Zopet prekrasno filmsko remek-delo o ljubezni in zvestobi

V SEDMIH NEBESIH

V glavni vlogi oboževana filmska umetnica
Simone Simon in James Stewart
Dialog v nemškem jeziku! — Film, ki govori milijonom na sree!
Nabavite si vstopnice v predprodaji.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Garts, Moste; v ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Naočnike sem izgubila od Jegličeve ceste 10 po Fagnerjevi ulici do cerkve sv. Petra, in prošim najditelja, naj jih odda proti nagradi: Jegličeva cesta 10, IX. stopn., II. nadst., vrata 61.

Zgubila sta se 2 ključa na Poljanskem nasipu 1. decembra zvečer. Najditelja naprošamo, naj jih odda v upravi »Slovenec«.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črelih, pa pijejo »Franz-Josefov« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. tr. 30747/25.

Njena velika matura

(Unent-schuldigte Stunde)

Hans Moser, Gusli Huber, Theo Lingen

Predstava bo predstavlja, danes dopoldne ob 10.30 uri izredno predstava bo izredno cenani in novejši, za dalj predstave danes ob 10.30, 12., 14., 16. in 21. uri

Zadoščenje dr. Osolnika

Pred kratkim je ugodilo kasacijsko sodišče v Zagrebu reviziji vloženih po zagovorniku g. dr. Campa Alojziju zoper sodbo okrožnega sodišča v Ljubljani v kaz. zadevi subsidiarne tožbe odvetnika dr. Vrtačnika Alojzija proti našemu poizvedovalnemu zdravniku dr. Osolniku Janku iz Most in je razveljavilo prvo sodbo.

Zaradi tega je v petek, dne 10. t. m., ob 12 prišel mali senat okrožnega sodišča v Ljubljani ponovno razpravljati o tej zadevi. Senatu je predsedoval predsednik kaz. senata g. Kralj Ivan, prisodovala pa sta sodnika okrožnega sodišča g. dr. Rajko Lederhas in g. Javoršek Franc. Subsidiarnega tožitelja pa je zastopal drž. tožitelj g. dr. Fellacher Julij.

Po odločnem jednatem in izredno učinkujočem zagovoru zagovornika g. dr. Campa Alojzija je odšel senat ob 20 na poset.

Kmalu na to je predsednik senata g. Kralj Ivan razglasil oprostilno sodbo.

Upamo, da bosta dnevnika »Jutro« in »Slov. Narod«, ki sta zmetala toliko blata na našega ljubljanskega zdravnika — tudi poročala o resničnem izidu vseh tožb in tudi subsidiarne tožbe in bosta tako vsaj deloma popravila storjeno krivico.

Danes vsi na razstavo najcenejših in najlepših božičnih daril k Pepci Černjač v Selenburgovo ulico (nasproti kavarne »Zvezde«)

1 Maša zadušnica za nadškofom dr. Bauerjem. Včeraj ob 8 jutraj je daroval v stolni cerkvi ljubljanske škof dr. Gregor Rožman pontifikalno mašo zadušnico za dušo pokojnega predsednika škofskih konferenc Jugoslavije dr. Antona Bauerja. Maše zadušnice so se udeležili tudi predstavniki tukajšnjih oblasti, tako ban dr. Marko Natlačen s podbanom dr. Majenom in tajnikom dr. Kovačičem ter vsi nadležniki in šefi odsekov posameznih uradov, dalje divizionar general Tonič s polnoštevilnim častniškim zborom, predsednik apelacije dr. Golja s številnimi drugimi sodniki, mestni župan dr. Adlešič z mnogimi občinskimi svetniki, železniški direktor dr. Fatur, rektor univerze dr. Kušej z mnogimi vseučiliškimi profesorji. Polnoštevilno je bila zlasti zastopana teološka fakulteta. Ubrano žalno petje je vodil na koru inšgr. Premrl. Cerkev je bila pri maši zadušnici polna.

1 Zastopstvo mestne občine na pogrebu dr. Bauerja. Danes odpotujejo v Zagreb mestni župan dr. Juro Adlešič ter občinska svetnika, stolni kanonik dr. Klinar in podpolkovnik Andrejka, ki bodo zastopali mestno občino ljubljansko na pogrebu pokojnega nadškofa zagrebškega dr. Ant. Bauerja.

1 Karitativna zveza v Ljubljani vjudno vabi člane in članice karitativnih organizacij in vse prijatelje krščanske dobrotelosti k prvenemu letošnjemu predavanju, ki bo prihodnji torek, 14. decembra, ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Union. Predava g. konzist. svetnik Janez Kalan o temi: »Apostolsko božništvo«. Vstop prost.

1 Družba sv. Vincencija Pavelskega. Ljubljanske in okoliške konference imajo danes skupno zborovanje v Marijanišču. Ob ¾ na 7 je sv. maša s skupnim ev. obhajilom, ob ¾9 v zborovalni dvorani zborovanje. Vsi delavni člani se nujno vabijo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Murska Sobota

Naša prosvetna dvorana je postala zadnje dni zelo živa. Za Miklavžev smo priredili lepo spevoigro »Miklavž prihaja«. Štirikrat je bila na odru in vedno polna dvorana ljudi. Posebno otroci so jo bili veseli. Naš Miklavž jih je tudi obdaroval. V režiji organista Tuša je igra sijajno uspela. Posebne pohvale so bili deležni angelčki in palčki.

Na predvečer Marijinega praznika je pa imela dijaška Marijina družba akademijo. Zbor je odpel dve lepi pesni, potem je sledila simbolična elika »Gor čez izarot«. Slavnostni govornik akademik akademike Marijine kongregacije iz Ljubljane nam je prikazal zmagošlavno Marijino zastavo, pod katero se borimo in se zato nikogar ne bojimo. Sledila je igra o materi in izgubljenem sinu. Na akademiji so bili etarši dijakov in tudi mnogo drugih odličnikov in preprostih ljudi. Na praznik pa je bil sprejem v dijaško Marijino kongregacijo, katerega je izvršil g. dekan Kranz Jožef iz Tišine. Zaluza za tako lep napredek kongregacije gre g. prof. katechetu Šostoreu, ki vodi kongregacijo.

Jesenice

Kino Krekov dan predvaja danes ob 3 in 8 zvečer vefilm »Zlato iz Singapura«. Gusarski film, borba z elementi, mržnja, pustolovščina. Deatek: Fox-tekstnik, kulturni film in dvodejanka šala malih otrok.

† Marijana Kloboves

Preteklo nedeljo, 5. decembra, je v Zavodu sv. Terezike v Ponikvah umrla nekakinja Jazovda župnika Valentina Klobovsa, Marijana Kloboves. Ker je kot kuharica služila na Gorenjskem in Dolenjskem, je preumnogim dobro znana. Bila je pridna, značajna in veselojuna pošena Gorenjka, rojena v Poljanah nad Skofjo Loko. Ljudsko šolo v Poljanah je obiskovala skupno z našima slavnima Ušeničnikoma, svojima rojakoma. Bila je samo nekaj dni mlajša od g. dr. Aleša Ušeničnika. Tudi Marijana je bila zelo nadarjena, zlasti se za računstvo. Z lahkoto je znala na pamet računati tudi težje račune. Dokler je bila zdrava, je vsa leta s posebnim zanimanjem čitala »Slovenec« in »Domoljub«. Iz teh dveh listov se je veliko naučila. Ko je pred leti začela bolehati, se je odločila, da bo zadnje dni svojega življenja preživela v Zavodu sv. Terezike v Ponikvah. V veliko srečo si je štela, da je mogla prej opraviti še duhovne vaje v Lichtenurnovem zavodu v Ljubljani. Po teh duhovnih vajah je bila pripravljena na vse, tudi na smrt. V Ponikvah se je čutila popolnoma domačo in srečno. Zal, da jo je pred par leti ravno na vigilijo praznika Brezmadežne zadela kap. In od tedaj je neprestano ležala in si sama ni mogla čisto nič pomagati. Ta težki križ je nosila potrpežljivo in vdano v voljo božjo. Preteklo nedeljo, 5. decembra, jo je rešila smrt njenega trpljenja. Na mrtvaškem odru je ležala v oni beli obleki, ki si jo je že pred več leti sama pripravila za to priliko. In zopet na vigilijo praznika Brezmadežne so jo ob velikem snegu v beli krsti nesli k večnemu počitku na dobrepoljsko pokopališče. Pogreb je vodil dobrepoljski g. župnik Mrkun ob spremstvu g. kaplana Nahtigala.

Velika zahvala gre častitim sestram križaricam za svojo ljubeznivo skrb, ki so jo izkazovale pokojnici v njeni dolgotrajni bolezni. Hvala dušnemu pastirju v zavodu g. Matiju Noču za dušno oskrbovanje pokojnice, kakor tudi hišnemu g. zdravniku za vso pomoč v bolezni. Hvala vrlim nečakinjami pokojnice, ki tudi v bolezni niso pozabile svoje tete. Hvala pa tudi novomeškim občinskim svetnikom za izdatno podporo v zadnji bolezni. Bog plačaj vsem! Blagopokojni Marijani pa želimo, da bi po tolikem zemeljskem trpljenju uživala sedaj v družbi svetnikov večni sladki počitek!

hela izberi zase in Jožeta božicno

darilo na danasnji razstavi drogerije

gregoric presernova 5 stop ba je same

novost 1 stop ervin +

Majšperg

Našo župnijo zapuščajo zaporedoma najboljše župljani in se selijo v večnost, od koder ni vrnitve. Dne 28. novembra t. l. smo pokopali g. Janeza Vedlina, 72 letnega posestnika v Lešju, dolgoletnega cerkvenega ključarja, bivšega občinskega svetovaleca in dr. moža kristolnočistega značaja, ki se je vedno točno ravnal po obeh največjih božjih zapovedih: »Ljubi Boga čez vse« in »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«. Svoje delovanje je znal vedno uravnati tako, da ni žalil rahločutnosti svojih bližnjih po znanem izreku: »Ne stori svojemu bližnjemu ničesar, kar bi tudi tebi ne bilo prav, ako bi ti kdo storil«. Rajni je bil globoko veren in je v tem smislu vzgojil tudi svoje otroke. Bil je vnet za vse dobro in je radevolje izdatno podpiral vse katoliške ustanove. Bil je poštoven član Prosvetnega društva in pevskega odseka, bil je pa tudi dolgoleten naročnik raznih naših dobrih knjig in časopisov, katere je z največjim veseljem in zanimanjem prebiral. Sam poštenjak brez primere je bil spoštovan od vseh brez razlike, njegove nasvete so uvaževali prav vsi, sovražnikov ni imel. Umrl je kakor »pravničnik«. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo veliko številno prijateljev in znancev od blizu in daleč, a vsem se je poznalo, kako težko bodo občutili njegovo izgubo. V slovo sta mu govorila ob odprtem grobu č. g. župnik Bratanič kot svojemu faranu in cerkvenemu ključarju ter gošopod Korošec v imenu Prosvetnega društva. Moški pevski zbor mu je zapel žalostinko pred domačo hišo, a mešani na pokopališču. — Naj počiva v miru!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Dr. Leo Hribar, vel. inspektor banske uprave

Svinjska kuga

Prav nič ne pretiravam, če trdim, da je bilo letošnje leto za naše kmetovalce prava katastrofa. Razne vremenske neizmere so mu uničile skoraj vse poljske pridelke in posledice se bodo poznale do prihodnje spomladi — ako bo boljše vreme. Pri živini pa se bodo poznale posledice prav čisto še dan, ker so se pojavile z letošnjim letom boleznimi, ki jih ne bo mogoče odpraviti kar tako hitro. Naj tu omenim n. pr. samo metiljavost, ki bo strasila gotovo dalj časa. Pod ugodnimi pogoji se bo to že ublažilo, ali s tem se bolezen še ne bo iztrebila.

Posebno pa so letos prizadeti svinjerejci. Malo je že bilo let, ki bi zapuščala tako težke posledice kot ravno letoš. Število na raznih kugah prijaviteljskih slučajev je ravno letos tako veliko, kakor še nikoli. In če priletimo k tem še one primere, ki niso bili prijaviteljski, potem dobimo število, ki si ga ne upamo, pa tudi ne moremo točno objaviti. Posebej velja to za svinjsko kugo.

Svinjske kuge do nedavna pri nas sploh nismo poznali. Nekdaj so bili okuženi le oni kraji, ki so mejili na Madžarsko in Hrvaško. V teh pokrajinah je bila kuga že od nekdanj doma. Po vojni, ko nas ni meja proti Hrvaški več tako strogo ločila, je bila trgovina vedno živahnija in s tem seveda tudi prenos svinjske kuge. Počasi je bila okužena tako cela Stajerska in del Dolenjske, danes pa smo že tako daleč, da je okužena cela dravska banovina in to mestoma prav v hudi meri.

Svinjsko kugo poznamo sedaj približno sto let. Prvič so jo ugotovili leta 1833 v ameriški državi Ohio. V začetku se je kuga le počasi širila. Do leta 1845 je v Ameriki zaznamovanih samo deset slučajev. Ko pa so začeli graditi železnice, je bil promet vedno živahniji in s tem je bilo svinjske kuge vedno več. Leta 1867 so bile izgube v okuženih krajih ceneje na 15—60 odstotkov.

V Evropi so baje ugotovili svinjsko kugo že leta 1826, vendar to ni zanesljivo. Golovo pa je bila kuga, ki se je pojavila leta 1862 na Anglaščem pri svinjah, svinjske kuge. Potem pa se je počasi širila po vsej Evropi. Francozi pa so jo baje dobili iz Afrike. Kdaj smo jo dobili k nam, ni znano.

Danes je svinjska kuga tako razširjena, da je potrebno, da ve vsak svinjerejec nekaj od nje, ker drugače je ne bo mogoče omejiti, kaj šele zatreti. Pri nas smo dosedaj poznali od kužnih bolezni prasičev samo svinjsko rdečico. — Ta je takorekč povsod doma in njeno zatiranje ni delo posestnikov nobenih posebnih preglavice. Če pivo, ki ga imamo, nam skoraj sigurno reši tudi že obolele prasiče. Zato so tudi izgube razmeroma zelo majhne.

Povzročitelj svinjske kuge

Drugeče pa je s svinjsko kugo. Najneugodnejši moment je, da se svinjska kuga neznansko lahko prenese od živali na žival bodisi s tem, da pride zdrava žival v dotiko z okuženo ali pa z različnimi drugimi predmeti, ki so okuženi s povzročiteljem svinjske kuge. Svinjsko kugo povzroča kuživo, ki ga danes še ne poznamo. Kuživo je tako majhno, da ga ne vidimo, pa naj se poslužujemo najmočnejših povečav. Zato imenujemo tudi kuživo, ki povzroča svinjsko kugo, virus.

Svinjska kuga spada med one kuge, ki jih moramo po zakonu odvržati in zatirati. Živali, ki jih prijavljamo pri pristojni oblasti, da pa to lahko storimo, moramo kugo tudi poznati. Svinjsko kugo poznati pa je zelo težka stvar. To je stvar živinodravnikarja, dolžnost svinjerejca pa je, da obolenje takoj prijavi pristojni oblasti, če mu oboli več prasičev naenkrat ali pa v več dvorcih istočasno. S tem pa se ni rečeno, da moramo vedno čakati, da se pojavi bolezen na več prasičih, le dobro bomo storili, če prijavimo kugo takoj, čim nam le en komad oboli. Pri svinjski kugi pa velja še prav posebno to, da prijaviš bolezen takoj in če le mogoče živinodravniku. Pri svinjski kugi pa trenutno pride v poštev samo državni živinodravnik.

Znaki kuge

Na svinjsko kugo pa sumimo s precejšnjo verjetnostjo tedaj, če opazimo sledeče znake: Živali dobijo vročino in ne jedo več rade. Rade se skrivajo na ta način, da se zarijajo v stelo. Če jih poženemo, vstanejo le nerade. Ako jih natančneje pogledamo, napravijo na nas vtis, kot da so zelo zmucene. Rep ni zavihan ampak visi navzdol. Obrvi so natečene, krvave, iz njih se cedi najprej bistra, potem sluznatognojna tekočina. Pozneje se tekočina posuši in imajo oči zaprte. Večkrat opazimo tudi, da se jim cedi tekočina iz rilca, včasih pa tudi krvavijo. Često opazimo po telesu škrlatnordeč izpuščaj. Ta izpuščaj je včasih omejen samo na manjše ali večje pike, včasih pa je na videz cel del telesa rdeč. Najraje se izpuščaj pojavlja na ušesih, trebuhu in na nogah.

V začetku bolezni je žival navadno zaprta, pozneje pa dobi močno drisko. Blato je tekoče, smrdi, rumenkasto ali zelenkasto, včasih pomešano s krvjo. Živali sem in tja tudi povračajo. Pri nekaterih opazimo krče. Ko bolezen že nekaj časa traja, začnejo živali v zadnjem delu omahovati in se končno sploh ne morejo več dvigniti. Tedaj konec ni več daleč.

Vsi ti znaki, ki sem jih opisal, pa niso značilni za svinjsko kugo. Imamo tudi druge prasičje kužne bolezni, ki se nam javljajo pod istimi ali sličnimi znaki. Zato se na temelju opisanih znakov ne more s sigurnostjo postaviti diagnoza svinjske kuge. Le v izjemnih slučajih, kjer tudi druge, strokovnjaku pridržane okoliščine govore za to, tudi to zadostuje. Često tudi po več znakov bolezni manjka in to že otežuje točno ugotovitev kuge. Zato zahtevamo od strokovnjaka, da raztelesi, ako mu je to mogoče, eno svinjo in na temelju sprememb na notranjih organih postavi pravilno diagnozo. Za vsako sigurnost pa še odpošlje kak spremenjen organ ali pa več organov v bakteriološko preiskavo. S tem je njegova diagnoza še končnoveljavno potrjena.

Spremembe na notranjih organih, kot na pljučih, jetrih, ledvicah, na raznih sluznicah so tako različne, da jih čisto more prepoznati samo izurjeno oko strokovnjaka. Svinjerejem pa morem priporočiti samo eno, da ne raztelesujejo poginoli živali, ker s tem kugo samo raznašajo. Poginole živali naj raztelesi živinodravnik, potem ali pa še pred raztelesbo pa naj jo vzame in zakopije konjač.

Potek bolezni

Potek bolezni ni vedno enak. Po poteku razlikujemo ali prav hitro svinjsko kugo, znanstveno imenovano perakutno obliko svinjske kuge, potem naglo ali akutno obliko svinjske kuge in končno počasno ali kronično obliko svinjske kuge. Le redki pa so slučaj, da obolele svinje res ozdravijo. Takih slučajev pri nas takorekč še ne poznamo. V krajih pa, kjer se kuga ponavlja leta in leta, je

potek blažji in ozdravljenje verjetnejše. Pri nas znaša odstotek smrtnih slučajev sedaj še 70—80, kar pomeni, da od sto obolelih svinj pogine 70 do 80, pa tudi še več. Še celo slučaj, s 100 odstotnimi izgubami niso redki.

Kako se širi kuga

Če pa se hočemo te nevarne kuge z uspehom izogibati, moramo pa vedeti, kako se ona širi in kaj naj napravimo, da je sami ne raznašamo. Kot smo že rekli, se kuga prenaša neposredno (direktno) ali pa posredno (indirektno). Neposredno se prenaša le od svinje na svinjo. Posebno nevarne so one svinje, ki na videz niso bolne ali nosijo kužne kugi v sebi. To so prikriti ali latentno bolne svinje. Posredno pa se prenaša svinjska kuga po ljudeh, ki prihajajo v dotiko z bolnimi svinjami, ali pa z njihovimi odpadki. Dalje se raznaša kuga z gnojem in največ pa z mesom. Pri večini slučajev prenosa svinjske kuge ima živinodravnik priložnost ugotoviti, da je dotični posestnik kupil meso okuženih svinj, meso opral, pomije pa dajal svinjam in po preteku nekoliko dni ima kugo tudi v svojem dvorcu. Zato je mesogledstvo po živinodravnikih danes nujna potreba in oni, ki se tega branijo, že vedo, zakaj to delajo. Kakor ima oni, ki ima trud z vzrejo svojih živali, pravico, da dobi za to primerno odškodnino, prav tako pa ima tudi kupec pravico, da kupi dobro in neokuženo meso. To velja še posebno tedaj, če ima dotični doma živali, ki so sprejemljive za svinjsko kugo. Sprejemljive so sicer samo svinje ali to je tudi velik kapital v današnji krizi. Če že kdo zakolje doma bolno svinjo in če ga nihče ne dobi, naj to že na koncu koncev stori, saj za to sam odgovarja pred zakonom; ali nihče naj ne bo tako brezvesten, da bi to meso prodal drugam. Okužiti sosedove svinje je neznansko lahko. V dokaz naj navedem samo to, da se je posrečilo okužiti svinje tudi še tedaj, če se je vbrizgalo svinjam samo pol kubička virusa svinjske kuge, ki je bil razredčen z 1:100.000 in to je že neznansko majhna količina. Zato se s svinjsko kugo ni šaliti! Dejansko sicer potrebujemo zato mnogo večje količine ali tudi te so še vedno zelo, zelo majhne.

Zelo dobro sredstvo za raznašanje svinjske kuge so tudi razni semji. V nekaterih krajih naše banovine že naravnost vedo, kdaj se bo pojavila svinjska kuga. Ljudje so mi že večkrat sami pripovedovali, ta in ta dan je bil semenj tam in tam, sedaj bo gotovo zopet svinjska kuga. In navadno se ne motijo. Ljudje so kupili navidezno zdrave svinje, po par dneh pa so prenehale jesti in poginile. Sprememba okolice, to je zraka (klima) in pa hrane je pospešila ali povzročila izbruh, in rejec, ki je polagal vse svoje nade v nakup, nima pa v kratkem času nič drugega kot kup poginoli prasičev. Zato je potrebno, da gremo na sejme, kjer kupimo živali, ki ustrezajo našim prilikam in za katere vemo, da so iz neokuženih krajev. Predpisan in točno izstavljen potni list ni torej samo sekatura, temveč zelo dobra in koristna stvar.

Če kje obole svinje, tudi ni potrebno, da moramo biti takoj zvrani. Nasprotno, pojdimo raje proč. Nikdar nismo sigurni, da ne bomo prenesli kuge. Če pa že moramo tja, si razkužimo vsaj obutev in umijmo roke z lizolom ali s kakšnim podobnim sredstvom za desinfekcijo.

In tako bi lahko našli še velike možnosti, kako lahko zanesemo kugo v svoje domove.

Kako zatiramo kugo

Če pa se dogodi nesreča in kuga se pojavi, potem kugo tudi takoj prijavi. Prva instanca zato je občina. Ker pa je potek bolezni pri svinjski kugi čisto zelo nagel, administracija pa počasna, je bolje, da gremo takoj na okrajno načelstvo in prijavi mo to živinodravniku. S tem smo se že rešili nevarnosti, da bi nas pozneje morebiti še kaznovali za to, da je že nesreča tu. Preje pa pogledimo še doma, kako se obolele svinje obnašajo, da lahko to po svojem znanju tudi lahko opišemo. Potem pride živinodravnik in ugotovi uradno kugo. Posestnika to itak nič ne stane. Nato pa pride na vrsto zatiranje kuge.

V nekih državah je navada, da vse svinje, zdrave in bolne takoj pobijejo, ocenijo in država plača odškodnino. To je najboljši način zatiranja. Pri nas se to ne dela in tudi pri današnjem stanju razširjenosti svinjske kuge ne pride več v poštev. Vendar pa imamo še eno sredstvo in to je cepljenje. Zdravila pri svinjski kugi, mimogrede povedano, ne koristijo skoraj ali pa prav nič.

Za elektrifikacijo Zgornje Savinjske doline

Kakor že povsod drugod po Sloveniji, tako se je tudi v našem okraju pričela akcija za napeljavo banovinske elektrike. Ta zamisel je pričela zadnje čase dobivati tudi pri nas konkretnije oblike. Dne 7. decembra so se zbrali v Nazarjevih predstavnikih občin, ki bi zaenkrat prišle v poštev za elektrifikacijo. Sestanku so prisli sestvovalci gospodje župani in njihov zastopnik sledečih občin: Smartno ob Paki, Mozirje, Rečica, Ljubno, Nova Stifla, Gornji grad in Bočna. Tudi ostali zasebni interesi so bili v prav lepem številu udeležni. Zborovanje je otvoril in vodil gospod okrajni načelnik iz Gornjega grada, ki je uvodoma naglasil važnost elektrifikacije obeh dolin, to je Savinjske in Zadreške doline.

Gosp. inž. Ruch je nato podal kratko predgovorno elektrifikacije Slovenije, nato pa obrazil pogoje, pod katerimi bi se zamogla naša dolina elektrificirati.

To zborovanje ni bilo prvo, vendar pri nobenem prejšnjem zborovanju ni bilo opaziti tolike soglasnosti med zborovalci kot tokrat. Iz vsega poteka je bilo razvidno, da obstoječe manjše zadržane elektrarne ne ustrezajo več potrebam časa. Tudi obratništvo se živo zanima za elektrifikacijo, ker vidi, da je le stalen in dovolj močan tok pogoj za razmah njihove obrti.

Ob tej priliki se je konstituiral pripravljalni odbor, ki bo vodil vse predpriprave za elektrifikacijo obeh dolin. Po načrtih banovine je zamisljeno, da se izpelje električni vod od Braslova preko Letuša do Nazarja, kjer pa bi se glavni vod cepil v dva dela, in sicer savinjski do Ljubnega, drugi pa po Zadreški dolini do Nove Stifte. V Letušu pa bi se zgradil manjši vod, ki bi šel na Smartno ob Paki do Gorenja.

Stroški za napeljavo bi znašali okroglo tri milijone dinarjev. Zasebni interesi pa bi morali prispevati okoli četrtino, t. j. okroglo 800 tisoč dinarjev. Ta prispevek bi bil z ozirom na

velik okoliš in velik odvzem toka brez dvoma izvedljiv.

Naloga pripravljalnega odbora bo tudi ta, da pokrene akcijo za zgraditev železniške proge od Smartnega ob Paki do Radmirja, odnosno Ljubnega, ki bi naj bila elektrificirana, s čimer bi se znatno povečal konsum toka in bi se s tem tudi pripomoglo k boljšemu razvitku tujkega prometa v okraju.

Pripravljalni odbor je zelo posrečeno sestavljen in je upati, da se bo ta splošna želja vsega prebivalstva čimprej uresničila.

Trdno smo prepričani, da nam bo gospod ban šel na roko in nam pripomogel do uresničenja želje vsega prebivalstva. Prebivalstvo v okraju sedanega gospoda bana visoko ceni, ker vidi, da se še pod nobenim banom ni delalo in pričelo v okraju toliko javnih del, kakor prav sedaj, ko je on na tem visokem in odgovornem mestu.

Ptač

Mestno načelstvo je dalo razglas sledeče vsebine: V smislu odloka za likvidacijo agrarne reforme št. 2198-1 od 2. decembra t. l. bo v nedeljo, 12. decembra 1937, ob 9 razprava med veleposestnikom in interesi pri upravi veleposestva na Turnišču glede odkupa zemljišč in sklenitev tozadnih pogodb v smislu čl. 36. zakona o likvidaciji agrarne reforme. V poštev pridejo le oni interesi, ki so s veleposestvom pogodbe glede odkupa zemljišč že sklenili. Okrajno načelstvo vabi vse v poštev prihajajoče kupe, da se gori navedenega sestanka polnoštevilno udeležijo.

Ljubljanska Glasbena Matica priredi v nedeljo, 12. decembra, ob 20 Robert Schumannov koncert v dvorani društvenega doma.

Akademija Dekliške Marijine družbe s sodelovanjem vseh katoliških društev priredi v nedeljo, 12. decembra, po večernih v mestnem gledališču svojo akademijo s pestrnim sporedom.

VESELI PRAZNIKI

v mestu in na deželi

DR. OETKERJEVIM
pecilnim praškom

St. Vid nad Ljubljano

Fantovski odsek ima v torek, dne 14. t. m., ob 20 svoj redni sestanek v Ljudskem domu. Predava g. dekan Zabret. Udeležba za vse člane obvezna. Novi člani dobrodošli!

Na Marijin praznik popoldne je okrajni glavar g. dr. Maršič izročil predsedniku gasilskega okrožja g. Arharju Jožetu, p. d. Koslerjevemu očetu, zlato kolajno za velike njegove zasluge. Odlikovanje je bilo prav slovesno. Navzočnost številnih zastopnikov vseh uradov, društev in precej občinstva je pokazala, kako visoko cenijo in spoštujejo šentvidski uspešno delo za narod in njegove zasluge. Po pozdravnem govoru župana gospoda Erjavca je okrajni glavar g. dr. Maršič v temeljitem govoru predložil zasluge g. Arharja na polju gasilstva, v društvu Blaž Potočnikove čitalnice i. dr. s posebnim ozirom na prepotrebni vižmarski vodovod, ter mu nato pripel nad lepo vrsto odličij, ki dišijo njegova prsa, največje odlikovanje za državljanske zasluge — zlato kolajno. Nato so odlikovancu čestitali v imenu občine g. župan Erjavca, za gasilsko zajednjo g. dr. Kodre, v ime župnije in Blaž Potočnikove čitalnice dekan g. Zabret, za ljudsko šolo in odbor društva RK g. šolski upravitelj Iladnik itd. Ganjen se je odlikovanec zahvalil vsem govornikom z besedami: »Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!«

Medvode

Tukajšnja upraviteljica pošte, višja kontrolorka ga. Vida Modic je bila na praznik zedinjenja odlikovana z redom sv. Save. Izrekamo ji k temu zaslužnemu odlikovanju naše priznanje in čestitke. Pri tej priliki ne smemo pozabiti, da biva upraviteljica med nami že polnih deset let in da sta skromnost in vestnost v službi njeni posebni odliki. Za vsakogar ima prijazno besedo, če treba tudi pomaga staršem in ženam radevolje, sploh je bila zadovoljnost občanov s pošto njena največja skrb. Tako je neutrudljivo prepeševala svoje nadrejene oblasti o potrebi še enega pismonoše leta in leta in uspelo ji je. Ze nekaj let dostavljata pošiljke redno v vsem obsežnem okolišu dva pismonoša. Tudi bi bila potrebna še ena uradniška pomožna moč, ker je toliko dela, da ga zmore eden sam le s težavo, posebno ob gotovih terminih.

Do Št. Vida vozi tramvaj št. 1 in tam pri firmi

„STAKLO“ B. TOBER

dobite **brušene service** za likerje, vino in vodo po **din 33.— do din 115.—**. Za malo denarja si lahko izberete porcelan ali steklo za Vaše gospodinstvo.

Kranj

Dekliški krožek v Kranju ima svoj redni sestanek zopet v sredo ob 8 zvečer.

Novo mesto

Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh tehnikah vezenja, kvačkanja in pletenja, izdelanih z MEZ predvsem za ročna dela v Novem mestu: Sokolski dom, odprto od torka 14. decembra do vključno četrta 16. decembra 1937, dnevno od 10 do 18 nepretrgoma. Vstop prost! Ne prodaja se!

Vsak naj si nabavi Philips radio, ker je nadkriljiv. Ze za 141 din mesečno ga dobite pri M. Vahter.

Brežice

Miklavž je v nedeljo popoldne obiskal v župnišči mladinski cerkveni pevski zbor, zvečer pa fantovski odsek v društveni sobi v samostanu.

Političen shod. Krajevna organizacija JRZ v Brežicah priredi danes popoldne ob pol 10 v novi dvorani kina, poleg g. Resnika, politični shod, na katerem govorijo gg. Vesentjak Ivan, minister v pok., dr. Veble, narodni poslanec, in Kranje Marko, tajnik JRZ v Mariboru. Pozivamo vse somišljenike in prijatelje, da se shoda udeležijo v čim večjem številu.

Gospodinski tečaj. V času od 1. septembra do 30. novembra t. l. je bil v Brežicah 3 mesečni kmetijsko-gospodinski tečaj. Tečaja se je udeleževalo 14 deklet. Vodila ga je ga. Jela Premrou in njena pomočnica gđ. Barle Mira. Kot krajevni predavatelj so sodelovali: župnik Klasine, notar Lesar, zdravnik dr. Berglez in okrajni kmetijski referent Vrisk. Za Brežice in okolico je bil to prvi gospodinski tečaj. Upamo, da bo prosvetno društvo, ki je tečaj priredilo, nadaljevalo s tečajji tudi v bodočnosti in s tem vršilo važno nalogo stanovske strokovne izobrazbe našega ljudstva. Obenem tem potom izkramo zaplo zahvalo ga. voditeljici in njeni pomočnici, ki sta tečaj vodili, kakor tudi krajevnim predavateljem, ki so s predavanji pri tečaju sodelovali, nadalje pa tudi onim, ki so s podporami omogočili tečaj, in sicer v prvi vrsti kr. banski upravi v Ljubljani, nadalje okrajnemu kmetijskemu odboru v Brežicah, narodnem poslancu dr. Vebletu in občini Brežice-okolica.

Za delavstvo Strojnih tovarn

Delavstvo Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani je že okrog dva meseca brez posla.

Ker postaja njegov položaj z vsakim dnem težji in obupnejši je povabila Delavska zbornica v petek, dne 10. t. m. predstavnike delavstva in referente socialnih zavodov in oddelkov na skupno posvetovanje, kjer naj bi se določilo, kako naj bi se obvarovalo to delavstvo s koordinirano akcijo pred najhujšim.

Vabilu so se odzvali zastopniki Delavske zbornice, Javne borze dela ter socialno političnega oddelka banske uprave. Vodja socialno-političnega oddelka mestne občine je svojo odsojnost opravil.

Na anketi je bilo sklenjeno opozoriti vso javnost z javnim apelom na težak položaj delavstva Strojnih tovarn. Gre tu za 232 delavcev in 40 namestencev. Izmed teh je le okrog 80 samcev, tako da gre tu za okrog 190 rodbin. Za najnujnejšo prehrano tolikošte števila rodbin se potrebuje na teden 35.000 do 40.000 din. tudi, če se računa da potrebuje rodbina za najnujnejšo prehrano le po 700 dinarjev, samec pa po 240 dinarjev na mesec, kar je gotovo številka, pod katero ni mogoče iti.

Dosedaj je dobilo to delavstvo od javnih ustanov te-le podpore: od Delavske zbornice 25.000 dinarjev, od Javne borze dela 75.000 dinarjev od mestne občine okrog 28.000 dinarjev.

Sedaj se je začel za delavstvo težak in ponižujoč križev pot od ustanove do ustanove. Povsod pripovedujejo predstavniki delavstva, da so vsa bučeta sredstva izčrpana. Pod visom teh vesti je začelo nabirati delavstvo podpore s pomočjo javne nabiralne akcije. Tudi taka akcija ne more roditi kakih posebnih uspehov in je vrh vsega ponižujoča.

Anketa, ki jo je sklicala Delavska zbornica, naj bi odgovorila na vprašanje, kaj se mora pri tej in taki situaciji v zaščito delavstva ukreniti.

Na anketi je prišlo najprej do izraza mišljenje, da prava rešitev tu ne more priti od podpor, temveč da je treba iskati rešitve predvsem v dveh pravih.

Predvsem v tem pravcu, da bi se kolesa v tej najstarejši ljubljanski industriji zopet zavrtela. Vemo, da neposredno zainteresirano vodstvo Strojnih tovarn takih rešitev išče.

V kolikor moremo ta prizadevanja od naše strani podpreti, moremo storiti to le na ta način, da javno poudarimo, da gre tu za eksistenco skoraj 200 delavskih in namestniških rodbin; da gre tu za eno najstarejših podjetij v Ljubljani, ki bi imelo pogoje za prosperiranje, če bi se enkrat saniralo in oprostilo bremen, ki so se mu naložila v povojni dobi nepremišljeno na rame; da je v velikem interesu ljubljanskega mesta, da se tukajšnja industrija okrevi in ne demontira še to, kar tu obstoja.

Vse to govori za to, da podprejo prizadevanja v pravcu upostavitve obrata v Strojnih tovarnah vsi, ki imajo take položaje, da morejo tu kakorkoli pomagati.

Če bi se pa pokazalo, da ta prizadevanja ne morejo roditi uspeha, bo treba misliti na to, da se najde temo visoko kvalificiranemu delavstvu drugje zaposlitev.

Drugi javni apel naj velja vsem podjetjem, ki so v srečnem položaju, da danes prosperirajo in se razširjajo, da bi rezervirala nekaj mest za delavce Strojnih tovarn in sporočila to Javni borzi dela v Ljubljani.

Tretnje, trenutno najvažnejše vprašanje pa je, kako nuditi delavstvu Strojnih tovarn najpotrebnejšo eksistenco za takoj.

Na anketi je bil določen glede tega naslednji vrtni red: za prihodnji teden bo poskušala pomagati z izrednimi podporami Javna borza dela (ona je redne podpore že razdelila). Sredstva, ki jih lahko Javna borza dela za izredne podpore da, pa bodo zadostovala le za en teden. Daljnja podpora je mogoča od te strani le z izrednimi akcijami, za katere so potrebne posebne odobritve. Javna borza dela bo podvela korake v teh pravih. Vendar pa uspehi niso sigurni in zlasti ni računati s tem, da bi se pokazali takoj.

Dva nadaljnja tedna bosta najtežja in bi prišla tu kot pomoč ob najbolj pravem času pomoč od strani socialno-političnega oddelka banske uprave.

Trbovlje

Kapelica v občinskem zavetišču. Občina je povečala in preuredila zavetišče za stare in onemogelce reveže. Bolniške sestre, ki vodijo to lepo napravo, pa so pri dobrih ercih nabrale okrog 25.000 din. da se je dozdala in opremila še kapelica zraven, občina pa je dovolila poleg stavbeni prostor. Kapelica je posvečena presv. Srcu Jezusovemu in je v veliko tolažbo hiralcem, katerih večina bi ne mogla drugače v cerkev. Vsem, ki ste pomagali k dovršitvi kapelice, prisrčna zahvala in Bog plačaj!

»Mladi« — dijaško izobraževalno društvo — priredi v nedeljo dopoldne ob 10 v Fortjevi dvorani predavanje: Problemi slovenstva. Govori g. Zemljak iz Ljubljane. Društvo je idealno zamišljeno. Upamo, da bo znalo ohraniti svojo pravo črto brez levitarjev.

Film o Lurdu se bo predvajal v Društvenem domu do srede zvečer, 15. t. m.

Zvišanje cene mleku. Kakor v sosednjih občinah, tako so tudi kmetje trboveljske občine na zborovanju 5. decembra sklenili, da povišajo cene mleku s 15. decembrom za 50 par pri litru. Dejstvo je, da sedanje cene ne ustrezajo več današnjim razmeram.

Zagorje

Umrli je na praznik Brezmadežne v 84. letu starosti Cebin Jurij, po domače Skorjovec, iz Zavin. Bil je ugleden krščanski mož, stara korenina poštenosti. — V petek pa je umrla v Bevkem 82. letosti Apolonija, stara 78 let. Pobralla jo je zadnja jugovina. Naj v miru počivata!

Prijatelje lepe pesmi opozarjamo na pevski koncert, ki bo v nedeljo, 12. t. m., ob 7 zvečer v Prosvetnem domu. Koncert je posvečen Foersterjevemu spominu ter so na sporedu le njegove pesmi.

Neprijetne motnje na električnem toku so skoro na dnevni red, kar povzroča razumljivo nevoljo pri vseh odjemalcih, zlasti pa še pri radio-poslušalcih. Pozivamo merodajne, da neustrezne vendar že kako odpravijo. Primerno pa bi bilo, da se za to pozanima tudi pristojna pošta uprava, ki mora biti vsekakor zainteresirana, da imajo poslušalci radia čim boljši sprejem.

Znova opozarjamo na današnja predavanja o dobrem tisku, ki bodo s eklopičnimi slikami v dvorani Prosvetnega doma in sicer po prvi in po četrni maši ter popoldne po litanijah. Pridite polnoštevilno!

Na prošnjo obrtnikov ter drugih prebivalcev je zagorska občina zaprosila T. P. D., da zniža ceno premogu lokalnemu prebivalstvu približno na taki meri, kot je to že bilo pred vojno. Ob splošni obubožanosti skoro vseh naših slojev nujno želimo, da bi nrošnja ne bila zaman!

Četrty teden bi prišla v poštev zopet primerna podpora Delavske zbornice, kateri bo z Novim letom iz bučetskih razlogov to zopet mogoče. Upati se sme, da tudi ustrezačo daljnja pomoč od strani mestne občine ljubljanske ne bo izostala, to tudi v primeru, če bi bilo treba dati pomoč v denarju, ker bi morda posebne razmere in letni čas ne dopuščale podpiranja v obliki javnih del, ki ne predstavljajo oblike pomoči, ki bi se jo dalo povsod uporabljati.

Delavstvo Strojnih tovarn je v svojih boljših časih rado in med prvimi podpiralo svoje brezposelne tovarise. Ono je dajalo tudi za razne pobiranje brezposelnosti namenjene javne fonde, kakor tudi za javne davščine, zelo znatne vsote. Zato ni prav, če ga pošiljamo od vrat do vrat, ko prosijo za pomoč.

Naloga raznih inštan, ki pridejo za taka podpiranja v poštev, je, da pregledajo svoja sredstva in svoje bučete in to pomoč v skladu s temi sredstvi in bučeti nudijo.

Taj drugo nalogo je bila posvečena anketa z dne 10. t. m. Ona je našla pomoč za prvo silo in napravila zaključke o nadaljnjih korakih, ki jih je treba v tem pravcu podvzeti.

Mariborske vesti

m Slovesno mrtvaško opravilo za umrliim hrvaškim metropolitom nadškofom dr. Bauerjem bo jutri, v ponedeljek ob 8 v mariborski stolni in mestni župni cerkvi.

m Akademskemu pevskemu zboru iz Ljubljane sta pred desetimi leti omogočili mestna občina mariborska in mariborska Glasbena Matica prvi javni nastop, tako da je danes znani in upoštevan APZ v Mariboru prestal svoj ognjeni krest pred nabito polno dvorano. Kakor je mariborsko občinstvo takrat dokazalo svoje polno razumevanje, tako upamo, da ga bo dokazalo tudi dne 18. t. m., ko bo v veliki Union-ski dvorani ob 20 Akademski pevski zbor pokazal plod svojega desetletnega dela.

Novi dunajski modeli

Plašče, obleke, bluze imamo na zalogi Trgovski dom - Maribor

m Zanimiv sodni odmev tabora JRZ. Velikasten tabor JRZ, ki je bil dne 9. avg. 1936, je imel tudi svoje sodne odmeve. Na dolžno zborovanje se je skušala takrat vihotapiti tudi neka komunistična usmerjena skupina pod vodstvom zasebnega učitelja glasbe Lavoslava Novaka. To skupino pa je policija z Novakom vred odstranila zaradi razgrajanja. Novak je vložil potem tožbo proti dr. Cirilu Zebotu, češ da mu je zaklical, da je »moskovski plačanec«. Dr. Zebot pa je dokazal, da takrat sploh ni bil na zborovališču ter je bil potem oprosten. L. Novak pa je v svoji tožbi proti dr. Zebotu tudi trdil, da je padel s tribune, na kateri so se takrat nahajali ministri in drugi odličniki JRZ, klic proti njemu: »Pobijte jih in pomčite jih v ograjo.« Zaradi te neresenice trditve je bila vložena potem tožba proti L. Novaku, ki se je obravnavala včeraj pred mariborskim sodiščem. Pri razpravi, katere se obtoženi L. Novak ni sam udeležil, pa je njegov odvetnik dr. Kukovec prišel z izjavo, da je inkriminirana trditev prišla v tožbo brez vednosti Novaka ter jo je vnesel on sam kot Novakov zagovornik, da bi na ta način »podkrepite tožbo. Na podlagi te izjave je potem predsednik takratnega tabora podžupan Zebot umaknil tožbo. Izjava dr. Kukovca pa je vsekakor zanimiva, ker kaže, kakšnih »podkrepitev tožbe« se je posluževal.

MARIBORSKA MENZA VAS VARI

SLOMŠKOV TRG 6

m Sestanek katehetov bo 13. decembra ob 15 v katehetskimi sobi Karlovo dvorane. Poroča katehet g. Ivan Zličar o liturgični vzgoji.

m Kožuhošina v veliki izbiri in strokovna izdelava pri Semku, krznar, Gosposka ulica 37.

m Velika socialnopolitična anketa bo v Mariboru v aredu dne 15. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata. Na dnevnem redu bo pereče vprašanje pobijanja tuberkuloze v Mariboru in okolici s posebnim ozirom na azilsko akcijo naše agilne PT lige. Te važne konference se bodo udeležili najbolj znani poborniki boja proti tuberkulozi, med drugimi banovinski referent za tuberkulozo in primarij zdravilišča na Golniku dr. Neubauer, ki bo imel tudi glavni referat. Ker je anketa brez dvoma življenjskega pomena za naše mesto in okolico, je pričakovati, da se bo naša javnost brez izjeme zanimala za potek teh posvetovanj. Vabljeni so zlasti duhovniki, učitelji, zdravstveni činitelji, župani okolinskih občin in sploh vsi, ki delujejo na socialnem polju in ki jim je pri srcu zdravje našega naroda. Maribor naj pokaže, da hoče napovedati nevarni tuberkulozi neizprosno in sistematično borbo.

Velika izbira blaga

ČEŠKI MAGACIN

vedno najnovejše. Ulica X. oktobra, vogal Barvarske

m Drugod ne kupujem več, ker sem najbolj zadovoljen v manufakturi Grajske starinarne, Vetrinjska 10.

m Poroka. Danes se poročita v magdalenski župnijski cerkvi zasebni uradnik g. Jože Melahar in učiteljska abiturientka gđ. Vrecl iz Dev. Marije v Brezju. Ženin je veliko sodeloval pri ustanovitvi naših kat. društev na Pobrežju ter je še danes njih eteber. Njemu in njegovi nevesti želimo na njuni novi življenjski poti obilo sreče in blagoslavlja!

Damski plašči! Velika izbira!

I. PREAC, GLAVNI TRG 13

m Komisija za stavbišče nove gimnazije. Včeraj se je mudila v Mariboru komisija banske uprave iz Ljubljane pod vodstvom prosvetnega inšpektorja dr. Bajuka, ki si je ogledala v poštev prihajajoče prostore za zgradbo nove mariborske gimnazije. Komisija se je odločila za stavbišče, katero je namenila za nov srednješolski zavod v Mariboru mestna občina. To stavbišče leži med Magdalenskim parkom in Stritarjevo ulico; lega je zelo ugodna, ker se nahaja nekako v centru Magdalenskega predmestja, primerno je oddaljeno od velikega prometa ter je tudi dovolj veliko, da bo prostora ne samo za zgradbo, temveč tudi za obsežno letno telovadišče. Stavbišče mora dati mestna občina zaenkrat na razpolago, zgradbo pa bo zidala in opremila banovina. Verjetno, da se bo pričelo z zidanjem nove zgradbe že na nomači.

Ljutomer

Tatovi na delu. Poročali smo že, da je bilo ukraden kolo v nedeljo, 5. t. m., iz Katoliškega doma v Ljutomeru. Kolo je bilo last družbenika Čuriča. Izginilo je med Miklavževom proslavo. Isti dan zvečer je bil okraden v gostilni Vreg. g. Makoter M. iz Cvena. Kolo je imel shranjeno kakor drugi, na dvorišču, kjer je bilo vedno dovolj varno. Lastnik gostilne je vsekakor ob večjem obisku postavil svoje posle, da so pazili na kolesa. Tako je bilo tudi tokrat. Vendar je kolo izginilo brez sledu. G. Makoter je letos že vdrugič okraden. Prvič so mu ukradli kolo na Moti, 15. marca t. l. Po številkah so orožniki v Strigovi spoznali kolo in ga pred par dnevi vrnili prizadetemu. Sedaj ukraden kolo je last njegovega brata. Brez dvoma je obe tatvini izvršila organizirana banda, ki je kolesa hitro spravila na varno. — V Cezanjevih in okolici je bilo zadnji čas izvršenih veliko tatvin. Tatovi so kradli kure kar po vrsti od hiše do hiše. Kure so najbrž jedli, nekaj so jih pa prodali. Tudi prašiča so ukradli.

Kandidatna lista JRZ je potrjena, 19. decembar se z naglico približuje. Odločilen dan bo to. Volivci se tega zavedajo, prav je tako! Slavičeva lista, lista JRZ mora zmagati!

m Kako smo zvedeli, otvorita znana hotelirja Črešnar in Grubešek v Mariboru na Aleksandrovi cesti, nasproti kolodvoru novi bufet z nizkimi cenami.

Linolej, kartolej vošeno platno, umetno usnje, auto-platno v veliki izbiri pri „OBKOVA“ - F. Novak MARIBOR, JURČICEVA ULICA 6

m Danes ob 4 popoldne vsi na predstavo Ljudskega odra. Uprizori se znamenita ljudska igra »Miklova Zala«. Nova scenerija in sijajni kostumi.

m Jegličevci Dne 14. t. m. (torek) obiščeta mariborski klub društva »Jeglič« zavodsko profesorja gg. Vojteh Hybašek in Maks Miklavčič. Sestanek bo istega dne ob 8 zvečer v klubski sobi hotela »Mariborski dvor«.

m Zimsko perilo in pletene jopice najceneje pri »Lia«, Aleksandrova 19.

m Ljudska univerza. Jutri je spominski večer na velikega ruskega epika Gogolja. O Gogoljevem življenju in njegovem pisateljskem pomenu za rusko literaturo bo predaval univerzitetni profesor dr. E. Spektorski iz Ljubljane.

→ Otroške, damske, moške jopice lastni izdelek, najcenejše pri »LUNA« samo na Glavnem trgu 24, Maribor

m Damske torbice, denarnice, listnice, kovčegi — primerna darila, najceneje pri M. Sterbal, Meljska 2 — Trg Svobode 6.

m V blatu se je zadušil. Nesrečna smrt je zadela 36-letnega občinskega reveža Alojza Lorberja v Sv. Jurju v Slov. goricah. Ko je beračil po občini, ga je na cesti napadla božast ter je padel tako, da se je z obrazom zaril v blato. Ker ni bilo nikogar, ki bi ga bil obrnil ter mu pomagal, se je v cestnem blatu zadušil.

LORENZ-RADIO 1938

po 200 din mesečno dobite pri Bezenškju, radio tehniku, Vetrinjska ul. 17-I. Popravljaj vsakovrstne radio aparate. - Se priporočam!

m Zimsko perilo, galanterija, Ribarič, Rotovž.

m To je bila pojedina! Gostilničarju Ogrincu v Kamnici je bilo pri belem dnevu z dvorišča ukradenih 29 očistenihi pišk, ki so jih pripravili za pečenje. Te piške sta odnesla dva muzikanta Ivan Glazer in Silvester Smid iz Maribora, ki sta jih pobasala v nahrbtnike, v katerih sta nosila harmonike. Piške sta zanesla v Studence ter jih dala vseh 29 naenkrat izpeči pri neki družini. Za to tatinsko gostijo pa so izvedeli orožniki ter so oba tatova prijavili.

Gledališče

Nedelja, 12. decembra: ob 15 »Pri treh mladenkah«; ob 20 »Pesem s ceste«. Znižane cene.

Ponedeljek, 13. decembra: zaprto.

Torek, 14. decembra: ob 20 »Pod to goro zeleno«. Red C.

Sreda, 15. decembra: ob 20 »Lopovščine«. Red B.

Smrt v Savinji

Celje, dne 11. decembra.

Ko je šel danes ob pol 7 zjutraj neki delavec na delo, je zagledal v Savinji blizu apnenika v Pečovniku žensko truplo, ki je bilo zavito v grmovje. Po njem obveščena policija je bila kmalu na licu mesta. Policijski organi, s katerimi je prišel tudi magistratni zdravnik, so s pomočjo delavcev potegnili iz Savinje truplo. Zdravnik je ugotovil, da ima utopljenka težje rane na glavi, ki pa jih je najbrže dobila, ko jo je Savinja, ki je močno narastla in je bila včeraj 2 m nad normalo, premetavala ob kamenju in mostovih. Pri utopljenki so našli pod bluzo uslužbenko knjigo, po kateri so ugotovili identiteto utopljenke. Je to 54letna Traven Ivanka, ki je bila do 3. decembra v službi pri veleposelstvi ge. Jescheunig Irm. Doma je iz Notranji gorici pri Kamniku. Pri njej so našli tudi listič, ki pa je nejasen. Na ta listič je Ivanka napisala neki Strnad Faniki, v katerem jo prosi, da naj sporoči na njen dom. Ni pa napisala nič točnega. Kaže, da se je sama utopila.

St. Jurij pod Kumom

Miklavž je letos obiskal tudi naš Društveni dom, dasi ga že veliko let ni bilo. Je bil pa zato letos bolj radodaren, ker je obdaril kar 170 otrok. Posebno pa je naklonil lepe darove mladinskemu cerkvenemu zboru, ki šteje 18 dobrih pevcev.

Za praznik Brezmadežne se je letos naša mladina lepo pripravila. Dekleta so imela pred praznikom duhovne vaje. Skupnega sv. obhajila so se udeležili člani Prosvetnega društva, fantovskega oddelka ter članice dekliškega oddelka in dekliške kongregacije. Popoldne pa sta fantovski in dekliški odsek priredila v Domu akademiji z bogatim in pestrim sporedom. Vstale so se telovadne in pevске točke, simbolične vaje, deklamacije in govori. Zapela je tudi petletna Marija solo »Še gori ljubez«. Navzoče sta kar presenetila z dovršenim nastopom govora predsednika fant. oddelka in prednice kongregacije. Ob sklepu je zelo ugajala pesem mešanega zbora, ki je poslušalce kar vžgala. Akademija je na vse nauzoče napravila globok vtis.

TOGAL-tablete

ugodno učinkujejo zoper:

- bripo,
- bolezni vsled prehlada, revmatizem, protin,
- živčne bolezni,
- utor (Hexenschuss), išias in glavobol.

Reg. 2082, 6. II. 1933.

Dr. Stevanović & Pyk, Beograd.

Mariborsko gledališče

Opereta: Pod to goro zeleno...

Mariborsko gledališče uprizarja te dni veselo češko revijsko opereto »Pod to goro zeleno...« v treh dejanjih, ki so ji besedilo sestavili Tobis, Mirovsky, Rohan in Spilar, glasbeno obliko pa ji je dal Jara Beneš. Delo je samo po sebi vsebinsko živahnega značaja in nudi obilo prilike za poživljenje dejanja na odru, ki nujno dobi kontakt s publiko. Prav tako je glasba te operete lahkega in živahnega igrivega značaja, ki prav priključivo in mikavno zveni, tako da zlasti v sodobno uživanje šlagerse glasbe usmerjenega šlovke resda prevzame. Ima v sebi nekaj šlagerških melodij, ki so zelo lahko dostopne in si jih publika — kot je to pokazala že premiera v Mariboru — na mah prisvoji. Ta pozitivni uspeh — če ga tako smem imenovati — je mariborsko gledališče tudi v resnici doseglo, pa menda prav samo tega! Kapelniku se je bilo treba samo obrniti s taktirko k publikii in že se je zazibal ves teater v sentimentalni »Rad bi imel tvoj foto...«

Ne tajim, da je bilo v uprizoritvi mnogo pozitivnega! Režiser g. Harastovič je hotel povečati učinkovitost s kombinacijo odreske in filmske tehnike, kar je seveda razigrana publika sprejela z burnim odobravanjem. Tudi slikovita živahnost scenerije je uspela. V situacijski in besedni komiki se je našim igralcem ena ali druga duhovitost posrečila, tako da je bila zares vredna pravega smeha. V igranju je bilo mnogo hvalevrednega; saj gre v tem oziru našim igralcem zaslužen priznanje. Tudi v glasbenem delu je n. pr. gđ. Jelka Igljeva ostala na svoji običajni višini. Njen drug g. Belizar Sancin je v tej opereti našel vlogo, ki se je dramatično in pevsko njegovemu glasovnemu obsegu zelo prilagala. Je ugajal.

Toda če podamo splošno sliko te uprizoritve, moramo reči, da se je zopet enkrat naša Talija skrla za kulise, na njen piedestal pa se je povzdignil bedasti Avgust v obliki, kakršno smo že ponovno na tem mestu obsodili in jo moramo tudi tokrat z vso odločnostjo odkloniti! Ponavljam: ne trdim, da mora biti gledališče moralno vzgojevališče, a obenem pa menim, da se mora vendar izogibati slehernemu tovrstnemu kvarnemu vplivu — zlasti tedaj, kadar se umetnost neha in gre samo še za »heč in špase«. Čudim se le mariborskemu nežnemu spolu, ki je s takšnim odobravanjem vzel na znanje drastično zamenjavo dekleta — s psico voljeje pasme! Take stvari spadata morda med »šaljive prizore« razigranega pustovanja ali silvestrovanja, ne pa na gledališki oder! Spričo načina podajanja omenjene operete in nekaterih »komičnih« opazk ter gest v tej uprizoritvi, ki nimajo s potekom dejanja prav nobene nujne zveze, sem mnenja, da naj bi šolska vodstva svoji mladini obisk takšne predstave zabranila.

V Ljubljani so v pretekli sezoni uprizarjali isto delo; pa sicer zelo tenko čutečemu in fino izbirnemu okusu kritike ni bilo prav nič potrebno obregati se ob morebitne slične nedostatke — ker jih bržčas bilo ni! Pri nas se pa ne znamo in nočemo izkoptati iz teh razvad!

Med glavnimi vlogami naj še omenim dostojanstveno podanega Skalického v osebi g. Groma. Simpatična odreska postava, ki se v svojem igral-skem oblikovanju stopnjema spopolnjuje, je bil g. Verdonik in njemu ob strani gđ. Barbičeva s svojo priključivo in neprisliljeno živahno igrjo. Pripravevalno izdelan je bil v nastopu g. Košir, nekoliko ga je motila pretirano spačena govorica, pomešana z nemškimi izrazi. Gđ. Starčeva je dokaj dobro podala sramežljivost gorjanskega dekleta. Ga. Gorinškova je ustvarila posrečeno figuro oblastne logarjeve žene. Tudi logar Stetivec je imel v osebi gospoda Gorinška na sebi marsikaj zares posrečenega; vendar grede zgoraj navedene besede tudi na račun njegovega igranja. Deloma pa zadevajo med drugim tudi vlogo g. Harastoviča, ki mu tudi ne gre odrekat marsikatero pozitivne poteze v njegovi posrečeni igri. Vendar pa takšen žargon v prevladujoči meri mora za temniti še tako visoke vrednote, ker nujno sili v ospredje.

V orkestru se je močno uveljavila temperamentalna klavirska partija, ki jo je uspešno igral vojni kapelnik g. kapetan Jiranek.

Uprizoritvi bi dal radevolje še bolj mnogostransko priznanje, ko bi odpadle razne neokusnosti; kar bi se namreč dalo doseči s prav malenkostno mero dobre volje in prav brez vsake škode za veliko zabavno učinkovitost, ki jo vsebuje to operetno delo.

Due novi pa'aci v Be'gradu

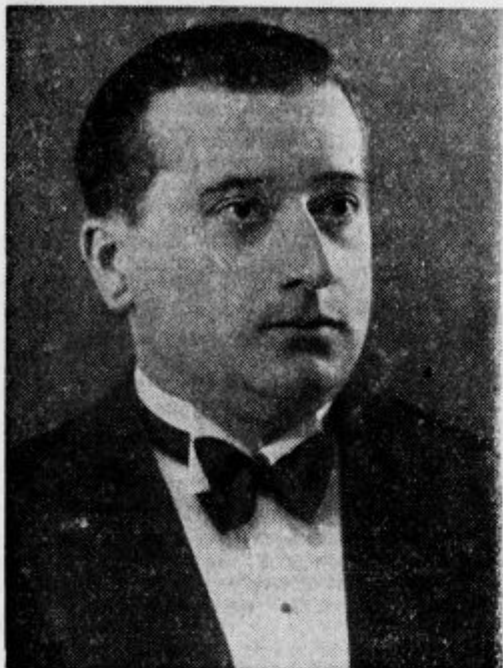
V Beogradu nameravajo na prostoru med Narodno skupščino in palačo Agrarne banke postaviti novo palačo pravosodnega ministrstva, katere gradnja bo stala kakšnih 10 milijonov din. Poleg tega bodo postavili še palačo za belgrajsko redarstveno policijo.

Nenavadna nesreča

Ljubljanski rešovalni avto je bil včeraj opoldne poklican na Zaloško cesto. Reševalci so morali namreč intervenirati v nenavadni nesreči. 68 letna zasebnica Frančiška Glinškova je imela opravka z nekim jarcem. Kozlička pa je nekaj raztogotilo, tako da se je zaletel v Glinškovo ter jo prekučnil na tla. Pri padcu si je starka zlomila desno nogo v kolku. Prepelhana je bila v bolnišnico.

KULTURA

Ob desetletnici Akademskega pevskega zbora

France Marolt, pevodja Akademskega pevskega zbora.

Akademski pevski zbor, naše najbolj pomembno najplodovitejše akademsko združenje, slavi v letošnji koncertni sezoni desetletnico svojega dela. Zbor je nastal iz majhnih študentskih začetkov: L. 1926 je nameravalo prirediti akademsko pevsko društvo »Triglav« izlet po Srbiji. Naprosilo je gosp. Franceta Marolta, naj izveža za to priliko majhen zbor kakih 30 pevcev. Mnogi od njih so bili pevsko in glasbeno dosti izobraženi, da je dirigent v kratkem času naštudiral z njimi obsežen program. Samo ob sebi je nastalo vprašanje, ali se ne bi dalo s pritegnitvijo izbranih pevcev, ki jih med akademsko mladino ni manjkalo, usloviti reprezentativen zbor, ki bi mogel za razliko od drugih zborov postaviti svoje delo na strokovno podlago. Jeseni l. 1926 je začel zbirati France Marolt akademike-pevce za bodoči pevski zbor. Od priglasičenih pevcev, ki so se javili iz vseh obstoječih akademskih društev, je izbral po temeljitosti preskušnji 83 pevcev-začetnikov.

Preden se je zbor mogel uveljaviti v javnosti, je moral prestopiti hude preskušnje. Za vaje ni bilo primernih prostorov. Nekaj časa so vadili v areni Narodnega doma, nato v prostorih Glasbene Matice, v orglarski soli, včasih v klavirski sobi moškega učiteljskega zbora. Zbor je težko zmagoval stroške za notni material za pevske lokale, za katere je moral plačevati večkrat polno pristojbino, čeprav v več slučajih niso ustrezali svojemu namenu. Zbor v začetku tudi ni našel razumevanja pri univerzitetnih oblasteh. Kljub vsemu so akademiki študirali spored z mladeniško navdušenostjo, premagali so vse ovire in prvokrat nastopili na evolosavski proslavi l. 1927. Zapeli so tako dovršeno, da so na mah zbudili pozornost občinstva in univerzitetnih oblastih. S tem nastopom je bil sicer led prebit, niso pa bile odstranjene še vse ovire za uspešno delo. Ko se je zbor pripravil na prvi uradni nastop, ki se je vršil v Mariboru 4. julija 1927, so morali pevci do primesti nove žrtve. Ker je bilo šolsko leto na univerzi zaključeno, niso imeli akademiki več pravice do akademskih stanovanj. Nekateri so dobili brezplačno stanovanje pri tovariših Ljubljancih, mnogi pa so prenočevali kar po tivoljskih klopih in hodili lačni na vajo. Pri generalki je mnogim postalo slabo zaradi lakote in slabega spanja. Navzlic težkim naporom je zbor na mariborskem koncertu svojo nalogo odlično izvršil ter se je afirmiral kot prvi moški zbor v Sloveniji. Dva dni nato je zbor ponovil isti koncert v Ljubljani z enako velikim umetniškim uspehom.

V l. 1928 je zbor pridobil več novih članov. To leto je bilo važno za zbor, ker je mogel nastopiti pred mednarodnim poslušalstvom ob priliki zborovanja mednarodnega dijaškega združenja (CIE) v Ljubljani. Konec šolskega leta je pel na Bledu pred najvišjimi predstavniki države. Po tolikih uspehih so postali pozorni nanj tudi slovenski skladatelji, ki so prav za APZ ustvarili celo vrsto kvalitetnih umetnin. Ob desetletnici ljubljanske univerze je mogel zbor nastopiti z izključno modernim programom v Ljubljani, Mariboru in Celju. Ze po treh letih trdega dela je stal med prvimi zbori v državi. To pa po izključni zaslugi svojega dirigenta Marolta, ki je z vzvišenim pojmovanjem in globokim razumevanjem za interpretacijo pesmi združil obsežno znanje in fanatično ljubezen do slovenske pesmi.

Po triletnem delu je zamenjal dosedanjega dirigenta Marolta operni dirigent Neffat, za njim je vodil zbor operni dirigent G. Stritof, nato skladatelj Marij Kogoj. Ko je pel zbor pod kapelnikom Neffatom v Belgradu na tekmi jugoslovanskih akademskih zborov, je bil za svoje izvajanje odlikovan z redom Jugoslovanske krone. Osebnost ga je pohvalil Nj. Vel. kralj Aleksander I., ki je izrazil željo, naj ponese zbor narodno pesem po vsej naši domovini.

L. 1932 je prevzel zbor ponovno Fr. Marolt; ta je zbor reorganiziral in v kratkem času naštudiral Foersterjev koncert, ki se je vršil spomladi 1933. Na tem stilnem koncertu nam je APZ prvi pokazal Foersterjevo skladateljsko delo, kolikor mu je bilo to z ozirom na njegova izrazna sredstva kot moškemu zboru mogoče. S tem je dal nemalo pobude, da so se drugi činitelji ob letošnji Foersterjevi stoletnici zavedli svoje naloge in prikazali celotno Foersterjevo podobo. Na tem koncertu sem imel podpisani prvokrat priliko slišati APZ, ki sem ga do takrat komaj po imenu poznal. Njegovo odlično izvajanje je napravilo tako silen vtis, da sem bil takoj na jasnem, da moremo staviti APZ v vrsto najboljših evropskih zborov, ki sem jih mogel za študijskih let slišati. To sodbo je APZ v poznejših letih, ko sem imel z njim več stika, kljub nekajkratnim majhnim odklonom le še potrdil.

Od l. 1933 pa do danes je šla razvoja pot APZ stalno navzgor. L. 1934 je triumfalni zbor s prvim koncertom slovenske narodne pesmi (Korolan-Belakrajina), ki je pomenil pravo revolucijo v dotodanjem pojmovanju, prirejanju in izvajanju naše narodne pesmi. Koncertni program je bil nasičen kvalitetnih del, ki segajo po izvoru daleč v našo preteklost. Istega leta je dobil zbor častno priznanje za svoje delo, ko je nad njim prevzela trajno pokroviteljstvo Nj. Vel. kraljica Marija.

L. 1935 je pokazal APZ našo narodno pesem, kakršno si je v teku stoletij izoblikovalo naše ljudstvo na panonskih, gorenjskih, dolenskih in primorskih tleh. Spored so sestavljali najbolj tipični, stilno kritično odtehtani napravi iz omenjenih pokrajin, pa zgrajeni v umetne tvorbe, ki kljub različnim subjektivnim izraznim sredstvom dihaajo narodno miselnost in občutje.

V l. 1937 je segel APZ še dalje nazaj v našo glasbeno preteklost. Podal nam je skrben prerez naše muzikalne tvornosti v XVI. stoletju; predstavil nam je Jakoba Gallusa in pesmi, ki sta jih vnesla v našo protestantovsko pesmarico Primož Trubar in Adam Bohorič.

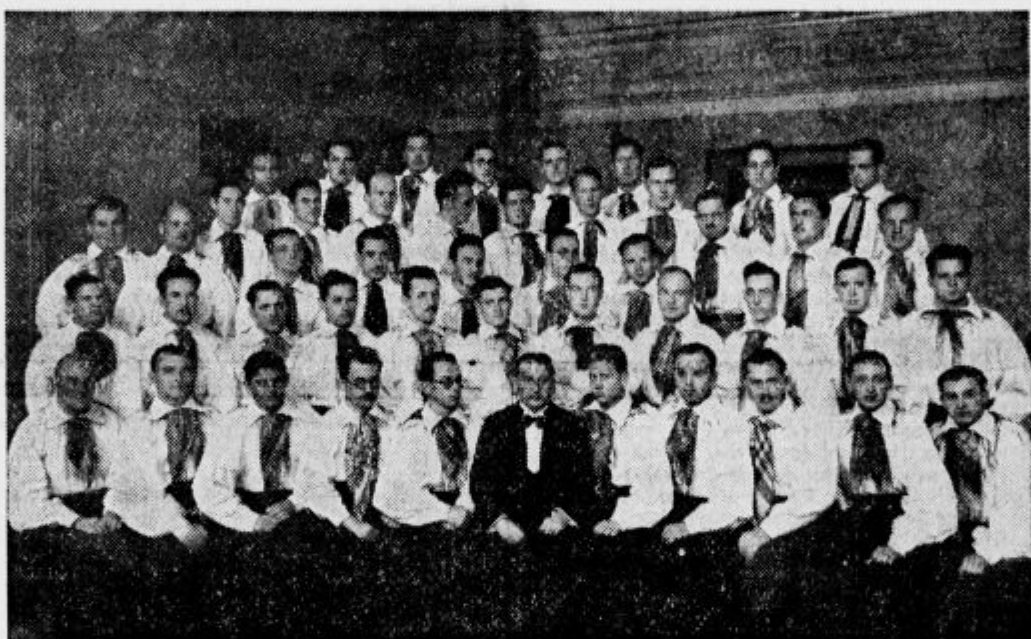
Zgodovina APZ-ja je z ozirom na število koncertov pa tudi njih umetniško izvedbo častna. V teku svojega desetletnega obstoja je zbor absolvirал 30 velikih koncertov v Ljubljani, Mariboru, Celju, Belgradu, Sarajevu ter 2 mednarodna radio-prenosa poleg večjega števila manjših, a kulturno pomembnih nastopov v našem podežlju in v Ljubljani. K svojim koncertom izdaja APZ strokovno utemeljene uvodne študije, ki pevski spored poglobljajo, ga osvetljujejo, da poslancu tudi povprečnemu poslušalcu dostopnejši. Začetnik stilnih analiz je t. dr. Stanko Vurnik, njegovo delo pa nadaljuje France Marolt, ki je napisal globoko zajeto uvodno študijo za Foersterjev koncert, v kateri je pokazal Foersterja kot glasbenika v čisto novi luči. Važen donos k izsledkom slovenske narodne pesmi je njegov v zgoščenih obliki napisan strokoven članek h koncertu slovenske narodne pesmi l. 1934; v tem nam je odkril povsem nove vidike. V uvodniku za koncert l. 1935 se nahaja pet strokovno pisanih člankov, ki so jih prispevali Boris Orel, Božo Vodusek, Rajko Ložar, Anton Skubic in France Marolt. Vsi članki pomenijo važen donos k študiju naše glasbene folklore. Za koncert duhovne glasbe XVI. stoletja je napisal France Marolt študijo o tedanjih političnih in socialnih razmerah.

V spoznanju, da novinci ne zmorejo vseh tehničnih interpretacijskih težkoč samo v rednih zbor-

ljenju. Izpodbiti hoče trditve, da Slovenci sploh nimamo svojega lastnega glasbenega izraza, da smo pod vplivi tujih kultur tako varkali vase tuje pravine, da smo v njih popolnoma izgubili svoj lastni obraz. Izoblikovati hoče našo lastno glasbeno govorico, ki bi odgovarjala individualnim potezom naroda. Zato poveča v prvi vrsti pažnjo slovenski narodni in umetni glasbi, nato slovenski in sploh glasbi, ki je v kakršnihkoli stikih z našo kulturno zgodovino.

Njegovo sistematično, na strokovni podlagi utemeljeno delo, umetniška višina njegovih koncertov, docela novi vidiki, ki jih je vnesel v našo zborško glasbo, zlasti še v dosedanje pojmovanje naše narodne pesmi: vse to je najprej negativno vplivalo na naše zore. Začelo se je golo posnemati dela APZ-a, lov za podobnimi programi. Kjer to hotenje ni bilo organično zraščeno s prejšnjim delom zborov, je nujno moral nastati zastoj. Tako si moremo razlagati trditve o krizi našega zborškega petja, ki je nastala zavoljo APZ-a in ki traja deloma še danes. Zbori, ki imajo voljo do resnega dela, bodo to krizo preboleli le na ta način, da se bodo lotili načrtnega umetniškega dela, ki je pa nemogoče brez stalnega pomlajevanja članstva potom zborov. Zmotno pa bi bilo misliti, da je pri nas zaradi trenutnega zastaja konec vokalne glasbe. Kakor med velikimi narodi, tako je določena tudi pri nas strogo vokalni glasbi eminentno kulturna vloga, ki je ni mogoče nadomestiti s še tako silnim poudarjanjem pomena instrumentalne glasbe.

Akademski pevski zbor je izdal v lastni založbi dve ediciji vokalne glasbe, ki sta velikega pomena za razvoj naše vokalne kulture. Ti sta: Fr. Marolt: 15 slovenskih ljudskih pesmi, in Matija Tome: Belokrajinske. Ediciji kažejo pri Slovencih od sedaj še nepoznan stil in sta eminentnega pomena v naši sodobni zborški literaturi. Za reklamacijo naše glasbe in za kontakt s tujino sta odlične važnosti. Njih izsledki so važni za slovenske etnografijske kakor tudi za kulturno zgodovino Slovencev sploh. V muzikalnem oziru pomenijo obšten prelom s harmonizacijami starejše šole (Foerster, Hubad, Dev. Adamič). Edicije APZ-a pomenijo obenem velik korak naprej do ustvaritve naše lastne glasbene govorice v vokalni in posredno tudi v instrumentalni glasbi. V rokopisu

Akademski pevski zbor ob svoji desetletnici.

skih vajah, je APZ ustanovil posebno zborško šolo, ki jo vodi France Marolt. V sedmih enoletnih zborških tečajih se je v 10 letih obstoja zbora vadilo 782 pevcev; velika večina je sedaj raztresena po raznih krajih naše domovine, kjer se glasbeno več ali manj udeležujejo in tako zanašajo smisel za resno glasbeno delo med najširše plasti.

APZ se pri svojem delu drži načela, da je glasba trdo, resno delo, ki zahteva skrajnega napora pevcev in dirigenta; s tem se postavlja v nasprotje s čitalniško usmerjenimi zbori, ki so smatrali glasbo za odlih in zabavo. Tako asketsko trdo delo pa zahteva od članstva fanatičnega navdušenja za umetniško dejstvo, od dirigenta pa razsežnega znanja, jeklenih živcev, neomajne vere in idealne zasanjanosti v slovensko pesem. Ti pogoji so uresničeni pri članih APZ-a in pri njihovem dirigentu Maroltu.

Dalje hoče APZ s svojim delom ustvariti korpus, ki bi bil kos sodobnemu glasbenemu strem-

pa ima APZ še celo vrsto kvalitetnih skladb, pa tudi zapiskov narodnih pesmi, ki pa še čakajo založnika. Mnogi zapiski so izredne važnosti za pravilno presojo manjšinskega vprašanja v naših obmejnih krajih in zaslužijo s tega vidika vso našo pozornost.

Kratek zgodovinski in delovni oris desetletnega dela APZ-a nam priča o ogromnem delu našega najboljšega moškega zbora. Njegovi vsakoliki koncerti niso samo koncerti v vrsti mnogih drugih, ampak so markantni in impozantni glasbeno pomembni dogodki v naši kulturi. Zato je upravičeno navezal z vso slovensko javnostjo tesne vezi. Tega odnosa niso mogli skaliti nobeni osebnosti in tudi ne pod plašč umetniške kritike skriti napadi proti APZ-u. Vsi, ki s simpatijami spremljamo delo APZ-a, mu v trenutku, ko gre novemu razdobju nasproti, želimo, naj bi mu bilo omogočeno tudi v tujini zapeti slavospev naš lep slovenski zemlji!

Tome Matija.

Pomen Cankarjeve dramatike (Ob 19 letnici Cankarjeve smrti)

Namen pričujočega članka je predvsem ta, da poskusi z večjo ali manjšo srečo — razodeti, osvetliti in poudariti zlasti tiste sestavine Cankarjeve dramatike, ki so po mojem mnenju največ prinesle in še prinašajo k ustvarjanju temelja in počasnemu oblikovanju tistega, česar danes seveda še nimamo v jasni podobi izklesanega, to je namreč: slovenskega, gledališkopripravljalnega sloga.

In s tega vidika bi hotel poudariti tri dragocene njegove značilnosti: spoznanje, upor in hrepenenje.

Malokdo je imel moč, s tako brezobzirno roko posegati v najbolj skrite in temne kotičke slovenske zatahle družbe in njene tipične predstavnike s tako žarko lučjo od vseh strani neusmiljeno osvetljevati. Ta nenavadna kritična darovitost spoznanja je tista, ki je Cankarju omogočala, da je pričaral pred nas vso gnilobo ozračja, v katerem je rasla, v katerem je dihala in diha povečini še naša malomeščanska družba. Kakor v snopu žarometov stoji pred nami ti napol demonični, napol strahopetni pogledi, se pehaajo pred nami ti napol groteskno zverženi ter skoraj ogabni, napol pa usmiljenja vredni ničvredneži in siromaki. Kakor veliki, neznani čarovnik prijema Cankar s tem svojim vseprodornim spoznanjem kakor s kleščami cepajočje lopove in omahljivce za vrat ter jih naravnost s strahotno neizprosno razpostavlja in razvija pred našimi očmi in skorajda poslastno, tako obunjo klavirno in pretresljivo

odurno procesijo. Omenjam okrutno nasilnost oblastnega morilca, kralja na Betajnovi, Kantorja; spominimo se trde, kot živ ultimatum učinkujoče postave inkvizitorskega dogmatika župnika iz »Hlapcev«; spominimo se moč političnih koristolovcev in koritarjev doktorja Grozda in dr. Grudna iz »Narodovega blagaja«; spominimo se nadalje zahrbtnih, potuhnenih in lokave propalosti učitelja Komarja, rodoljubarske copate župana iz »Pohujanja«, rafinirane in erotično osoljene premetenosti Grudnovke; z resnobo zakrinkane, a v resnici od zadržane pohote drhteče matere županje in od požljivosti emokajočega cerkovnika iz »Pohujanja«; nadalje jezikave klepetulje Mrmoljevke; kot jezulja gibčnega prilizna žurnalista Siratke, svetohlinske navihanke Minke in obeh pijanih lenuhov in postopcev Dararja in Piska. Spominimo se v isti vrsti še nekoliko svetlejših, četudi prav nič koristnejših primerkov, kakor so: sicer pošteni, a vendarle s samim seboj zadovoljni filister Bernot (Kralj na Betajnovi); naivni, v razvoju, nedolžni brezmadežnik Svilič in pa — ne na vse zadnje — morda najboljši med njimi: dosledni in srčnodobri, pa vendar tako mirnovdani, odvisni in na vso moč preplašeni družinski oče učitelj Hvastja. V tej — ponekod skoraj zgozgojsko režeč se galeriji, nam je Cankar kakor v panoptikumu izpostavil celo vrsto naših najštevilnejših človeških tipov in s tem tudi v podobi živih oderskih likov največ pripomogel k dognanju našega malomeščanskega okolja in našega malomeščanskega značaja.

Ob njem je začutil Cankar v sebi brezdanoje vse bistvo prevzemajoče, nad vsem nizkim svetom zgrajajoče se ogorčenost in upor. Iz tega neizmernega čustva upora so se rodili iz užaljenega srca tudi s srčno krvjo napojeni vsi tipični Cankarjevi (ali če hočemo, v vseh glavnih potezah tudi tipično slovenski) uporniki in junaki. Skladno s dejanskim stanjem v življenju je ta vrsta po številu seveda izdatno manjša. Tudi besedna zgovornost in splošna dejavnost teh Cankarjevih likov je v tradicionalnem junaškem smislu nekoliko skopa, skoraj bi rekli, nekoliko resignativna in morda tu pa tam celo fatalistična. Skoraj v vseh njegovih dramah srečavamo vedno eno in isto čudno zaznamovanje in v jedru vedno osamljenega človeka, ki se vsej tej nizkotni sredini zoperstavlja, ki se temu navzdol drvečemu toku kakorkoli že upira, se brani, celo naskakuje, dokler naposled le ali: nasilno umrje, ali se umakne ali pa do smrti izmuče omahne. Tako vidimo najprej v »Narodovem blagru« vase zaprtega, oprežujočega, naklepe snujočega in trpko ujedljivca žurnalista Šuko, ki pomizna, zaradi »potrebne klofote« zaveže svojemu delodajalcu čevlji, kmalu nato pa z »novimi ljudmi istemu mogotcu razbije na domu vse šipe; vidimo faliranega študenta, ponosnega vagabunda Maksa Krnec, ki se upira grabelživemu nasilju in ki grize neutrudoma razbojniško kantorsko vest in ne odneha prej, dokler ga Kantor ne ubije in tako ne spravi enkrat za vselej s poti; vidimo umetnika Petra, ki se s staro, nezacepljeno rano in s trpkim humorjem najprej nad grešnimi prebivalci šentflorjanske doline maščuje, potem pa se naveličan in od studa pregažen od pijane druhalje Jacinto neznanokam umakne; in vidimo naposled še pogumnega, nekompromisnega borca učitelja Jermana, ki se upira, postavlja po robu vsemu, kar hoče nasilno uklepati duha in kar hoče svobodnega človeka ponižati na stopnjo hlapca in suznja, dokler tudi njega nasprotnikova premoč ne pritira do samomora, pred katerim ga rešita samo klika matere in dekleta.

Res je sicer, da kažejo vsi ti Cankarjevi uporniki in junaki vse znake tudi tipično slovenskega upornika in junaštva, to se pravi, da so bolj hamletovski kakor pa recimo fortinbravski, da so usmerjeni bolj trpno premišljevalno kakor pa tvorno dejavno. Ob teh postavah se človeku včasih skoraj zazdi, kakor da Slovenci morda sploh niso zmožni zares pravega, vsaj v splošnem smislu pojmovanega upornišva in junaštva — Nehote se nam zdi, da so vsi ti naši junaki tako ranjeni, utrjeni in zadeti in nekeje po sreči prav za prav tako mehki in nežni, da jim ja aktivno junaštvo primanjkuje potrebne fizične sile in napadalne moči, tako da se upirajo prav za prav le bolj z duhovno močjo in da je njihovo junaštvo vse bolj odporna in obrambnega, kakor pa prodirajočega in naskakovalnega značaja. Čeprav je vse to resnica, vsebujejo vendar vse te Cankarjeve uporniške podobe toliko iskrene in plemenite duševne moči, toliko vzvišene, vse visoko presegajoče etične sile, toliko v spoznanju, borbi in bolečini prekaljene kreposti, da stoji vsi ti mrki in tožni junaki kljub vsemu svojemu oklevanju (Šuka), kljub svoji telesni smrti (Maks Krnec), kljub skoraj paničnemu umiku, ki meji v skoraj na beg (umetnik Peter) in kljub svojemu do smrti potnemu opešanju (Jerman), vendarle pred nami kot večni, nemo trobentačji opomin in spomeniki poštenosti, moralne odgovornosti in vesti, torej samih značajnih potez, ki jih ravno v našem slovenskem, bodisi v splošno družabnem, bodisi kulturnem, posebno pa v našem umetniškem življenju, nepravno tako kruto in — kakor vse kaže — vedno z večjo nujnostjo potrebujemo.

Iz vsega tega se izvije tretja osnovna poteza Cankarjeve dramatike in sicer: hrepenenje po ljubezni in dobroti in nedosegljivi lepoti.

Gotovo poznamo vsi tiste tihe, blede in skoraj že bolne Cankarjeve postave, ki strmijo, daleč stran od posvetnega hrupa in vika z zamaknjenimi očmi v nejasne, neznane daljave in sanjajo in sanjarijo o prelestni Jacinti, o tajinstvenem mili, kot pomlad valujoči in zametno božajoči kraljični Lepi Vidi, tej tako »daljni in tuji španski kraljični, ki je kakor čudežna roža iz tujih dežel, kakor dobra usmiljena vila iz čarobnih bajk, kakor svetel polnočen gost od »onkraj bajk in onkraj zvezd...« In tako se tudi predstavljajo ti sanjaci — bolj duhovi kot ljudje iz mesa in krvi — ki so od samega blaznega hrepenenja že skoraj do smrti bolni in ki, vsekakor, od samega lepopidstva sploh niso sposobni živeti resničnega in pravega človeškega življenja. Tak je kakor okrnjen drevesni list na valu plavajoči, od smrti zaznamovani pesnik Poljanec; tak je grenkobni in samomorilsko navdahnjeni zapiti pisar Mrva; tak je nemirni romar in večni popotnik Damjan; tak tudi mladi, otroške zanosni in s sončnim sijem obžarjeni fant Dioniz. Vsi ti fantje, o katerih pravi Poljanec sam, da so bili »slabi in plahi, razjedeni od trepetajočega hrepenenja, vsi ti blede in bolni fantje so videli »rožo čudotvorne, videli so je v »sanjah daljnokrajkih, vsi so se dvignili in šli na pot. In ko »oslepele so oči, noge so ob kantonih že omahovale, jim je samo še hrepenenje kazalo pot, ki je slo pred njimi kakor »božji plamen skozi noč«. In ko so se utrjeni »zgrudili ob cesarski cesti« in so v svoji srčni stiski zarotili Boga »Daj, o Bog, o daj nam sanje, se je čudežno izpolnilo, za kar so prosili: »In nebese dala so jim sanje.«

Morda ni Cankar nikjer drugod tako zgovorno in tako prepričljivo pokazal svoje in sploh umetnikove usode, njegove obojsnosti in njegovega poslanstva. — »In nebese dala so mu sanje.« Sanje, ki pravega umetnika sploh šele usposablja, da ustvarja predmete po svoji podobi in da na ta način svet okrog sebe vedno znova razgiblje, pretresa in preoblikuje.

Na podlagi pravkar opisanih temeljnih vsebinskih značilnosti Cankarjeve dramatike in na podlagi njegovega brezprimernega, sončnega, po lepoti in plastičnosti edinstvenega jezika, pa se bo tekem časa začelo razvijati tisto, kar je za vsako gledališko kulturo najbolj dragoceno, to je: naš lastni slovenski, samobitni, gledališki igralski izraz. In iz tega izraza, zraslem iz ostrege in grenkega spoznanja, iz jasne in neupogljive upornosti in iz neuteljevega, vedno živega hrepenenja bo v pravilnem zajemanju, podajanju in dojanju pravega tudi naš pravi in nepotvorjeni gledališki slog, to se pravi, slog, ki bo po svoji umetniški vrednosti na mednarodni višini, ki se bo po po svojih značilnih narodnih potezah vendarle bistveno razlikoval od gledališkega izraza in sloga drugorodnega slovenskega ali neslovenskega gledališkega udejstvovanja. In ravno v tem ustvarjanju in oblikovanju našega lastnega gledališkega sloga po pravkar opisanih značilnostih, tiči po mojem mnenju najvažnejša in zgodovinska pomembnost Cankarjeve dramatike za slovensko narodno gledališče in za slovensko narodno gledališko umetnost.

Ciril Debeve.

MLADI SLOVENEK

Prošnja ubogih ptičkov

Kaj vi veste o tegobah drobnih ptic sred' polja? Grejete se v toplih sobah, z vami — dobra volja. Mati kruha vam odreže belega vsak dan. Hej, kako se to prileže! Ptčki sred' polja pa zaman pod trdim snegom iščejo črvice in si ekušajo ogreti drobne perotičke. Ali elišite, kako vas vsako jutro prosijo: »Civ, čiv, čiv — naj dobre roke nam drobtin natrosijo!«

Hudobec in polhar

Neki mož se je sredi noči napotil v gozd polhe lovit. Imel je srečo: nalovil je polhov, da ni vedel, kam bi z njimi. Ves zadovoljen je zakuril ogenj in vrzel nanj nekaj polhov, da bi jih spregel in pojedel. Hudo je bil že lačen. Obratol se polhe v tleči žerjavi, puhaj dim iz pipe in se že vnaprej veselil slastne pečenke. Tedaj pa se je od nekega priklatil hudobec, ki je po gozdu lovil krote. Nagovoril je starega polharja:

»Hej, kaj pa ti tukaj?«
»Saj vidiš,« mu je odgovoril polhar, »polhe si pečem za večerjo.«
»Kdo pa si?« ga je hudobec oblastno izpraševal dalje.

»Sam! mi pravijo,« je prijazno povedal polhar.

»Sam?« se je zagrohotal peklenšček. »Hoho, to je pa čudno ime! Dragi moj Sam, saj dovoliš, kajne, da si spčem pri tvojem ognju nekaj krot?«

»Nak, tega ti pa ne dovolim!« je pogumno rekel polhar. »Če si hočeš krote peči, si ogenj napravi sam!«

»Če ne dovoliš zlepa, mi boš pa zgradil je zagrozil hudobec in se zakadil proti njemu.

Stari polhar pa — ne bodi len — hitro zgrabi gorečo poleno in začne z njim udrihati hudobca po glavi in po glavi, da so se kar iskro krosale. Hudobec je tulil, da je šlo skozi ušesa, potem pa je vzel podplate pod pazduho in jo ucvrl čez dno in stru.

Ko je ves opečen pribežal v peklo, so se okoli njega zbrali vsi peklenščki in ga začudeno izpraševali:

»Kdo pa te je tako opeknil in namlatil?«
»Oh, Sam, Sam!« je zavajal hudobec.

»Če si se ožgal in namlatil sam — čemu pa potem tuliš in tarnaš?« so se zarežali peklenščki in mu pokazali hrbet.

Kdo je to?

Brez rok, brez nog — prav nič ne lažem — po svetu roma križem-kražem. Neslišno se približa koči, kot verica v izbo skoči, pretakne vse kotičke, pobeza v vse grmičke, se pod klobuk ti kdaj pokuka, razmrši ti lase, pocuka za noske našo Cilko, vsak list in vsako bilko. Ne vidi nič — prihaja v vas, brez ust je — piska na ves glas, s snežinko sredi polja raja, kot škrt poreden vsem nagaja. »Le kdo je to?« se čudi Peter. Ne ve, ne ve, da to je — veter.

Liubi Bog je zbolel

Micka priteče vsa razburjena k mami in vzkligne:

»Mama, mama, pomisli! Liubi Bog je zbolel!«
»Kdo ti je pa to rekel?« se začudi mama. Micka ji pomoli časopis in reče:

»Poglej, tukaj je napisano: Liubi Bog je danes poklical k sebi znamenitega zdravnika dr. Součnika!«

ZEBU

Mati je sedela pri mizi in pregledovala gospodarske knjige. Njeno poeestvo je bilo veliko. Gojila je cele črede konj, govedi, drobnice in perutnine.

»Kaj se je zgodilo s štev. 124?« je vprašala mati upraviteljico, ki je stala za njenim hrbtom.

»Kakor vidim, že dva dni ni znesla nobenega jajca.«

Upraviteljica je mignila z rameni: »Najbrž jo je odnesla lisica. Pri krmiljenju je že ni bilo več in tudi zvečer, ko našenemo kokoši v ogrado, je manjkala.«

»Kaj bi s kokošjo! Saj jih je dovolj!« se je vmešal desetletni Cene. »Ampak lisica jo ni odnesla, da veš. V gozdu sem videl podlasico, ki se je igrala. Prav zares!«

Mati in upraviteljica sta se pomenljivo epogledali in zmajali z glavjo.

Cene pa se ni dal ugnati in je kar naprej prigovarjal materi:

»Poslušaj, mama, če prinesem iz šole tri petice, ali bom smel v živalski vrt?«
»Kajpak kappak...« je rekla mati raztreseno. »Zdaj pa pojdi k zajcem, da me ne boš motil.«

Ko je Cene odšel, sta se z upraviteljico spet zatopili v račune.

Črno jezero

(Narodna pripovedka.)

V davnih, davnih časih je stal na Pohorju lep grad, obdan z zelenimi setvami in pisanimi lokami. Lastniki tega gradu so bili zelo bogati. V svoji zakladnici so imeli cele kupe srebra in zlata.

Zadnji lastnik tega gradu se je nekoč ponesrečil na lovu. Zapustil je oslabo, brezsrčno vdovo in mladega sinka. Sinko se od matere ni naučil nič dobrega in lepega, zato je postal tudi sam oslaben in hudoben.

Nekega dne je priromal do gradu star popotnik. Ves utrujen od dolge poti je legel v senco košate grajske lipe. Sinko prevzetne graščakinje je prav ta čas drobil vrabcem kruha. Ko je opazil ubovega starčka, je jezno zakričal nad njim:

»Kaj polegaš tukaj in plašiš vrabce? Pojdi dalje!«

Popotnik ga je pohlevno prosil:

»Dovoli, da se malo odpočijem. Star sem že in truden. In tudi lačen sem. Daj, dovoli, dobri deček, da pobrem nekaj drobtin!«

Deček pa ga je grdo zavrnil:

»Molči in pojdi dalje!«

Ker se je popotnik še vedno obotavljal, je deček ves razkačen planil k njemu, mu zlomil palico in ga hotel preteptati. Pa je nesreča hotela, da je podel v mlako in si umazal gosposko obleko. Na ves glas je začel klicati mater:

»Mati, mati, pogledj, tale starček me je pahnul v mlako!«

Stekel je v grad k materi, ki je ta čas sedela pri bogato obloženi mizi in se gostila. Ko je zagledala sinkovo umazano obleko, je vzela

v roko velik kos maslenega kruha in začela z njim čistiti obleko. Zraven pa je klela starca in Boga.

Popotnik je v tem hipu stopil k oknu, milo pogledal brezsrčno graščakinjo in zaprosil:

»Truden sem in lačen, gospa, dajte mi vsaj košček kruha!«

Graščakinja se je grdo zarežala, mu vrgla z blatom onesnažene skorje kruha ter zakričala:

»Na, požeruh, da boš sit! Zdaj se mi pa hitro poberi izpred oči, drugače te napodim s psile!«

Ubogi popotnik se je molče sklonil, pobral kruh, ga poljubil in blagoslovil, potem pa se je obrnil in odšel. Mimogrede pa si je hotel pri vdovjaku utešiti še jezo. Ko je sinko brezsrčne graščakinje to videl, je skočil za njim in začel metati kamne vanj in v vodo.

Starčka je minilo potrpljenje. Preveč je bilo hudobije. Dvignil je pest, grozeče požugal proti gradu in zakričal:

»Naj bo ta grad proklet na veke!«

Komaj je te besede izrekel, se je nebo zatemnilo in črni oblaki so se privlačili od juga. Voda v potokih in vodnjakih je začela naraščati. Preplavila je polja in travnike. Strele so švigale vseprek in ubile grajske pastirje in čredo na pašniku. Med strahovitim tuljenjem in grmenjem se je odprla zemlja in požrla grad s hudobno graščakinjo in z njenim sinkom vred.

Na kraju, kjer je nekoč stal mogočen grad, leži zdaj Črno jezero. Njegovi valovi so mrtvi, brezgibni; noben vihar jih ne gane in nobena riba ne živi v njih.

Čevljar in peklenšček

(Narodna pripovedka.)

Nekoč je živel star čevljar, ki mu je hodil peklenšček pomagat dreto vleč in žeblje v podplate zabijati. Peklenšček je bil prepričan, da bo na ta način prislužil čevljarjevo dušo.

Neke noči je peklenšček spet prišel k čevljarju. Mojster mu je dal čevlje in dolgo dreto, sam pa si je vzel prav kratko.

Pomeriva se, kdo bo prej dogotovil svoj par čevljev? je predlagal čevljar.

»Velja!« je zadovoljno priklinal peklenšček.

»Če bom jaz prej končal svoje delo, bo tvoja duša moja!«

Lotila sta se dela in začela šivati tako hitro, da jima je znoj kar tekel s čela. Čevljar je šival hitro, ker je imel kratko dreto, peklenšček pa počasi, ker je imel dolgo dreto. Čevljar je svoj par čevljev kmalu dogotovil in zaklical:

»Peklenšček, kar obriši se za mojo dušo pod nosom! Zmagal sem jaz!«

Peklenšček je bil hudo razkačen. Predlagal je čevljarju:

»Zdaj se pa pomeriva, kdo je apretnejši in urnejši v pretepanju!«

»Velja!« je rekel čevljar.

Peklenšček je vzel dolg bič, čevljar pa kratkega. Peklenšček je s svojim bičem udrihal po zraku, ker je imel predolg ročaj, čevljar pa je stopil tik peklenščka in tolkel po njem, da se je kar kadilo.

»Menjavja bič!« je predlagal peklenšček, ko je videl, da čevljar zmaga.

Nekoč je bil kralj...

Nekoč je bil kralj, ki je sklenil, da si ogleda svojo kraljevino. Nekega jesenskega dne se napoti iz svoje palače in potuje iz kraja v kraj.

Na neki njivi zagleda ženo, ki je delala čisto sama. Kralj jo vpraša:

»Dobra žena, kje so pa drugi?«

»V grad so odšli, da bi videli kralja,« je odgovorila žena.

»Zakaj pa ti nisi šla z njimi?« se začudi kralj.

»Zakaj pa? Da bi videla kralja? Zaradi njega ne bom zapuščala svojega polja in svojega dela. Vaščani, ki so odšli v mesto, da bi ga videli, bodo izgubili ves dan. Jaz si tega ne morem privoščiti, ker imam pet neposkrbljenih otrok,« je odkritosrečno povedala žena.

Kralj se je zamislil, potem pa je segel v žep, podaril kmetici mošnjo cekinov in rekel:

»Prav imaš! Lepo skrbiš za svoje otroke. Ko se vaščani vrnejo domov, jim reci: Vi ste odšli v mesto, da bi videli kralja, kralj pa je sam prišel sem, da je videl mene!«

»Zakaj pa ne?« je bil zadovoljen čevljar. Izročil je svoj bič peklenščku, odskočil in udrihal z dolgim ročajem po svojem nasprotniku, ki mojstra s vojim kratkim bičevnikom sploh ni mogel doseči.

»Udam se!« je zavajal peklenšček, ko je bil že ves marogast od hudih udarcev.

»Tepla sva se dovolj, zdaj si pa privoščiva malo zabave!« je svetloval čevljar in povabil peklenščka, naj se gresta zibati na veje bližnjega drevesa.

»To se bo kar prileglo,« je rekel peklenšček in odšel za čevljarjem.

Čevljar je sedel na najdebelejši konec veje, peklenšček pa na najtanjšega. Komaj sta se dobro zazibala, se je tanjši del veje odčesnil in peklenšček je telebnil čez skalo v jarek in se ubil. Pritekla je deroča voda in ga odnesla s seboj.

Tako je čevljar za zmerom rešil svojo dušo izpod krempljev kosmatega peklenščka.

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici

„Na sonce je šel ležat...“

Mati pokliče Francka in ga vpraša:

»Franček, kje pa je oče?«

»Na sonce je šel ležat!« odgovori Franček.

Ce bi Frančkov oče v resnici šel na sonce ležat, bi moral pristaviti lestev in splezati po njej do sonca približno takole, kakor nam kaže slika, ki jo je narisal Janez Gostič, učenec IV. razreda v St. Vidu pri Brdu.

MLADANJIVA

Tja si odšla...

(Mariji Jerebovi.)

Tja si odšla, kjer nam hčere, sinovi, bratje Slovenci in sestre Slovenke ure in dneve preživljajo grenke; tja, kjer so naši samo še — grobovi...

Mrzlo zavela je sapa jesenska, s snegom pokrila vrhove zelene — kakor nevesta pod dihom koprone, lepa je zemljica naša slovenska.

Lepa je naša samotna dolina; cerkvena tiha, sanjave kapele, vase zamišljene hišice bele, vredne solze so in vredne spomina.

Izbica, kjer te je mati zibala, kuhinja črna in plamenček v peči pripoveduje o miru, o sreči, ki si v uboštvo je prestol izbrala.

Kje se najlepša ti misel ustavi? Morda pri rožah na tvojem vrtičku? Zdaj so usahnile... Morda na gričnu materin grob te ob cerkvi pozdravi?

Ko se spominjaš domače vasice, duša ti joče — pogrešaš vesele pesmi slovenske, ki so jo zapele s tabo sošolke in tovarišice.

Misel prijateljic zvesto te spremlja, v temno daljavo oko se ozira, tja, kjer slovenska beseda umira, tja, kjer nam mačeha rodna je zemlja.

Tja si odšla, kjer nam hčere, sinovi, bratje Slovenci in sestre Slovenke ure in dneve preživljajo grenke, tja, kjer so naši samo še — grobovi...

Marija Brenčič.

Podlipa pri Vrhniki.

Čudna zgodba

Oj, otroci, zdaj, če smem, čudno zgodbo vam povem. — Stara mati v zibki spi, sladko sanja, se smeji. Stric Jernej po polju skače, pravkar strgal si je hlače, joj, in v lužo zdaj je skočil, čevlje si hudo je zmočil. Toda naša Meta, ki je stara sedem dni, kuha, pere in pometa ter veselo se smeji. Staro mamico pestuje, stricu svojemu Jernejčku mokre čevlječke sezuje.

Hedvika (Trbovlje).

Kako je brihten učenec opisal kravo

Krava je sesavec in domača žival. Živi povsod. Prevečena je s krovjo kožo. Zada ima rep s čopičem, s katerim odganja muhe, ker bi mogla pasti v mleko.

Spredaj je glava, kjer rasejo rogovi in kjer je tudi gobec. Rogove rabi krava za suvanje, gobec pa za mukanje. Spodaj pod kravo visi mleko, ki je tako napravljen, da se ga vleče. Če se na njem vleče, potem priteče mleko. Mleka nikdar ne zmanjka, ker ga krava sproti dela; kako to dela, ne vem, ker se tega še nismo učili.

Krava fino diši in jo duhamo že od daleč, kajti ta duh dela zrak na deželi.

Mož krave je vol. Izgleda tako ko krava, samo mleko ne visi pod njim. Zato tudi ni sesavec, temveč ga uporabljajo za delo. Bik je psovka.

Krava živi od trave in če je trava dobra je tudi mleko dobro, če je trava slaba, je slabo tudi mleko; če pa grmi, se mleko zasiri.

Učitelj je razlagal otrokom obliko naše zemlje in mislil, da bo še najbolj opravil, ako to nazorno dokaže. Vzel je iz žepa svojo okroglo tobacnico, kajti, gospod učitelj je rad naskljal — ter dejal: »Vidite otroci, svet je takšen kot moja tobacnica.«

Ta učitelj pa je imel za nedeljo in praznik tobacnico, ki ni bila okrogla, marveč štirioglasta, kar so otroci vedeli.

Ko je prišel nadzornik v šolo, je vprašal Matijevega Tončka: »No, povej mi, kakšen je svet.«

Tonček: »Ob delavnih okrogel, ob nedeljah pa štirioglast.«

UGANKA.

Katera žival na svetu je najmočnejša? (Ostaj oglas iz 19. 12. 1937)

drugih živali. Najlepše živali pa so bile vsekakor zebu. Zebu so našim kravam sorodne živali, ki živijo v Indiji, južni Aziji in severni Afriki. Na hrbtu imajo grbo kakor kamele in na glavi rogove. Njihova koža je srebrnjava. Dva zebu sta bila celo snežnobela.

Teta Liza se je kmalu naveličala in je vlekla Ceneta k izhodu, ker ji je zadisala črna kava. Tedaj je Cene natančno zagledal pred seboj velik lepak:

»Velika loterija! Srečka samo pet dinarjev! Vsaka srečka zadene!«

Cene je kakor začaran strmel v lepak. Črno na belem je stalo tam natičeno:

»Drugi dobiček: Zebu!«

Cene ni maral ne čokolade ne peciva, ki mu ga je teta ponujala. Ni hotel jezdit na oslu, ni

hotel iti v akvarij, kjer se vidijo žive morske živali. Naravnost k blagajni je drvel in kupil srečko za pet dinarjev.

★

Ko je Cene prišel spet domov, ni mislil na nič drugega kakor na »svojega« zebu, ki ga mora pri loteriji zadeti. V mislih ga je že videl, kako se pase skupaj z drugimi kravami na očetovih pašnikih. V hlevu mu je že izbral najlepši prostor. Dobival bo najboljšo seno, kakor ga dobivajo samo teleta. Ljudje iz sosesčine se bodo trli ob ograji in ga občudovali. Vsa okolica bo ponosna nanj.

Prišel je dan, ko se je odločala usoda srečnih, ki bodo zadeli v loteriji. Cene se je ponočno odpeljal na kolodvor, da pri teti Lizi počaka velikega dogodka.

»Kaj pa, če zadene samo gosko?« je vprašala upraviteljica.

»Gos? Kaj vendar mislite?« je bil ogorčen Cene.

To je bilo izključeno. Saj jih imajo doma šestdeset. Zaničljivo je pogledal upraviteljico in sedel na vlak.

Mati in vsi bratje in sestre so prišli na kolodvor počakati srečnega Ceneta, ki bo pripeljal domov zebu. Bratje in sestre so vso pot do kolodvora govorili samo o zebu. S seboj so nesli celo že kar vrv in uzo, da bi ga gnali domov. Mati ni rekla nič, mislila si je samo: da ne bo veselje prezgodnje!

Vlak je privozil. Cene je burno odprl vrata in jokajoč planil materi v objem.

»Neki mesar je dobil zebu. Gotovo ga bo... ubil!« je hlipal. »Jaz, jaz pa sem zadel samo — vstopnico!«

Mati in bratje so ga tolažili. Morebiti pa mesar je ne bo zebu zaklal. Morda ima otroke, ki ga bodo gonili na pašo. Toda Cene se ni dal tolažiti.

Nenadoma so vsi obetali. Iz gozda se je prikazala kokoš z majhnim piščetom.

»Štev. 124!« je glasno bral Cene na prstanu, ki ga je imela ovitega okrog noge. Od začudenja je pozabil jokati.

Res. bila je kokoška, ki je nosila številko 124 in ki jo je tako dolgo pogrešali. Skrivaj je zbežala v gozd, kjer je zvalila osem piščancev. Zdaj ji je ostal samo še eden, ker ji je vse druge porabila lisica. Kokoš je menda spoznala, da je le bolj varno za domačo ogrado kakor v gozdu. Zato se je vrnila domov.

»Cene,« je resno rekla mati. »Če boš pameten in boš pozabil zebu, ti podarim piščanca.«

Cene je bil zadovoljen:

»Zivjo! Toda nihče ga ne bo smel zaklati.«

»Ne, ne!« mu je obljubila mati. »Piščanec bo odslej tvoj zebu!«

Tako je tudi piščanec dobil prstan na nogo, toda na njem ni bilo nobene številke, ampak samo ime »zebu«.

Učiteljica: »Tonček, če imaš 5 češenj in od te 3 ene, koliko ti jih še ostane?«

Tonček: »Nič.«

Učiteljica: »Kako si pa to izračunal?«

Tonček: »Veste, gospodična, jaz imam češnje tako rad, da bi vseh 5 kar koj pojedel!«

V šoli.

Učitelj: »Zakaj gradimo mostove?«

Učenec: »Zato, da lahko reke tečejo pod njimi!«

D R U Ž I N A

pred božičem

OTROK SI ŽELI...

Vprav v teh dneh pred božičem, ko starši stišijo in prejemajo želje svojih otrok, naj pomislijo, da so otroci otroci, čeprav sleherni starši mislijo, da je njihov otrok kaj prav posebnega. Kar očeta zabava, ne bo njegovemu osemletnemu sinu niti malo všeč. Celo knjige, ki jih je oče kot osemletni fant z veseljem bral, ne bodo njegovemu fantku prav nič v veselje. Današnjega otroka vse kaj drugega veseli in zanima, kot je otroke iz časov pred svetovno vojno. Otrokov predstave so se predručile. Pomislimo le na to, kako so zdaj otroci doma v elektriki in tehniki sploh! Kako se znajo sukati v svetu podmornic, tankov, zrakoplovov, telefona, videnja v daljavo in radio! Desetletni in enajsetletni fantje se bolje spoznajo v tipih letal in avtov ko odrasli. Očeta tako zanima vlakce na

elektriko, a sin si gradi jadralno letalo! Zatorej bi bilo nespametno, da bi otrokom vsiljevali svoja nagnjenja in zanimanja, saj naj le otrok ima veselje z dotično igračo. Oče pa naj se ne žalosti, da mu je fant tako malo podoben, čeprav mu je na zunaj povsem sličen.

S tem pa ni rečeno, da naj bi starši izpolnili sleherni željo svojih otrok. Mogoče si otrok le zato kaj želi, ker si prav tisto želi njegov tovariš? Mati, ki ima otroke vsak čas pri sebi, bo to že znala razločevati. In vprav mati se more glede na te želje marsikaj pogovoriti z otroki.

Otroška roka je kmalu polna, pravi pregovor in to je resnično in velja za vse otroke, ki niso razvajeni in vsega siti. Odrasli pa morajo znati pravilno napolniti otroško roko. Če že otrokom kaj damo, jim dajmo vedno kaj takega, kar ima svojo vrednost in svoj pomen, kar jih vzgaja glede na okus za barve

in oblike. Pazimo zlasti pri knjigah s podobami ali pri slikanicah! Otroci boljše in temeljiteje obdelajo vsebino knjige kot si odrasel človek to misli. Vtisi iz otroških let se nikdar ne zabrišejo. Vse, karkoli doživi otrok, s čimerkoli se njegov duh bavi, vse vpliva nanj v dobrem ali slabem smislu. In kakor ne smemo otroku preveč naprtiti, prav tako ga tudi ne smemo prezivljati s plitkim in trapastim čtivom. Isto velja za igrače!

Želje za praznike so nežne skrivnosti otroških src; v njih se izražajo zahtevni in skromni otroci. Prava mati bo znala pravilno presoditi; tu bo zavirala prešerne želje, ondi pomagala preskromnemu hotenju. Mati mora skrbno paziti, da bo sveti večer na to plat tudi zadovoljni večer.

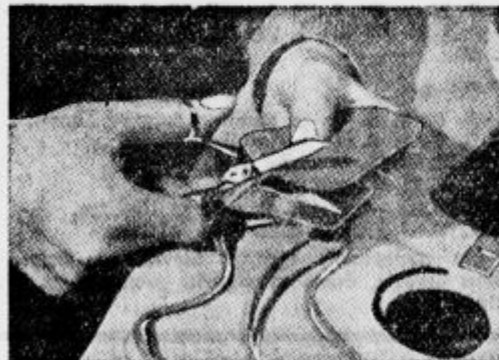
Doma narediš iz usnja

(Za božič primerno)

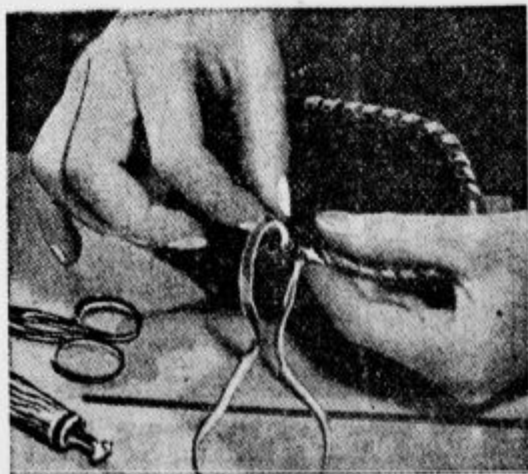
Tako si pripraviš vzorec, ki nanj položiš usnje.

Kupiš poceni razne ostanke usnja različnih barv — rdeče, zelene, modre, sive barve — in iz njih moreš napraviti razne predmete, ki jih ni prav nič težje narediti ko iz blaga.

Tako si izrežeš jermenček — nit, da moreš šivati usnje.

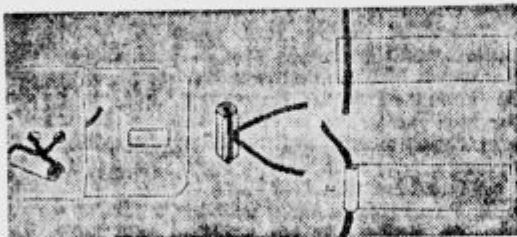
Dobro je, da si najprej pripravimo vzorce iz papirja, ki ga s svinčnikom ali kolesčkom prenesemo na usnje. Če dotična krpa usnja ni zadosti velika, pa dodajmo kos drugače barvanega

Jermenček — nit — potezaš z roko skozi luknjice.

usnja zraven, zaradi česar bo dotični predmet še lepši na pogled. Tako je to delo z usnjem vedno kratkočasno, ker moremo zmeraj kaj novega iznajti, to pa je najzanimivejše pri slehernem ročnem delu.

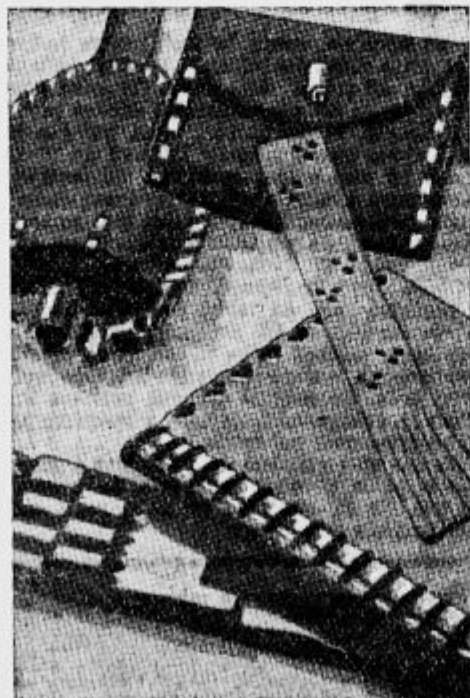
Kosi usnja so prirojeni, izrezani s škariami in se lepo prilagajajo drug vrh drugega. Z

Tako nastane usnjati gumb.

lepihom (gumijem) zlepiamo robove, da se ne premaknejo, ko jih prebadamo. Luknjice delamo s šilom, ne preveč skupaj in ne preveč narazen. Pri tem podložimo kos usnja za podplate.

Preden začnemo šivati, si moramo pripraviti »nit«, to je ozek jermenček. Mogoče ga dobimo že med ostanke. Sicer vzemimo kos jako mehkega usnja in ga v debelini 3 milimetrov

Vse tole in slično moreš narediti iz usnja za darila.

izrežimo na okroglo (v »spolzevic« črti) iz kosa. Ko šivamo, se jermenček sam potegne in ni skrotovičen. Začetek in konec šiva prilopimo med oba kosa usnja. Preden to storimo, moramo oba konca z nožem ploščato stisniti.

Pri usnjatih predmetih je treba tudi gumb narediti iz usnja, kar je veliko lepše, kakor če damo vdelati navaden gumb. Narediš ga takole: Tanko usnjato »nit« (jermenček) zavijemo v usnjat svaljek. Svaljek nastane, če sesvaljkamo in zlepiamo skupaj poldrug centimeter širok in pet centimetrov dolg jermenček. Konca te »nit« dvakrat zavozlamo na spodnji strani svaljka in ga pretaknemo skozi dve luknji (v torbici ali pasu, kar smo pač naredili) in znotraj spet in spet zavozlamo. Gumbnico pa napravimo, da z nožem ali s škariami izrežemo majhen pravokotnik. — Sicer pa vse drugo povedo pričujoče slike!

ELITNA KONFEKCIJA
Masiek, MARIBOR
prinaša vedno najnovejše

O umivanju glave in las

Pravijo, da je treba vsaj vsak tretji teden dobro umiti glavo in takole storiti:

Lase moraš najprej malo ovlažiti, na razna mesta las nakapljati kako pralno sredstvo in glavo drgniti, da nastanejo pene. Ko lase že zadosti obdelaj, jih izplakneš z gorko, ne prevročo vodo. Potem ponoviš ta postopek še enkrat. Šele zdaj se bo dotični pralni prašek močno penil in odstranil še ostalo umazanijo. Ko izplakuješ lase, moraš trikrat premenjati vodo in

drugi vodi dodati malo jesiha, ki odstrani še poslednje ostanke mila in povzroči, da so lasje mehki.

Če imaš sicer suhe lase, je treba, da kožo nekaj ur pred umivanjem temeljito vtiraš z oljnim ali ricinovim oljem.

Mastnih las ti ni treba večkrat umiti kakor suhe lase. Če z umivanjem pretiravaš, so lasje le še bolj mastni. Pač pa bodo lasje manj mastni, če jih večkrat pokapljaš s kako vodo za lase, v kateri je spirt.

Nikoli ne smeš las s silo osušiti, ampak pusti, da se počasi, naravno sušijo. Zato jih večkrat z mehko brisačo ožmij in posuši v sobi, kjer je navadna temperatura, torej ne bodi pri vroči peči. Da pa mokre lase zaviješ čez noč v kako ruto, je sploh škodljivo.

Vsak dan si moraš lase temeljito prečesati in skrtlačiti, da so lasje mehki in se svetijo.

Glavnik in krtačo operi v mlačni vodi, kamor kaneš malo salmijaka.

Predbožično pospravljanje

Božič je na pragu, gospodinje imajo polno glavo skrbi in polne roke dela. Zdati ni le to, da so tla poribana in očiščena, okna umita; marveč je še mnogo drugih stvari, ki ne morejo niti natančnemu pogledu gospodinje. Zatorej je treba zastore oprati, zlikati in obesiti; preproge moraš izteptati, a tudi očistiti, zašiti, zakrpati. Razne malenkosti, kot prtičke, blazinice, prevleke itd. je treba oprati ali sploh nadomestiti z novimi. Tudi vse pohištvo, ki je mogoče z usnjem prevlečeno, je treba natančno osnažiti, vse vrtnice odpraviti, oguljena mesta prenoviti, madeže izmisti.

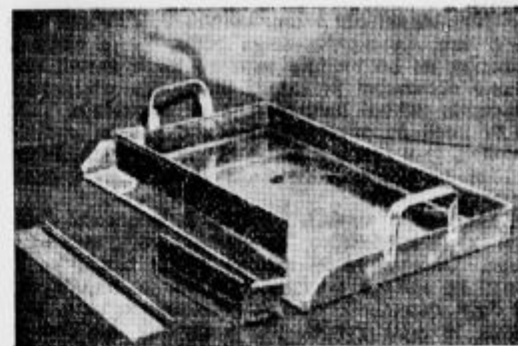
V prejšnjih časih so kar po več tednov snajžili stanovanje za božič in od samih skrbi niso mogle gospodinje niti več spati. Vendar je to odveč tako, saj vsega itak ni moči preurediti. Zato je prav in edino pametno, da smo zmeraj pozorni na svoje stanovanje in ne »norimo« samo za božič in veliko noč okoli, ko imamo že tako preveč drugih opravkov, peko, darove za otroke in jaslice!

Pletene ali sešite jopice

kakor jih lahko narediš doma

Božična peka

Praktična in razločljiva pekača. Poedini deli pekače se dajo tako sestaviti, da je pekača primerna za manjše ali večje pecivo.

Medena potica

Napraviš testo kakor za navadno potico. Skuhaš ¼ do 1 kg medu. Ko zavre, ga odstaviš in mu primešaš približno ¼ litra zmletih orehov, 3 žlice ruma, nekaj limonovih olupkov in (po okusu) malo cimeta. S tem nadevom namažeš shajano in razvaljano testo, ki ga potreseš še z orehi in drobtinami. Trdo ga zvij, pusti potico shajati, nato jo po vrhu namaži z jajcem in jo daj v razbeljeno pečico.

Ali pa: Primešaš 1 kg medu za jajce presnega masla in 2 žlici sladkorja. Ko nekaj minut vre, ga odstaviš in pozneje pridedeš 3 žlice ruma, cimeta, limonovih olupkov, malo žbice, malo več ko ¼ litra zmletih orehov in nekaj nastrganega medenjaka. Ko se med še malo shladi, primešaš tudi 1 jajce. Namazano potico posušeš še s suhim orehi ali z medenjaki (lebkuchen).

Piškoči

Napraviš sneg iz 3 beljakov, primešaš 200 g zmletih lešnikov, 200 g sladkornega poprha, 5 zvrhane žlice nastrgane čokolade, 1 zavitek vanilijevega sladkorja in nekaj steklenih nageljnovih žbic. To goščo namažeš na oblate in pečeš v zmerno topli pečici. Še preden se pecivo ohladi, ga razrežeš na palčice.

Mandeljni kupčki

Nad soparo mešaš 6 beljakov, ¼ kg sladkorja in zavojček vanilijevega sladkorja, dokler ni mešanica bela in gosta. Potem dodaš ¼ kg olupljenih, zmletih mandeljnov, narediš kupčke na okroglo oblate in jih pečeš v jako razbeljeni pečici.

Mlečen kruh

Na desko daš 1 kg segrete moke, napraviš v sredi jamico, kamor daš 5 dkg drožja, 3 jajca, ki si jih zvrkljala v mlačnem mleku, sok in lupino 1 limone, soli, 20 dkg presnega masla in 10 dkg rozin. Testo gnetes, da so mehurčki, nato pokriješ in ga pusti shajati, da ga je še enkrat toliko. Nato izoblikuješ hlebec ali štruco, pustiš spet shajati, namažeš potem z gorkim presnim maslom in daš v pečico. Med peko še enkrat namažeš z gorkim presnim maslom in še gorko potreseš z vanilijevim sladkornim poprhom.

Ne pozabite na jaslice in na revne družine!

Božični obročki

Stresi na desko 30 dkg moke, napravi v sredi jamico in pridedi 4 dkg presnega masla, 8—10 dkg sladkorja, eno jajce, žlico kakava, žličko drobno zrezane limonove lupine, ščepec soli, pet žlic mrzlega mleka in polovico pecilnega praška. Iz vsega napravi testo, ga dobro pregneti, razvaljaj za rob noža na debelo in izreži z okroglim, zobčastim obodcem kekse in te še z manjšim, da nastane obroček. Peči kakor navadne kekse.

Jabolčne rezine

Dobro umeteš 12 dkg presnega masla in 6 dkg sladkorja. Dodajaš počasi 1 rumenjaki, 1 jajce, 7 dkg krompirjeve in 7 dkg navadne moke, daš vse to za prst na debelo pekačo, potreseš z moko, polagaš na to, na gosto, tanke jabolčne (olupljene) rezine in pečeš v vroči pečici do svetlorumene barve. Spečeno pokapljaš z rumom, nato okrašaš v vijugastih črtah z marelčno mezo, ohladiš in razrežeš na rezine.

Hčerka znanstvenika

... Ne, ne, ljuba eestra, nič mleka, prosim! Rajši čaj z limono, ker je v limoni vitamin C.

Pravni nasveti

Vojaški rok četrtega sina. Z. J. Ker sta le prva dva sinova odslužila polni rok, tretji pa je začel nesposoben, četrtemu ne pripada skrajšan rok. Zato bi bila prošnja četrtega sina, da se mu odobri skrajšani rok, po našem mnenju brezuspešna. Prošnjo bi bilo vložiti pri poveljstvu vojnega okrožja. Odredbe o dolžni vojaške službe najdete v zakonu o ustroju vojske in mornarice, ki ga ima vsaka občina.

Nezakonski oče v inozemstvu. V. T. Pisali smo že o tem, da nezakonskega očeta, ki je odšel v Francijo, ne bo mogoče uspešno tožiti zaradi priznanja očetovstva in zaradi plačevanja preživnine. Francoski zakon namreč tega ne dopušča. Tudi če bi imeli že pravomočno sodbo našega sodišča v rokah, je v Franciji ne bo mogoče izvršiti. Intervencija pri našem konzulatu bi bila zato brezuspešna.

Odvetniški stroški. I. I. Upnik je posodil dolžniku, ki je kmetovalec, že pred leti večjo vsoto denarja. Dolžnik se ni ničesar vrnil. Upnik se je obrnil do nekoga odvetnika, ki mu je obljubil, da bo dolg izterjal, če mu da določeno nagrado. Odvetnik je zdaj zvedel, da je dolžnik zaščiten in da dolga ne more izterjati. Zahteva, da mu upnik povrne stroške. Vprašate, če je upnik dolžan plačati odvetnika. — Ker je upnik najel odvetnika, ga je dolžan plačati. Če z višino stroškov ni zadovoljen in se glede tega ni točno pogodil, naj prosí za sodno odmero istih.

Obrestiti od zaščitenega dolga. F. V. Vprašate, če sme upnik res zahtevati od zaščitenega dolžnika do 26. septembra 1936 samo 1% obresti in ali lahko ugovarjate, če bi zahteval večje obresti? — Na takšno in podobno vprašanje smo že večkrat odgovorili. Za čas od 24. novembra 1933 do 26. sept. 1936 dopušča uredba o zaščiti kmetov in o likvidaciji dolgov le 1% obresti. Ako bi vam upnik, ki vam mora potom občine dostaviti obračun in obveznico, zaračunal za navedeni čas višje obresti, vam ni treba podpisati obveznice, ampak vložite pri občini svoje prigovore.

Državni proračun in finančni zakon. K. K. — Vprašate, kdaj izide novi finančni zakon in ali bo novi finančni zakon odstranil § 33, točka 8 letošnjega finančnega zakona, ki predpisuje, da učiteljem narodnih in gospodinjstkih šol in otroškim vrtnaricam preneha služba, če stopijo v zakon z osebo, ki ni učitelj narodnih šol. Ali se državni proračun dela za vsako leto sproti, ali velja finančni zakon samo za eno leto? — Državni proračun in finančni zakon se sestavi za vsako proračunsko leto, ki traja od 1. aprila do 31. marca prihodnjega leta. Kakšne določbe bo vseboval novi finančni zakon, ki bo stopil v veljavo 1. aprila 1988, danes še nihče ne ve. Zato se tudi ne ve, če bo odpravljena gori navedena določba letošnjega finančnega zakona. Le tedaj, če je narodna skupščina razpuščena, preden je proračun rešen, se proračun in seveda tudi finančni zakon, podaljša za 4 mesece. Če se tudi v tem roku proračun ne reši, se sme proračun s kraljevim ukazom podaljšati do konca novega proračunskega leta.

Prenos davka na drugo osebo. K. K. Oče je posestnik in bi rad dal prepisati del davka na sina tako, da bi dobil potrdilo, da ne plačuje več kakor 100 din neposrednega davka. Vprašate, kako se to napravi? — Izročiti bi moral pač posestvo sinu, tako, da sin postane davčni zavezanec. Drugače sin ne more postati davčni zavezanec tudi ne za del očetovega davka. Seveda pa sin lahko za očeta plačuje davek, čeprav mu oče ne izroči posestva, vendar mu v tem primeru davčna uprava ne bo mogla potrditi, da je on davčni zavezanec in ne oče.

Prošnja za orožni list. I. S. Prošnjo za posest in nošenje orožja vložite pri okr. načelnstvu. O tem, ali se vam bo dalo dovoljenje, bo pač odločilo okrajno načelnstvo po svobodnem preudarku.

Odškodnina za poškodbo roke. T. K. P. Leta 1930 ste si v službi kot mizariki pomočnik poškodovali roko. Zdravili ste se v bolnišnici, nakar vas je zdravnik zopet poslal na delo, čeprav se niste bili popolnoma sposobni za delo. Pozneje ste odslužili vojaške. Ker se vedno niste tako sposobni za delo, kakor ste bili pred poškodbo, vprašate, če je mogoče dobiti kako odškodnino? — Kot mizariki pomočnik ste bili gotovo zavarovani pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, in to tudi zoper neizpolnjenosti. Zavarovalci imajo v primeru nezgode pravico do brezplačne zdravniške pomoči in zdravil, do hranarine in do rente, dokler traja nesposobnost za delo ali zmanjšek sposobnosti za delo iz 11. tedna ali, če prej prestane izplačilo hranarine, od časa, ko se ustavi hranarina. Toda poškodovanec ima pravico do odškodnine samo, ako presega zmanjšek njegove sposobnosti za delo 10%. Ker vas je zdravnik, najbrž zdravnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev — poslal na delo in vam okrožni urad ni priznal odškodnine, je verjetno, da vaša nesposobnost za delo ni znašala 10%. To kaže tudi dejstvo, da ste služili vojaške po poškodbi. Če bi bila poškodba zapustila kakšne znatnejše posledice, bi vas najbrž ne bili potrdili k vojakom. Da boste pa na jasnem, kako se je o priliki vaše poškodbe postopalo in kaj se je pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev ugotovilo, se obrnite na ta urad.

Kolkovanje knjižic za blago. F. P. Drž. uradu prodajate blago za njegove uslužbenke na knjižice, ki so kolkovane s kolkom za 10 din. Ta urad pa zahteva, da tudi konec meseca, ko vam kupljeno blago plača, knjižico še posebej kolkujete z nekako mesečnemu plačilu ustrežajočo takso. Vprašate, ali ste dolžni knjižico poleg redne takse 10 din še vsak mesec posebej kolkovati? — Dotični urad očitno zahteva, da konec meseca knjižico kolkujete kot račun o dobavljenem blagu. Zakon o takšah predpisuje kolkovanje računov, toda predpis, da je takšno knjižico smatrati za račun, nima. Zato bo najbolje, da v tem primeru izločite odlobo finančne oblasti in to tako, da v roku 90 dni od dneva, ko ste tisto takso plačali, prosite za povračilo takse in prošnjo utemeljite s tem, da je ta taksa bila neumestno plačana.

Povrnitev bolniških stroškov. L. J. Z. Vprašate, ali ima učitelja pravico do povrnitve bolniških stroškov, ker je šla v privatno bolnišnico in ne v državno, v katero bi bila lahko sprejeta brezplačno? — Državni uslužbenci imajo pravico do brezplačnega zdravljenja le v državnih bolnišnicah, o povrnitvi stroškov za zdravljenje v privatnih bolnišnicah zakon ne govori.

Ogrožanje javne varnosti. M. P. Ako skale, ki so se odrgale, ogrožajo hiše in ceste, je vsakorodoljna občina, da odredi odstranitev istih. Ako občina tega ne stori, pa sporočite zadevo okr. načelnstvu.

Prevara. S. L. B. Imeli ste znanje s fantom, ki vam je obljubil zakon. Stric se je poročil s tem fantom protivil in vam obljubil lepo posestvo, če fanta pustite. Fanta niste hoteli zapustiti, ker vam je zagotavljal, da bo sam za vas skrbel, ko vas bo poročil. Zdaj se je poročil z drugo, vas in otroka pa pustil. Vprašate, če in kaj lahko zahtevate za vašo dvojno škodo? — Od fanta lahko zahtevate povračilo vseh stroškov poroka in stroške za vašo preskrbo skozi 6 tednov po porodu. Poleg tega, če dokazate, da vas je fant zapeljal le zaradi resno

dane obljube zakona, lahko zahtevate od njega povračilo dejanske škode in odškodnino za zmanjšano možnost življenja. Fant mora tedaj plačati odškodnino, ker vas ni poročil. Za posestvo, ki vam je bilo od strica obljubljeno, če fanta pustite, pa ne morete od fanta zahtevati odškodnine. Tožiti morate tekom 3 let. Prvo tožbo zaradi poročnih stroškov itd. morate vložiti pri okrajnem sodišču fantovega bivališča, za odškodnino zaradi zapeljevanja pa, če zahtevate več kot 12.000 din, morate tožbo vložiti po odvetniku pri okrožnem sodišču. Z ubožnim epričevalom lahko prosite pri sodišču, da se vam podeli pravica revnih in se vam določi odvetnik kot zastopnik za to pravdo.

Bolniški stroški. J. P. Z. M. Drž. uslužbenec in upokojenci kakor tudi njih rodbine imajo pravico do zdravljenja v javnih bolnišnicah ob drž. stroških. Če je bila žena drž. uslužbenca zaradi poroka v javni bolnišnici, je dolžna država poravnati tozadevne osebne stroške.

Izbris kazni. H. G. S. Pred leti ste bili obsojeni na en teden zapora, ker ste pridržali uro od smrtnoponesrečenega za plačilo svojega dolga. Da ne bi ta kazen morda škodovala otrokom, vprašate, na kak način bi se dala izbrisati? — Če ste bili tedaj prvič obsojeni in je preteklo od prestane kazni pet let, lahko prosite sodišče, da se izrečena sodba z vsemi njenimi zakonitimi posledicami za bodočnost izbriše. Sodišče bo izdalo tako rešenje, če ste se od pravomočnosti sodbe tekom teh pet let dobro vedli in oškodovancu po možnosti povrnili storjeno škodo. Od dneva pravomočnega rešenja o izbrišu kazni, boste smeli, če bi bili vprašani po prejšnjih kaznih, bodisi pred sodiščem, bodisi pred drugimi oblastmi, posluževati se pravice, da zamolčite kazni, ki je bila izbrisana. Prošnjo za izbris kazni morate vložiti pri okrožnem sodišču, v čigar okolišju sedaj živite.

VSAK nima toliko denarja, da more polovati s kopaljšče

TODA

VSAKDO bi moral dati za zdrave letno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci.

Če ni služnostna pravica vknjižena. Š. T. P. Leta 1913 ste napravili za sebe vodovod na posestvu v to privolil brez vsake odškodnine. Zdaj sta se sporekali in vam grozi, da vam bo vodo vzel. Vprašate, če more od vas zahtevati kaj odškodnine? — Važno je, kakšen dogovor je bil napravljen leta 1913. Če vam je takrat dovolil le do preklica, vam zdaj lahko prepove nadaljnjo uporabo vodovoda. Če je pa takrat dovolil polaganje cevi brez kakšne omejitve, ste s tem pridobili služnostno pravico, ki je vam ne more vzeti. Da ne bo pravde, vam svetujemo, da plačate sosedu primerno odškodnino, potem pa takoj vknjižite služnostno pravico pri vašem in sosedovem posestvu, da vsaj za bodoče ne bo več spora.

Vknjižena dota. Z možem imate ženitno in dedno pogodbo. Mož je dobil posestvo, na katero se je vknjižila vaša dota. Vprašate, če mož lahko proda to posestvo tudi brez vednosti in privolitve žene? — Svetujemo vam, da greste na sodišče in pogledate v zemljiško knjigo, kdo je prav za prav lastnik posestva: ali mož sam, ali pa sta oba z možem in je vaša dota vknjižena le na moževi polovici posestva. Če je mož sam lastnik, lahko vsak čas posestvo proda. Če ste tudi vi solastnica,

lahko mož proda le svojo polovico. Vaše polovice brez vašega pristanka ne more prodati. Vknjižena dota ostane še vedno vknjižena tudi na odprodano posestvo, dokler vi sama ne privolite na njen izbris. Preden kaj podpisate, dobro premislite, lahko tudi vprašate na sodišču za pravni nasvet, da vas ne bodo teple posledice nepremišljenega podpisa.

Delitev solastnine. F. K. L. Skupaj z dvema bratoma ste solastnica posestva, ki ste ga podedovali po starših. Ker ste polnoletna, vprašate, če lahko zahtevate svoj delež iz posestva? — Svetujemo vam, da se pogovorite z varuhom vaših bratov glede izplačila vašega deleža. Če se ne bi mogli

sporazumeti — dogovor za mladoletne brate bi moral potrditi sodišče —, imate pravico, da tožite na delitev sedanje solastnine.

Star dolg. S. F. P. Če ste si pred leti sposodili pri zasebniku denar in mu obljubili plačati take obresti kot bi jih dobil za svojo vlogo v hranilnici, potem je odločilna obrestna mera vaše domače hranilnice za vsa leta nazaj. Če vas upnik skozi zadnja 3 leta ni terjal za obresti in mu jih tudi sami od sebe niste priznali in obljubili plačati, potem so obresti od zadnjih 3 let nazaj zastarane in neutožljive. Če na opomin dolga ne plačate, vas sme upnik tožiti na plačilo glavnice in zastarane obresti.

Kmetijski nasveti

Spomladna setev inkarnatne detelje. A. Z. S. — Inkarnatka se navadno seje jesen. Ker pa letos zaradi deževja to ni bilo mogoče, želite vedeti, če se bo dala že junija meseca kositi, če jo sejete spomladi? — Inkarnatka, slov. laška ali rdeča detelja nazvana, je enoletna in daje samo eno košnjo. Je sicer detelja toplejših, vinorodnih krajev, vendar uspeva tudi v hladnejšem podnebju. Najrajši ima apnene, rahle zemlje. Ne prenaša niti suše, niti prevelike moče, pa tudi ne prehudega mraza. Navadno jo sejemo kot ozimino avgusta, začetkom septembra in nam potem da spomladni zgodnji in bogato košnjo. Sejemo jo lahko tudi spomladi in nam do junija toliko doraste, da gre v cvet, ter jo tedaj lahko že kosimo. Seveda v hladnejših krajih, kjer je spomlad pozna, se bo pač slabše razvila. Mislimo, da v našem kraju lahko sejete spomladi le, če se zima ne bo preveč zavlekla. Seje jo pa le na rahla apnena, bolj suha tla, sicer je nevarnost, da vam zaostane v rasti. Pripomnimo pa, da spomladna setev ne da nikdar tako obilne košnje kot jesenska. Po njej lahko posadite še peso ali posejete repo, ker zapuša zemljo še dovolj zgodaj in bogato dušika.

Zamočvirjen travnik — osušen — ne da takoj zlahtnih trav. A. Z. S. — Spomladi ste osušili zamočvirjen travnik. Radi bi vedeli, če zadošuje, da ga pognojite z umetnim ali hlevskim gnojem in bi potem že pogrnala zlahtna trava? — Da bi vam na osušenem zamočvirjenem travniku takoj zrastle sladke trave, bo pač težko šlo, ker tam takih trav — sploh ni. Razen tega je zemlja zaradi dolgotrajne moče še tako kiela, da v njej sladke trave ne uspevajo. Za razvoj teh morate najprej stvoriti pogoje v zemlji, to je razkisliti jo, dati ji hranilnih snovi in posejati seme sladkih trav in detelj. Šele potem smete pričakovati sladko krmo. Svetujemo vam pri tem sledeči postopek: Zdjaj čim prej močno pognojite travnik z apnom (apnenim prahom, odpadkom iz apnenic), in sicer na oral vsaj 1500 kg; potem ga preorjite kolikor mogoče globoko ter pustite v odprti brazdi čez zimo. Spomladi navozite nanj hlevskega gnoja, dobro razkrojenega, plitko ga zaorjite in posadite krompir. Morate ga pa pridno pletiti, da zatrete plevel, ki je ostal še iz močvirnega travnika. Leto potem ga pa zasejete z ovsem in deteljino-travno mešanico za stalne travnike. Ne strahite se stroškov in dela, saj vam bodo ti v par letih bogato povrnjeni. Samo gnojenje bilo s katerimi gnojili nič ne hasne, dokler ni zemlja dobro pripravljena za zlahtno travo.

Tvorniški ugaski (leš, premogov pepel) ne morejo postati rodovitna zemlja. J. S. S. — Vzeli ste v najem 500 kvadratnih metrov sveta. Ki ga hočete spremeniti v vrt za sočivje. Prej je bil to materialni jarek, ki je sedaj nasut z do trideset metra debelo plastjo tvorniških ugaskov, leš, premogovega pepela. Želite pojasniti, če se ta snov da spremeniti v rodovitno zemljo? — To nikakor ne! Iz premogovega pepela ne boste nikdar dobili rodovitne zemlje, ker teh lastnosti sam nima. Za rastline je ta naravni strup, ker vsebuje precej škodljivih žveplovih epojin. Ščasoma pa ta škod-

ljivost poneha, ko že in druge padavine izlužijo iz njega navedene strupene snovi; vendar rastlinskih hranil s tem še ne pridobi. Pač pa lahko ta prostor spremenite v vrt, če navozite nanj do 25 cm na debelo zemljo, toda rodovine. Če napeljete mrtvo ilovico, boste morali par let čakati in jo gnojiti s hlevskim gnojem, preden bo postala rodovitna. Potem bo postal vrt rodovit. Tekom let zraste tudi na lešu nekaj trave, toda to za zlahtne vrtnne rastline še ni dovolj. Apno v lešu nič ne zaleže, ker ga ima sam dovolj. Drevce in grmičja pa nikar tjakaj ne sadite, ker bo uspeh isti kot na vašem drugem vrtu, kjer je najbrž leš tudi spodaj, zato tudi vse mlade korenine izumrjejo.

Vodnjak v ilovici ne da čiste vode. I. I. St. J. — Na ilovnatem svetu ste skupali 9 m globok vodnjak, v katerem je ilovka modre barve. Da bi bila voda čista, ste vanj nasuli drobnega kamena in oglja. Vzlic temu ima voda vonj in, če nekaj časa stoji, se v posodi uleže rumena plast, na vrhu pa se tvori mrena. V njej prano perilo postane rumeno in tudi vsa posoda porumeni. Kako bi se dalo temu odpraviti? — V ilovnatem vodnjaku nabrana voda pač ne bo nikdar čista, če nasujete vanj še toliko drobnega kamena in oglja, ker sproti raztaplja ilovico. Ta je v vodi tako fino razdeljena, da je videti voda čista; ko pa nekaj časa stoji, se drobni delci združijo in padejo na tla, ali se sešedejo na stene posode; če pa voda izpuhti, se na vrhu napravi mrena, na perilu pa rumena plast. Samo ena možnost bi bila, to vodo popolnoma očistiti. Izven vodnjaka zgradite zbiralnik s tremi predeli: prvi, največji, bi sprejemal vodo iz vodnjaka; drugi, manjši, bi bil napolnjen z drobnim, okroglim rečnim kamnom, ki bodi temeljito opran; v tretjem, najmanjšem, je pa leseno oglje. Voda bi počasi tekla iz prvega skozi drugega in tretjega; prišla bi ven popolnoma čista in brez vsakega vonja. Samo tako lahko očistite to ilovnato vodo.

Dalmatinsko naravno oljko olje se da čistiti. F. B. Lj. — Imate 161 dalmatinskega naravnega oljkega olja, ki ima temnozeleno barvo in močan vonj po oljvah. Radi bi ga očistili. — Na 16 litrov olja vzemite 1 gr citronove kisline, jo raztopite v malo vroče vode ter jo z oljem dobro zmešajte. Potem dodajte še 35 gr kostnega prahu (eponit ali enokarbon ali Beinschwartz) in poldrugi liter vroče vode. Sedaj mešajte z leseno palico eno uro. Potem postavite posodo z oljem na miren kraj in pustite stati. Čez 5 do 6 dni boste iz posode odločili olje popolnoma čisto in brez vonja; na dnu pa bo ostala voda z usedlino kostnega prahu. Lahko pa tudi to čisto olje precedite še skozi platno, na katerem bodo ostali še kakšni delci prahu. Tako dobi prečiščeno oljko olje, ki bo bolj svetle barve in brez tistega značilnega močnega vonja, kakor ga imajo dalmatinske olja, ki so primitivno napravljena.

Krastav krompir. A. M. N. — Na njivi, ki ste jo močno zagnojili s hlevskim gnojem, ste pridelali krompir, ki je precej krastav. Radi bi poznali vzrok tej krompirjevi bolezni. — Krastavost krompirja je bolezen, ki jo povzročajo posebne vrste bakterij; njen razvoj je odvisen od zemlje, gnojenja in od sorte krompirja. Nekatere vrste so proti tej bolezni neobčutljive, druge so pa kmalu napadene. Apno v zemlji zadržuje to bolezen, zato gnojite z njim. Pospešujejo jo pa stranskičnica, svež hlevski gnoj, gnojica in nekatera dušična gnojila. Vse te snovi porabijo kisik v zemlji in s tem omogočijo bolezenskim bakterijam razvoj na gomolju, ki postane potem krastav. Zato ohranimo krompir zdrav, če ne gnojimo preveč z navedenimi gnojili in če sadimo take vrste, ki so za to bolezen neobčutljive. Veekakor bo boljše, da menjate semenski krompir.

Vremenska številstica

3. 16. 3. 8. 15. 13. 19. — 2. 4. — 20. 13. 12. 5. 19. — 4. 20. — 2. 5. 12. 14. 12. — 9. 21. 11. 19. 10. 12. — 20. 4. — 22. 4. 18. 19. 6. 16. — 14. 16. 3. 19. — 22. 4. 20. 4. — 7. 12. 2. 12. 11. 19. — 5. — 1. 8. 19. 17. 4. 20. 13. 10. 12. 7. — 9. 12. 14. 21.

Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — mesto v zahodni Rusiji, 6. 7. 8. 9. 10. — žuželka, 11. 12. 13. 14. — stara utež, 15. 16. 17. — namizna igra, 18. 19. 20. — pripadnik nekega ljudstva, 21. 22. — kraj in reka v Jugoslaviji.

Če nadomestite zgornje številke z ustreznimi črkami, dobite vremenski pregovor za prihodnje leto.

Tehnika: Avtomatično orožje moderne časa

Avtomatično orožje se gradi danes po treh sistemih. Pri vseh treh sistemih se izrablja pritisk razstrelnih plinov tudi zato, da poganja mehanizem, ki izmetava tulce in ki oskrbuje orožje z novimi naboji. Najenostavnejši je v tem oziru prvi princip, kjer pritisk plinov požene na eni strani kroglo skozi cev, ob istem času pa požene prazno patrono z zaklopom vred nazaj, kjer poseben mehanizem izmetava prazne tulce in vlaga nove naboj.

Ta izvedba je mogoča le pri najmanjših vrstah orožja. Njena slaba stran je v tem, da pride spodnji del tulca takoj po strelu, t. j. dokler je izstrelke še v cevi, pod pritiskom plinov s svojim koncem izstrelke cevi. V njegovi notranjosti pa vlada isti pritisk, kakor v cevi sami. Tulce mora biti zaradi tega tako zgrajen, da ga ta pritisk ne raztrga. Kljub temu pa še vedno obstoja neka nevarnost za strelca, da ga plini, ki bi utegnili raztrgati tulce, ne poškodujejo.

Čeprav so te vrste avtomati enostavni in poceni, moramo upoštevati, da mora biti tulce za pritisk dovolj močno izdelan, da ga pritisk plinov ne raztrga in da se lahko porabi samo za en strel.

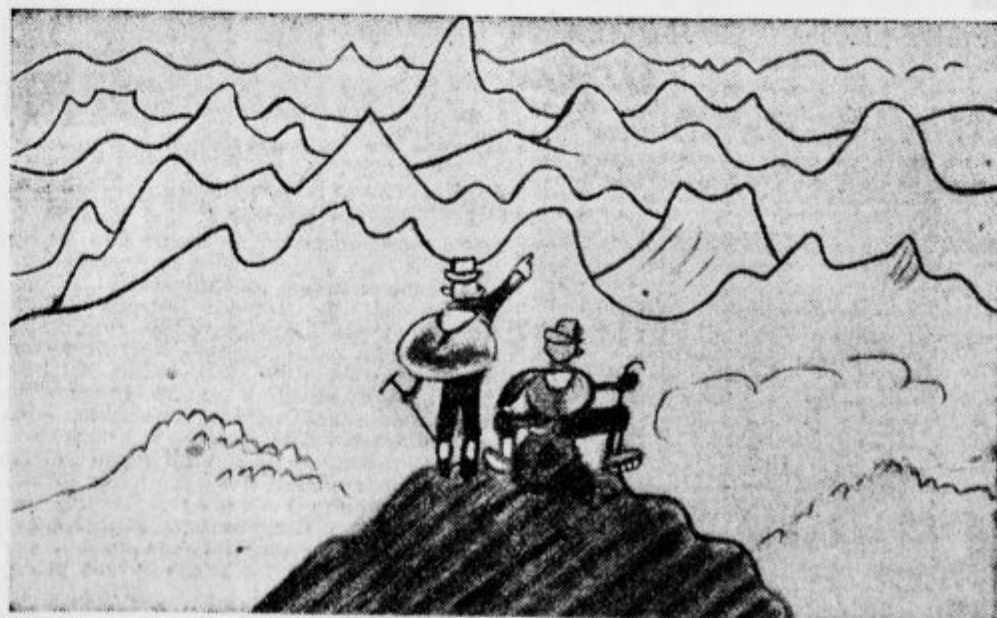
Drugi način izdelave odpravlja te slabe strani. Pri tem drugem brani poseben kovinski zatik, da bi se zaklop, ki zapira cev, zaradi pritiska pomaknil nazaj in obdržal cev na zadnjem koncu zaprto. Na drugi polovici strelne cevi pa se nahaja odprtina, ki je po kanalu zvezana s posebnim cilindrom, v katerem tiči premakljiv bat. Ko krogla pasira omenjeno odprtino v strelni cevi, imajo plini preko kanala odprto pot v cilindru. Pritisk, ki deluje na bat, ga pomakne po cilindru navzven. Gibanje bata pa preko vzvoda odmakne zatik. Vse to se seveda izvrši v kratkem času; še preden je krogla zapustila cev. Zaklop ima sedaj prosto pot in pritisk plinov ga sune nazaj, kjer se izprazni in nato zopet založi z novim nabojem. Orožje te vrste zelo dobro deluje, kljub temu, da ima bolj zapleteno konstrukcijo.

Dočim je pri obeh opisanih vrstah orožja cev trdno pritrjena na podstavek, se pri tretjem načinu tudi cev sama premika. Za premik cevi se izrabljata sunek, ki nastane pri strelu. Tudi tukaj poseben zapah ustavlja zaklop, ki zapira zadnji konec cevi. Pri strelu nastane sunek, ki požene cev nazaj. Na tej polji oprosti posebna naprava zaklop, ki ga potem pritisk plinov požene nazaj, da izvrše tulce in vzame nov naboj.

Za novo avtomatično orožje so se vpeljali tudi novi izstrelki. Izstrelki brzostrelnih topov, razen pri kalibrh, ki so manjši kakor 2 cm, so napolnjeni z eksplozivom. Granate eksplodirajo, ko zadenejo v kak predmet. Te vrste strelivo predstavljajo za letala n. pr. dosti večjo nevarnost kakor izstrelki strelnih pušk. Strojne puške letala kot ta-

kega ne ogrožajo, razen če slučajno ne zadenejo kak posebno važen del letala, n. pr. tank za bencin ali za olje, ali pa, če ubije pilota. Na krilu samem ali na trupu pa ne more napraviti nobene posebne škode. Krogla, ki ga zadene, pusti pač luknjo v njem, njegove aerodinamične lastnosti in njegova nosilnost pa niso s tem praktično nič zmanjšane. Tudi so proti učinku strojne moderne letala še drugače zavarovana. Pilot in važni deli so obdani z oklopom tako, da predstavlja letalo pravo letelo trdnjavo. Tukaj se uveljavlja municija današnjih obrambnih topov. Ze izstrelki najhujših topov imajo tako probno moč, da lahko prelomijo nosilec v krilih in krmljih, če jih zadenejo. Pa tudi če zadenejo samo ploskev krila, ne da bi se dotaknili nosilca samega, raztrga eksplozija izstrelka nosilne ploskve krila. Že majhna granata, premera 2 cm in težka 11 dekagramov, napravi v kovinsko krilo luknjo s premerom pol metra.

Granate so v zadnjem delu polnjene s posebno snovjo, ki pušča za seboj svetlo črto, da zaznamuje svojo pot. Na ta način se do neke meje olajša strelcu kontrola nad topom.

»No, če vam je že toliko za imena! Torej — od leve na desno: Kozji rog, Nosorog, Lovski rog, Maturalem, Mali in Veliki Butec, Zolčni in Ledvični Kamen, Rekar in Podrekar; tam na leški strani: Monte Rižoto, Monte Makaroni in Monte Spageti.«

Gospa Jo

Johani, ki so ji dobri znanci rekali Jo, se ni zdelo nič posebnega, da je bil bančni ravnatelj, ki jo pripravljajo sprejeti ujo, medtem ko so morali drugi, ki so bili pred njo prišli, še čakati in gledati, kako jo je sluga odvedel v sobo oblačnikov.

Ravnatelj Maren se je bil v teh pol ducata letih, odkar ga Jo ni bila videla, jako spremenil, tako da je bil zdaj star, izsušen možiček, čigar obraz je dobil one ostre, voglate oblike, ki jasno kažejo lobanjo. Zdelo se je, da kar vidno nosi s seboj svojo bližnjo konec. S kretino, ki ji je bila že toliko let znana, je sklenil konec prstov drugega z drugim, jo bežno pogledal in počasi spregovoril: »Odkar sva bila poslednjikrat skupaj, je minilo nekaj kar smešno kratkih let — in vendar se je medtem svet obrnil, je bila že svetovna vojna in nato čas po vojni, ki je časih skoraj huji ko vojna sama, ker nam daje vse svoje posledice počasi in bridko občutiti. Zdal pa se — inflacija! Zemlja se ni le enkrat zavrtela, kakor ji je predpisano, ampak je naenkrat stori la več obratov. Prav za prav je minilo kar sto let in mi, ki smo še ostali, ne moremo to dobe nič več razumeti. Zne-da je nastala, pojmi eo zmeštrani — vse je —. Globoko je aspel in je hotel še nekaj dodati, pa je le s spremenjenim glasom povzel:

»Toda — ne govoriva o tem, kar je bilo in kar je, saj ni moči ničesar spremeniti. Povejte mi rajši vi, kako vam je bilo!«

»To je kar malo in zaeno veliko: mož mi je umrl, tvornice v Rusiji eo nam poddržavili, kakor pravijo tam razlastitvi. Vaz sem osamljena, stara žena in — prišla sem vas vprašat, kako je z mojim bančnim računom, to se pravi, kolikor je še, ker v poslednjih osmih letih nisem nič jemala obresti ven — in —. Izenada je onemela sprčo pogleda, ki jo je zadel.

»Vi niste edini bogati človek, kar jih je v polednjem času sedelo na tem etolu, da eo potem zvedeli...« Umolknil je, pritisnil na gumb in spregovoril v telefon, naj mu pošljejo izveček končnega obračuna gospe Johane Leljeve.

Tisti kratki kos časa, ki je minoval, preden so se vrata odprla in se je pojavilo suhljato, moško bitje v črni, ne sem ne tja spadajoči obleki, ki je zvežen episov položilo pred Marena, je bil napolnjen z molkom, ki je bil tako težak, kakor bi morala skala, viseča nad njima, veak bip zgrmeti nizdol.

Črno, postarno bitje je izginilo in bančni ravnatelj je listal po episih. Zdelo se je, ko da bi najrajši molče listal dalje, le da bi mu ne bilo treba povedati, kar je Jo mahoma zaslušla.

»Vidite, moja draga gospa, saj skoraj ni vredno tri besede, torej v vaše dobro je vpisanih še niti sto sedemdeset dinarjev in šestdeset par. Hotel je dodati še nekaj public, ker je obraz, ki se je odražal z rjavega opaža njegove sobe, tako strašno pobledel; hotel je vetati, ji prinesiti šilce žganja iz etenske omaro, a ona mu ni dala, da bi to napravil. Vstala je ko v prejšnjih časih, kadar je imela v svoji hiši ob strani svojega moža velike pojedine, bila je skozi in skozi odlična gospa, belih las in z lubeznivim, družabnim smehljajem na otrplem obrazu. Ponudila mu je ozko, lepo oblikovano roko in je rekla kar tako izlaska, do pičice tako kot v prejšnjih, sijajnih dobah doma in kameje v tujini, kadar se je poslavljala od svojih gostov:

»To je seveda jako malo, dragi moj, vendar bom denar dvignila. In prav lepo zahvaljeni, da ste mi to hudo sporočili tako s sočutno povedali!«

Nato je bil sam in je bil precej osupel. Zakaj, bil je na podlagi dotedanjih doživetij z ljudmi, ki so kar čez noč ubožali, pripravljen na solze, očitke, izbruhe besnega erda in na omedlevice. Hotel ji je bil še povedati, da ji bo kot bivši prijatelj njenega moža etal z besedo in dejanjem zmeraj ob strani. — Saj, kaj bi tajil, več let mu je bila več ko le bogata vlagateljica denarja v njegovi banki in je bil večkrat gost njene hiše. Prej nekdo je bil celo nesrečno zaljubljen v to Jo, ki je bila toliko elavljena in obdovana radi svoje lepote in radi bistroumnosti. Trudil se je, da bi se spomnil, koliko let je oddel je preteklo in jih je naštel kar dvajset. Zdal ji je bilo nemara nekaj čez petdeset, mogoče kaj več.

»Se zmeraj je čudovito lepa, etara gospa s postavo mladega dekleta,« je pomislil. Telefon je zavreščal, preteklost je utonila. Prijel je za slušalo in poklical tajnico, da narekuje.

Jo si je dala pri blagajni, kjer je prej dvigala po sto tisočake, izplačati onih tri sto sedemdeset dinarjev in šestdeset par.

Stari blagajnik, ki je bil osivel in se je zagrizel sam vase, jo je začuden pogledal, ko je to vsoto mirno dala v torbico.

»To eo bili hudi časi,« je zamrmral. »Bili? Zdal se vendar šele začno,« je tiho rekla.

Imela je velike, blesteče se modre oči pod čisto belimi lasmi, ki so obkrožali njen sveži, skoraj gladki obraz ko bela, teena celada. Na dolgih, vitkih udih, jako velike postavbe, dolgih ozkih nog je sličila Angležinji. Njena obleka, poslednjih nog je sličila Angležinji. Njena obleka, poslednjih nog je sličila Angležinji. Njena obleka, poslednjih nog je sličila Angležinji.

»Čudovito lepa, etara gospa,« si je dejal blagajnik, ko je s prožnimi koraki odhajala.

Njena kolena, vse njeno telo so pretresali drhtljaji, pred očmi so se ji vrtili pisani, iskreči se kolobarji, tla so se ji pod nogami dvigala in padala, videla je klopi, drevesa, tramvaj, kako so vetajali in se pogrezali kraj nje, v usseih ji je bobnelo, nato je utihnilo.

Izenada je dejal glas poleg nje: »Tako, vidite, tukaj je klop, kar lepo se usedite, gospa.« Neka roka jo je močno popadla za lakot. Jo je razprla oči, rada bi se bila ozrla, toda vse je bilo temno in le počasi se je začelo svetliti. Zagledala je zaskrbljeno, zdelano obličje, ki se je sklanjalo nad njo, zeneko, ki so jo njene volte, resne oči izpraznjujele gledale.

»Ali bi marali kozarec vode?« je rekla tujka. Jo bi se bila rada nasmehnula in je tiho odvrnila:

»Hvala, hvala, ni treba, saj mi je že kar dobro.« »Kaj hočete, če pride človek v leta, pa se kaj takega primeri, jaz poznam to. A kaj, vi se lahko zdravite, a mi, kar nas je, pa le delaj in garaj,« je rekla ženska. V teh besedah ni bilo obtožbe, komaj kaj trpkoga, le vsakdanje dognanje nečesa, česar ni moči spremeniti.

»Zdravite? O, prej sem se že lahko, ko sem bila bogata! Zdal sem pa bolj revna ko vi, res, res. Ne verjamete? Imam samo še tri sto dinarjev — to je vse. Toda jaz ne znam delati, ker se nisem ničesar učila in ko bo teh tri sto dinarjev konec, potem...«

Zenska jo je mirno zavrnila: »Končati se je tudi za nas časih kar najbolj blizu. Toda, ali veste, gospa, kaj je bolj težko? Živeti in se pehati za ta hubi kruhek, zmeraj, kar

naprej, veak dan opet. Saj to mora biti tudi pomem življenja, le premislite malo to stvar. Kar zmoremo mi, zmorete vendar tudi vi. Le glavo pokonci, gospa, bo že kakó...« Potem je bila Jo opet sama. Na velikem, v opoldanskem počitku tihem prostoru so sedeli ljudje z nazaj naslonjeno glavo in eo nastavliali bledi obraz elabotnim žarkom mestnega sonca.

»Živeti je težje,« si je ponovila Jo, ko je po telefonu poklicala svojo brvšo prijateljico in ji je ta hladno odklonila pomoč, ko ji je Jo nalahno omenila svojo nesrečo.

Najprej je bilo treba rešiti vprašanje glede na stanovanje.

Odšla je v hotel, kjer je bivala časih prej kot bogata, češčena gospa. Stari vratar jo je spoznal in ji odkazal prejšnje sobane. Ko je zaslislal, da želi le majhno, ceneno sobo, ni niti za las trenil, saj je bil v teh letih navajen slišati take odgovore od gostov, ki so bili časih bogati. Cena za sobico v šestem nadstropju bi njenih tri sto dinarjev že v nekaj tednih pozrla.

Oglašila se je pri ravnatelju. Kar iznenada je trdno stala na nogah in bila pripravljena za boj. Zdelo se je, da eo se ji porajale nove sile, neka drznost jo je prešinila, česar bi se ne bila nadejala od sebe. — Debelušnemu gospodu je kar brez zamere povedala, da bi rada zastoj stanovala v hotelu in bi za to kaj pomagala, karkoli.

Tudi debelušni hotelir ni niti trenil z obrazom. Stvarno je odvrnil, da bi to že šlo za mesec dni in sicer le zato, ker je bila ena najboljših gostov te hiše, a za dalj: žal, eo časi takdi, da je tudi nekdanja hotelska obrt popolnoma na tleh.

»Stiri tedne morem dalj živeti — to je že nekaj,« je odvrnila Jo veselo.

Za plačilo je opravljala tujezječno dopisovanje in naneslo je, da ji je nekega dne prišlo v roke pismo nekega švicarskega hotela.

Pisala je ondodnemu ravnatelju, ali jo more »za to ali ono« uporabiti, da govori gladko štiri jezike, da zna igrati bridge, da je vajena družabnih predpisov in je pripravljena, da stori vse, s čimer koli bi se mogla izkazati. Nič ni mislila, da bo njena ponudba kaj uspešna in se je jako začudila, ko je že čez nekaj dni prejela pisanje od samega gospodarja hotela. Pisal ji je, da bi jo sprejel v zameno za hrano in stanovanje in dvajset procentni dohodek od iger za eno sezono za učiteljico in igralko igre bridge.

Ze drugi dan je odpotovala.

Odprla se ji je tista stran njenega življenja, ki ji je bila dotlej sploh neznana.

Bila je nastavljena v enem od onih »Palace« hotelov, ki je bila časih sama njih gost. Morala se je smehljati in biti zmeraj taka, ko da jo vse in vsakdo zabava in zanima in je morala biti prijazna tudi z vsemi tistimi neznanimi ljudmi, ki so si bili prehitro napravili denarja in ki zdaj niso vedeli, kako bi si ubili čas. Morala se je z njimi pogovarjati s površnimi, brezosebnimi besedami, jim dajati nasvete za izlete in ogleda krajev. Morala je učiti bridge nosate oholeže, hotnice in petelinčke in potrpežljivo čakati, če njeni učenci niso prišli. Videla je spremembo sveta, ves preobrat z druge

Trgovina z igračami

Ah, ti otrok ti, kakšen otročji človek si ti!« je rekla Rafaela s tistim potrpežljivim nasmehom, s kakršnim se ženske večkrat smejejo možkim. »Kaj ti naj pa božič prinese, Peter, kaj? Kaj si pa fantek želi, no?«

Z zadovoljnim, porogljivim nasmeškom eo ji begali pogledi od svežega, mladega moškega lica do izložbe z igračami in nazaj.

Peter se je smehljaj: malo poredno sicer, vendar mehko in dobrohotno. »Da, Rafaela,« ji je pokimal, »ko gledam te igrace, eo mi zares smeje moje fantovsko srce. Vlak, gugalni konj, kositrni vojaki, oprema za Indijane in matador! — Ti, povej, povej mi no, koliko let mora pa imeti fant, da eo more igrati z matadorjem?«

»No, jaz mislim, da si ti že zadosti star za to, dragi moj!«

»Ne, Rafaela, jaz mislim zares. Mislim — pozneje, ko bova...«

»Kaj pa, ko bova?« Rafaelin glas je iznenada precej bolj mrk in trpek.

»No, tako...« Skoraj, da je bil mladi mož malo v zadregi. »Saj si vendar lahko misliš, ali ne? Ko bova poročena, pa...«

»Pa menda vendar ne misliš, da si bova potem kupila matador in se igrala z njim, ker ne bova imela dovolj dohodkov za vstopnice za gledališče in kino! — Ni tako nápak misel.«

On se napol zasmeje, napol pa je slabe volje in pravi: »Danes si pa razdražena, Rafaela. Menim, da me prav dobro razumeš, kaj mislim. Mogoče bo kdaj naneslo, da se bova zvečer igrala, pa ne samá! To bo lepo, Rafaela, ali ne?« Stišnil ji je lakot in prižel k sebi, a ona se mu je izvila in stekla naprej. Peter je naglo stopil za njo, rekoč:

»Rafaela, kakšna si vendar danes! Ali te je v pisarni kaj razdražilo?«

»Saj me vsak dan. A prav zato eo nočem se s teboj pričkati.«

»Kaj em ti pa storil?«

Ona molči.

Tedaj začne on s pritajenim, dobrohotnim glasom govoriti:

»Rafaela — preveč sem ti rekel, kaj ne? A jaz tako rad zidam v oblaki! In ko éva etala pred izložbo, sem se tako v živo zamislil, kako bova skupaj — in pri tem nisem pomislil na to, da ti je težko čakati, da hrepniš po dnevu, ko ti ne bo treba nič več iti v pisarno. Saj to res ni nič pravišnega za ženske, to delo v pisarni, ženske spadate pač v domačnost, v družinski krog. A glej, Rafaela, oba sva še mlada in čez kaki dve leti si bova brez dvoma mogla ustvariti svoj dom. Ti moraš le še malo potrpeti, draga moja. Jaz pa ne bom nikdar več govoril kaj takega s teboj, kakor sem prej pred izložbo. Saj razumem, da je to pri vse eo vse globlje v duši, ko pri nas, možkih — to hrepenje, mislim.«

»Kakšno hrepenje?« se odzove Rafaela s čudnim poudarkom.

»Ali naj povem?« odgovori on in povzame prav tiho, skoraj ko da bi otipaval nekaj velikega in svetlega: — po otroku. — Zdrzne se, ko se Rafaela rezko in zaničljivo zasmeje.

»Moj ljubi Peter, gledena na to te moram pa pač razočarati. Tega hrepjenja za zares ne poznam! Kako si sploh kaj takega misliš? Ali meniš, da bova potem kot zakonca tako na gorkem, da si bova mogla privoščiti tako potrató?«

»Otrokom praviš »potrata«?«

»Kaj pa so drugača? Ce ima človek komaj dovolj zase in za najpotrebnejše stvari, si vendar ne bo nakopal potomce na glavo! — Kaj? — Ce mu se pa človek poroči? — Zato, da ima vsa ta

strani in bilo je je strah praznine takšnega življenja, ki je bilo nekó tudi njeno.

Dobro je zaslušla in prejela obilo daril.

Bogati Američani eo ji pri odhodu dajali po sto dolarske bankovce. Vse ei je dala na stran, štedila jo, ničesar nepotrebnega ei ni kupila. Njena obleka je bila vendarle zmeraj ko iz skatlice. Zmeraj je imela na sebi isto črno obleko, ki jo je zdaj in zdaj kaj spremenila, tako da ni nihče opazil, da je odlična gospa zmeraj le v oni isti obleki. Sklenila je, da bo le tako dolgo ostala ondi, dokler ne bo imela toliko denarja, da bi mogla kaj začeti. Kaj, pa se sama ni vedela.

Skoraj šestdeset let je imela, videti je bila ko odlična, stara Angležinja, bila je vedra, vsa odstranjena od prejšnjega življenja. Z vsem svojim bitjem je zrla v bodočnost, vsa je bila v ognju, da ei pribori zase čim več dobrih prilik.

Časih ji je bilo, ko da je gledalka v kakem lutkovnem gledališču, kjer eo se pred njo zverale najrazličnejše lutke, ki jih je nevidna roka na nevidnih nitkah potezala, da eo bingljale, cepetale, eo brezumno prehitevale in eo zdajci escedale same vase.

Jo, ki je bila vsa razvajena in polna mrah, je zrasla preko sebe, ko je morala kot delavka etati v borbi za kruh sredi življenja.

Starosti ni občutila, zakaj njena preteklost je bila ko izbrisana. Komaj da se je še spominjala, da je sama nekó »edevala v hotelskih vezah, kakor je zdaj morala igrati bridge s kako mla N. ah ministrom R. in gospodično Mayer.

Zdal je bila sovresnica slug in sobaric, natakarjev in služkinj. Spoznala je, da je bil vratar edini postojank med vsemi temi ljudmi.

Radi so imeli gospe Jo, kakor eo s splošno nazivali. Le njo eo si želeli kot četrto osebo pri bridgeu in marsikateri novobogatini, ki eo komaj znali pravilno ravhati s priborom, ker je bilo bogastvo tako iznenada prišlo k njim, da jim je še nedostajalo gospodskosti, so jo vabili na svoje razkošne pojedine. Kar bolj na varnem eo bili, čim

Staro drevo

Če je človek dalj časa na svetu in je že v letih, se čudno naveže na razne stvari. Ze več let se stalno ne pajdasim z ljudmi. Sicer nisem brez prijateljev in prijateljic, vendar se družim z njimi le nekako za prazne dni, ne pa ob delavnih. Nič več ne znam biti z ljudmi zmeraj in veak dan Sam živim in tako se zgodi, da so na mesto ljudi stopile bolj in bolj stvari in reči. Palica, ki grem z njo na sprehod; skodelica, ki iz nje pijem mleko; vaza na mizi, krožnik s sadjem, pepelnik, svetilka z zelenim senčnikom, mali kipee iz bronu, slike na stenah in da ne pozabim najboljšega — knjige na policah ob stenah mojega skromnega stanovanja: to so predmeti, stvari, ki mi delajo družbo, ko se zbudim in preden zaspiim, ko jem in ko delam, ko preživljam dobre in hude dni. Te stvari imajo prijazne oblike zame in mi nujajo domačnost in zavest, da sem nekje pri sebi na varnem. Se več drugih predmetov je, ki so moji zaupniki, ki jih rad pogledam in potipam, ki mi s svojo tiho službo ugajajo in ki mi je pri sreč njih molčeči pogovor. Najljubši prijatelj mi je vrt

je bila pri njih ta odlična gospa iz velikega sveta, ki ga eo niso poznali in eo ei ga morali šele počasi kupovati.

Jo je smehljaje eo doživljala te stvari in ja živila svoje skrženo življenje. Veak dan je šla plavat, eončila eo je, telovadila, brala v prostih urah le dobre knjige. Njeni beli, gosti lasje eo se blesteli, polt je bila opaljena, modrih oči in gibkega, vitkega etaza je bila še vedno lepa, prikupna gospa, ki je prav tako dobro igrala golf kakor bridge.

Nekega jutra, ko eo je že končavala sezija, je sedela na robu bazena v soncu. Pravkar je bila ekočila s skakalne deske na glavo v vodo in je se dobrih pet sto metrov naglo preplavala in je zdaj uživala svoji prosti čas.

Lepo je življenje, ja zadovoljno pomislila. Vso dopoldne brez službenega bridgea in potem je mislila tudi na malo, vedno bolj rastočo vato denarja, ki ei jo je pri zeleni mizi od svojega dela prisluzila, da ei zagotovi to, česar eo je bila: tisti čas, ko bo neoposobna za delo.

»Gospe Jo, kako bi bilo, če bi se midva vzela?« je iznenada izrekel moški glas v njene misli.

Obrnila eo je in zagledala mr. Kenetha, njeneega učenca v bridgeu, ki je bil sivolas, vitek, dobro ohranjen etarejši gospod. Malo eo se je nasmehnul in povzel:

»Oba dobro igrava bridge, oba dobro plavava, vi še bolj ko jaz, kar sem pravkar spoznal. Oba sva sama. Zakaj ne bi ostala skupaj?«

Potem je tiho dodal:

»Potrudil bi se, da bi vam bilo življenje lepše in srečnejše.«

V kasnejših letih je rekla gospa Kenethova, kadar je bil v njenem lepem domu kdo, ki je obupal nad življenjem:

»Poglejte menel! Človek ima tako dolgo priliko za boljše življenje, dokler je na svetu. Ko mi je bilo ena in šestdeset let, sem se zaročila. In kakor vidite, je on dober, pameten in zdrav. Tudi stari ljudje imajo svoji končni ekok v srečo, a treba je, da znaš plavati!« (Francosko, E. Castonier.)

pred oknom, čigar življenje mi je do potankosti znano. Listje vsakršnega drevesa in njegovega etvete in njegov sad so mi znani v slehernem početku in koncu; vsak je moj prijatelj, o vsakomur eo mi znane skrivnosti, ki jih vem le jaz in nihče drug. Če bi izgubil enega teh dreves, bi izgubil prijatelja.

A najlepšega od vseh dreves ni več; te dni ga je zlomil vihar. Vidim ga, kako leži, saj ga niso še spravili stran; težak, star orjak je, ki ima skrivljeno in razcefrano deblo. Tam, kjer je stalo, je velika, široka vrzel, ki gledajo skozi njo daljni kostanjev gozd in nekaj doslej nevidnih hiše.

Judežvo drevo je bilo tisto drevo; drevo, na katerega se je obesil Zvezdčarjev izdajalec, vendar mu ni bilo videti njegovega sumljivega porekla, nikakor ne; to je bilo najlepše drevo na vrtu in sem prav za prav le zaradi njega vzel to stanovanje v najem. To je bilo pred leti, takrat, ko je bilo konec vojne in sem bil prišel sam, kot begunec v ta kraj. Moje dotlejše življenje se je bilo prelomilo, iskal sem zavetja, da bi mogel delati in premišljati in si iznova postaviti porušeni svet od znotraj nazven in ko sem si to svoje stanovanje ogledoval, mi je bilo kar všeč, a vse je odločil tisti hip, ko sem bil z gospodinjjo stopil na mostovž. Tedaj je iznenada stal vrt pred menoj in sredi njega eo je svetilo v rožastih cvetih mogočno drevo. Koj sem vprašal po njegovem imenu in glej, to je bilo tisto Judežvo drevo in leto za letom se je oddelj razcvetelo v maju. Na milijone je bilo teh lepih cvetov, ki so lepeli prav pri skorji in kasneje je prišlo svetlozeleno listje in še pozneje eo v tem listju viseli številni temnoškrlatasti in »skrivnostni stroki.

Ce vprašam v besednjaku po Judeževem drevesu, ne vem prav nič pametnega. O Judežu in Zvezdčarju niti besedice! Namesto tega pa je v besednjaku, da spada to drevo k družini stročnic ali metuljčnic in da se imenuje ceris siliquastrum; da je doma iz južne Evrope in da ga je tu in tam dobili kot okrasno grmovje. Da se pa sicer imenuje tudi »ponarejeni Janezov kruhek! To je vse, kar je o njem v mojem leksikonu! Sam Bog ve, kako sta tu v zvezi pristni Judež pa ponarejeni Janez! A če berem ime »okrasni grm, se moram smejati! Grm! Saj to je vendar drevo, orjak med drevesi, deblo mu je obsežno in njegova krošnja je segala iz globoke vrtno grape prav gor do mojega balkona. Bilo je krasno drevo, pravi pravcati jarbol! Jaz bi ne bil mogel stati pod tem »okrasnim grmcom, ko se je zadnjič zrušilo v viharju in se podrló ko kak star svetilnik!

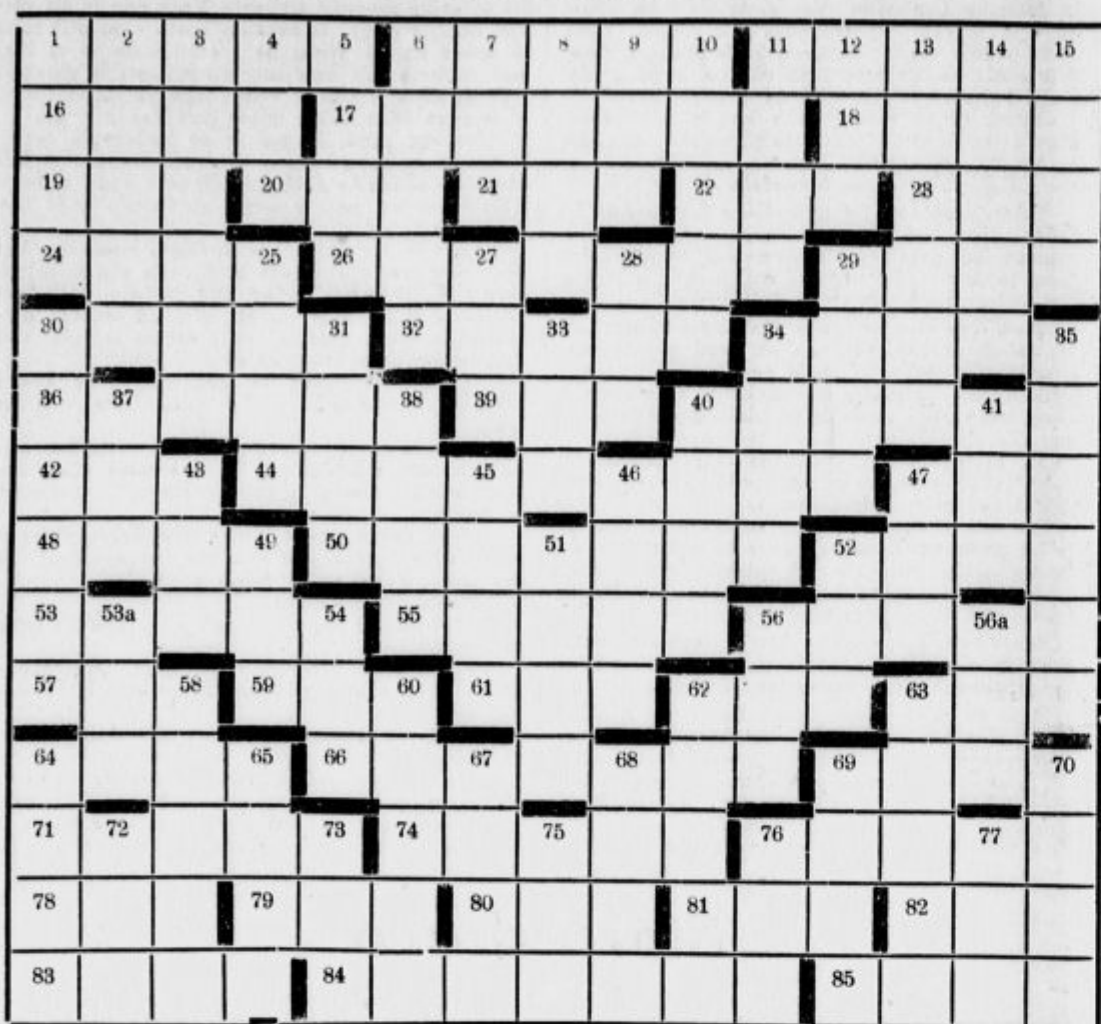
Sicer pa tisti meseci sploh niso bili nič prida. Poletje je iznenada zbolelo in kar vnaprej si občutil njegovo umiranje in v prvih jesenskih dneh sem moral spremeniti svojega najljubšega prijatelja (ne kako drevo, pač pa človeka!) do groba in oddelj se v hladnih nočeh in večkratnem dežju kar nisem mogel več ogreti in sem imel že odhod na potovanje na umu. Po jeseni, po smrti je disalo.

Tedajci pa neke noči prituli divji jug, pomendra vse vinograde, pomeče dimnike in vzame, že ob koncu razsajanja, se moje drevo s seboj! Spominjam se, ko sem bil še fantek in kasneje fant, kako sem imel v povestih rad te viharje spomlad in jeseni! Prav takšno je bilo. Tako hudo, tako grozno, tako divje in tesnobno eo je debeli, topli vihar, ko da prihaja iz puščave, prihuljil v našo mirno dolinico in je povzročil tako nesrečo. To je bila grda noč, spanca eo za minuto ne. Razen majhnih otrok ni v vsej vasi noben človek zatislil oči in zjutraj so ležale okoli razbite opeke, razpočene šipe, polomljene visoke trte na tleh. Zame je Judežvo drevo nenadomestljivo. Sicer bodo vsadili njegovega mlajšega brata, a dokler bo le malo tórej kakršen je bil njegov prednik, že mene zdavnaj eo ne bo.

Ko sem nedavno v tekočem jesenskem dežju pokopal svojega dragega prijatelja in sem videl, kako je izginila krsta v mokro jamo, sem vendarle občutil tolažbo: našel je mir; nič ni bil več v zvezi s tem svetom, ki mu ni bil naklonjen. Pri Judeževem drevesu ne občutim te tolažbe. Mi, ubogi ljudje, moremo ob smrti kakega svojega brata reči, češ, zdaj mu je dobro, kar zavidam mu. — Ob drevesu tega ne morem izreči; notri v svojo visoko starost je leto za letom, pogajalo v razkošju in z zanosom na milijone blestečih se cvetov; veselo in ročno jih je spreminjalo v sadeže, ki so bili sprva rjavi, nato škrlatasti in nikdar ni nikogar, ki bi ga bilo videlo umreti, zavidalo zaradi smrti. Nemara se je malo zmenilo za ljudi. Mogoče nas je že poznalo še od Judeža. Zdal leži njegovo mogočno mrtvo truplo na vrtu in je s svojim padcem do smrti zadušilo kar množico majhnih in mlajših rastlin. (H. Hesse.)

(E. Gruner.)

Križanka

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. vrsta peciva, 6. tuja beseda za pravoslovje, 11. velik ognjenik v Italiji, 16. oblika stropa, 17. tuja beseda za predpise o vedenju, 18. tuja beseda za plemo, 19. kraj pri Smarju na Dolenjskem, 20. del sobe, 21. del obleke, 22. večja gora na zahodu Male Azije, 23. vrsta mašob, 24. večje mesto v zahodni Romuniji, 26. važna listina, 29. krajša črtica iz Cankarjeve zbirke »Podobe iz sanj«, 30. tuja beseda za vznesenost, 32. žensko krstno ime, 34. sin belokozca in zamorke, 36. moška oseba iz Vernovega romana »Carski selc, 39. ženski glas, 40. tuja beseda za sitnost, 42. del sobe, 44. žensko krstno ime, 47. del telesa, 48. domača žival, 50. žensko krstno ime, 52. indijska lovilna priprava, 53. del obleke, 55. tuja beseda za pozitivno elektrodo, 56. bolgarski pesnik (1847—1876), 57. kratica za akademski športni klub, 59. večja reka v severni Afriki, 61. ženska oseba iz svetega pisma, 62. elektrotehnični izraz, 63. del soda, 64. druga beseda za smešnico, 66. hrvaški pobornik novega odrskega udejstvovanja, 69. pravilni kelih iz Wagnerjevih oper, 71. omikano vedenje, 74. važno jugoslovansko pristanišče v severnem delu Jadranskega morja, 76. planinska rastlina, 78. vrsta loščila, 79. švicarski kanton, 80. moško krstno ime, 81. drugo ime za vrbo žanjko, 82. levi pritok Donave pri Regensburgu v Nemčiji, 83. drag kamen, 84. tuja beseda za cerkveno prokletstvo nad brezbožnikom, 85. drama Martina Razusa.

Navpično: 1. kmečko orodje, 2. vrsta jedi, 3. kmečko orodje, 4. tuja beseda za uradni spis, 5. del glave, 6. tuja beseda za oddelek, 7. eden od peterih čutov, 8. bajeslovni grški letalec, 9. del spovedi, 10. pokrajina v nekdanji Grčiji, 11. ribiška potrebščina, 12. tuja beseda za časovno razdobje, 13. kuhinjska potrebščina, 14. poganska boginja sreče, 15. druga beseda za urjenje, 25. žensko krstno ime, 27. poveljujoča slavnostna pesem, 28. levi pritok Donave v Romuniji, 29. druga beseda za pristanišče, 30. zakrament, 31. živinska krma, 33. skrajšano žensko krstno ime, 34. skrajšano žensko krstno ime, 35. kraj v Srbiji, znan iz srbske vstaje, 37. domača žival, 38. mehka snov, 40. hrib severozahodno od Voloskega, 41. del obraza, 43. lahkoatletska panoga, 45. skrajšano žensko krstno ime, 46. domača beseda za serpentin, 47. del parnega stroja, 49. industrijska rastlina, 51. ženska oseba iz Savinškove povesti »Izpod Golice«, 52. nekdanja strelna priprava, 53. a strupena žuželka, 54. druga beseda za studenec, 56. tuja beseda za zadolžnico, 56. a navadni števniki, 58. tuja beseda za družbo, ki živi in dela samo za sebe,

60. kraj v Istri na vzhodnem obrežju, 62. glavna reka v vzhodnem Turkestanu, 63. večji desni pritok Save v Bosni, 64. kulturna ustanova, 65. tuja beseda za vrsto naglasa, 67. nevestina oprema, 68. kraj med Cerkniškim jezerom in Starim trgov pri Ložu, 69. zlatarska utež, 70. glavna reka v Češko-slovaški, 72. prebivalec Italije v preprostem govoru, 73. trgovski izraz za predplačilo, 75. morská žival, 76. ženska oseba iz svetega pisma, 77. tatarski poglavar.

Rešitev križanke z dne 5. decembra

Vodoravno: 1. Skalar, 7. oko, 10. Lahore, 16. kamin, 17. Odesa, 18. goban, 19. Azov, 20. omara, 21. dota, 22. dar, 23. Uda, 24. Uri, 26. Ivo, 28. Kač, 29. enota, 31. krog, 34. astra, 36. rasa, 38. Krakovo, 40. Arij, 42. prt, 43. tri, 44. som, 46. akt, 48. nos, 50. estet, 52. Laval, 54. arepa, 56. Saar, 58. delitev, 61. svet, 63. Olt, 64. katoličan, 66. alt, 68. padalo, 70. lik, 72. Abadon, 74. anali, 76. Tarim, 78. Ilona, 80. vime, 81. Juvenal, 82. oral, 83. ata, 84. bar, 85. Aca, 86. log, 87. Abo.

Navpično: 1. Skader, 2. Kazan, 3. Amor, 4. liv, 5. anoda, 6. Roma, 7. oda, 8. Kerr, 9. osi, 10. Laci, 11. agava, 12. hod, 13. obok, 14. ratar, 15. enačaj, 23. uta, 24. ura, 25. igo, 27. osa, 30. ost, 31. kri, 32. okov, 33. iva, 35. trn, 37. Ars, 38. krt, 39. Oka, 41. ion, 42. pes, 43. Ter, 44. salo, 45. mati, 47. trs, 49. sat, 51. tat, 52. leto, 53. leča, 55. Eva, 57. Ala, 58. dalija, 59. ilirec, 60. vabilo, 62. ilo, 63. Opava, 64. Kaleb, 65. nalog, 67. tnal, 69. dama, 70. lava, 71. Kina, 73. Dora, 75. nit, 76. tur, 77. Mal, 79. Nab.

Rešitev vremenske številnice

Čmrlj, Špič, evet, snob, gad. — Če si videl na svete Barbare dan, na njivi strnišče, ga boš potem vsak mesec videl.

Rešitev zlogovnice

1. veselica, 2. severovzhod, 3. apologet, 4. ključavničar, 5. Američan, 6. kapitalist, 7. obiskanje, 8. kosarica, 9. likvidator, 10. Joel, Ozej, 11. Albanija, 12. Pireneje, 13. risalnica, 14. evkaliptus, 15. diagnoza. — Vsaka koklja pred svoje piške brska.

Zahtevajte povsod naš list!

beden na misl, de se je tu zgudel zavle pumanjkajna gnarja v državne kasah se doug ne. Gnarja je blu u naš držau že ud nekdej tulč, de b z nim lohka svine futral, čb b ga te mrcine tle žrt. Scer more pa tu usak dober držaulan vedet, de u naš držau, puseben dol na juče, še nekol ni gnarja mankal. Kene, čb b u naš držau gnarja prmankal, b ga nam na mogel en gvišen gespudi derehtari, al pa kasiri kar meljone in meljone pufotat. Asten, koker vidte, se država tega štucanja ni pusežila zavle pumanjkajna gnarja. Ta zaje teč čist za enmu drugmu grmam.

Sej mende veste, de je tekat pu preurate pršla pu celmu svete vitke linija u moda. Sam pr nas sa hudil lde sa takem vampem se ukul, koker kašen pitan purmani. Tu pa za ena napredna država na gre. Kene, moda je moda, pa ja den, kamer ja češ. Sej sa en gvišen gespudi u Belgrade douh časa gruntal, kuku b se dal naredit, de b tud naš pudloženki pršli du muderne linije, de na boja mogel pu svet lde rečt, de sma nazadnašk. No, nazadne sa pa le gespudi pršli na tu, kuku b se dala ta rečt ta narbl ajnfob ven spelat.

»Kar plače prstucima našem uradenkem, pa boja kmal ud vampe,« je eden predlagu. Sej sem vedu, kuku se piše, pa sem pazubu.

»Tu ni napačna misu. Ampak preveč jim jih na smema kar naenkat prstucat, de na boja u jetka padel. Tkula bl pu malem jih morma štucat, de se boja loži stradat navadel. Na ta viža b pa slu. Čez ene pu leta boja mel že usi tku vitke linije, de jih bo vesele za pugledat. Država bo pa pu te udredt tud precej prefetrala.« Tku je spet en drug gespud prpuroču, ke ga tud pazubam, pa sem tud pazubu, kuku se piše.

»Tu je use lepu in tud za država dober,« se je uglasu spet en drug. »Ampak, gespoda moja, na ta viža boja sam uradenki pršli lepu pucen

Šah

V matchu za svetovno prvenstvo je v pričetku zadnje tretjine Aljehin svojega nasprotnika popolnoma raztrgal. Pokazal se je zopet silnega borca kot v času svoje največje moči in ni bilo nobene razlike, ali je igral s črnimi ali z belimi figurami. Euwe ni bil več kos navalu svojega nasprotnika ter je moral v petih partijah odstopiti celo 4 in pol točke in se s tem posloviti od šahovskega prestola, ki si ga je komaj pred dvema letoma osvojil. Pri zmagi Aljehina nad Euwejem ne preseneča zmaga sama, ampak veličanska premoč, ki jo je Aljehin pri tem boju za svetovno prvenstvo pokazal. Euweju sicer niso priznali, da je res pravi šahovski prvak, priznali pa so mu, da je eden najmočnejših igralcev na svetu. To je Euwe tudi dokazal z dobro igro na mnogih turnirjih. Pri tej zmagi, ki jo je Aljehin sedaj dosegel, se pa mora smatrati Aljehina za mojstra, ki spada najmanj razred višje kot pa Euwe. Sicer je res, da je Euwe precej izgubil, ker je moral forsirati, toda to prednost si je Aljehin moral priporiti, potem ko je Euwe imel že naskok ene točke. S svojo zmago nad Euwejem je Aljehin popolnoma v skladu z vsemi dosedanjimi matchi presenetil šahovski svet, ki je zopet pričakoval v pretežni večini nasproten rezultat. Prekosil je pa vse dosedanje pravke sveta, ker je to že drugo presenečenje. Najprej je osupnil vse z zmago nad Capablancu in sedaj pa ravno tako z zmago nad Euwejem. S tem je seveda dana možnost, da šahovski svet še enkrat razočara, kar pa upamo, še ne bo tako kmalu, ampak bo Aljehin kot največji slovaški šahovski mojster kraljeval najmanj tako dolgo kot za njim največji mojster: Emanuel Lasker. Kratka epizoda z Euwejem mu bo, kakor je sam rekel, zelo dobra šola, ki bo brez dvoma veliko pripomogla, da bo imel šahovski svet še dolgo tako odličnega prvaka. Euweju bo tako v šahovski zgodovini in kljub vsemu ostala lepa vloga rešitelja dosedanjega največjega genija v šahu pred prezgodnjim propadom.

Partije v zadnji tretjini matcha so bile sicer vse igrane v znamenju velike Aljehinove premoči, so pa zanimive, ker je Euwe še vedno nudil krepek odpor. Danes prinašamo 24. partijo, po kateri je Aljehin otreboval samo točko še do končne zmage.

Aljehin : Euwe

1. Sg1—f3, d7—d5. 2. c2—c4, e7—e6 (v 22. partiji je igral Euwe d5—d4, toda proti dobri Aljehinovi igri ni mogel nič doseči). 3. d2—d4, Sg8—f6. 4. Sb1—c3, e7—e5 (to je igral Euwe v 18. partiji in je dosegel po izvrstni obrambi boljše pozicijo. Aljehin zato v tej partiji zaigra zopet nekaj drugega). 5. c4×d5, Sf6×d5. 6. g2—g3 (v 18. partiji je igral Aljehin d2—e4 itd.). c5×d4 (v poštev je prihajalo bolj Sb8—c6). 7. Sc3×d5, Dd8×d5. 8. Dd1×d4, Dd5×d4. 9. Sf3×d4, Lf8—b4+. 10. Le1—d2, Lb4×d2+. 11. Ke1×d2 (Aljehin je speljal nasprotnika na manj znana polja, obržal je pa majhno prednost, ker morejo njegove figure takoj poseči v igro, dočim je posebno figure črne damskega krila zelo težko mobilizirati). Ke8—e7. 12. Lf1—g2 (beli lovec je na diagonalni a8—h1 zelo neprijetna figura za črnega). Th8—d8. 13. Kd2—e3, Sb8—a6. 14. Ta1—c1, Ta8—b8 (zelo mučno je za črnega, ker ima take težave z razvojem svojega lovca). 15. a2—a3, Le8—d7 (grozi z e6—e5 osvoboditi svojo igro). 16. f2—f4, f7—f6. 17. Lg2—e4! (da bi po e6—e5, f×e6, f×e5, Sf3 ugrabil nasprotnika kmeta). Ld7—e8. 18. b2—b4 (grozi ujeti konja a6). Td8—d7. 19. f4—f5, Sa6—e7 (e5 ali e×f5 bi bilo še slabše). 20. f5×e6, Sc7×e6. 21. Sd4×e6, Ke7×e6. 22. Le4×h7 (beli je osvojil kmeta in se s tem že zelo približal zmagi). f6—f5. 23. Te1—c5, g7—g6. 24. Lh7—g8+, Ke6—f6. 25.

»Prav nič ne vem, kakšen poklic bi izbral za svojega fanta. Kot slepec bi premalo zaslužil, za norčja je pa preveč neumen...«

Th1—c1, Td7—e7+. 26. Ke3—f2, Le8—c6. 27. Lg8—d5, Tb8—e8. 28. Te1—e1, Le6×d5. 29. Te5×d5, g6—g5. 30. Td5—d6+, Kf6—e5 (tu je bilo potrebno Kf6—f7 ali pa Te7—e6, ker sedaj črni kralj zaide v veliko nevarnost). 31. Te1—d1 (grozi Ke3 z grožnjo mata). g5—g4. 32. Td1—d5+, Ke5—e4. 33. Td5—d4+, Ke4—e5. 34. Kf2—e3, Te7—e6 (na f5—f4+ bi prišlo Ke3—d3!). 35. Td4—d5+, Ke5—f6+. 36. Ke4—f4, Kf6—g6. 37. Td6×e6+, Te8×e6. 38. Td5—e5, Te6—a6. 39. Te5×f5, Ta6×a3. 40. Tf5—b5, b7—b6. 41. Kf4×g4 in Euwe se je vdal, ker se je v analizah prepričal, da proti prodiranju belih kmetov na kraljevem krilu ni obrambe.

RAZVEZANO SNOPE

Ljubljana v zgodovini

Ze v kameni dobi je bila Ljubljana obljudena. Na Barju, kjer se je takrat razprostiralo veliko jezero, so živeli mostiščarji. V železni dobi pa je stala na mestu Ljubljane ilirska naselbina z imenom Emona. V rimski dobi se je to ime ohranilo. Ustanovljena je bila nekako 34. l. pr. Kr. Če pomislimo, kje stoji Ljubljana, potem vidimo, da je Ljubljana neka prehodna točka s severa na jug, z vzhoda na zahod. Ze tedaj je šla tod velika panonska cesta. Med 14 in 15 po Kr. je dal cesar Avgust tedanji rimski tabor Emono obdati z obzidjem, katerega ostanki so še danes na Mirju. Ze od 4. stol. je Emona sedež škofa. L. 407. se ime Emona zadnjič imenuje. Za časa preseljevanja narodov je bila porušena. Ime Ljubljana se prvič omenja zelo pozno, in sicer 1144. Obsegala je tedaj, kar jo je pod gradom, to je današnji Stari in Sentjakovski trg od začetka Karlovske ceste do Cevljarskega mostu. Bila je tedaj čolnarsko naselje. Se vedno pa je imela pomen prometnega križišča. V srednjem veku pa se je razvila na ono stran Ljubljane, kar se prikratk omenja 1307. Prvi stanovalec na tem Novem trgu je bil nemški viteški red. Proti koncu srednjega veka pa se je razvila Ljubljana ob gradu še do Mestnega trga. Vse mesto je bilo obdano od obzidja. Obzidje je potekalo nekako tako: Od sentjakovskega mostu ob Zoisovi cesti do Križank, od tod po Vegovi ulici do univerze, kjer se je obrnilo proti Ljubljani. Na desnem bregu Ljubljane pa je peljalo od izliva Gradščice do Vodnikovskega trga. Mesto je imelo pet vrat: Karlovska ali Pisana vrata, Nemška vrata tik Križank, Vicedomna vrata pri univerzi, Špitalska pred franciskanskim mostom in Poljska vrata na Vodnikovem trgu. Ob koncu 18. stol. pa so to obzidje podrl. V srednjem veku je bila Ljubljana že sedež vicedomov in deželnih glavarjev. Te omenjajo že 1255. Leto 1265 se omenja še kot trg, 1269 pa že kot mestna občina. Od 1504 je bil namesto sodnika na čelu magistrata župan. Meje mestnega obklasta so bile določene 1548 (kralj Ferdinand). Prvi napad Turkov na Ljubljano je bil 1415. Takrat so morali vsi plemiči in hišni posestniki utrditi svoje hiše in utrjevati obzidje. Turki napadi so se potem še pojavili mnogokrat. V letih 1564 in 1578 se je pojavila kuga. Ze v 16. stol. je postala Ljubljana središče kulturnega delovanja. 1575 je dobila prvo tiskarno. To je bilo za časa protestantizma. V naslednjih stoletjih je kot središče obstajala. V dobi novo ustanovljene Ilirije (1809—1813) je bila prestolnica. V tem času so se zelo oživila slovenska narodna zavest. 1821 je bil v Ljubljani kongres evropskih vladarjev. Na ta kongres nas spominja Kongresni trg in Cesta dveh cesarjev. 1848 je postala Ljubljana žarišče vsega slovenskega političnega in kulturnega življenja. Njena pomembnost je vedno bolj rasla. Vsakemu Slovencu je Ljubljana danes središče in žarišče vsega našega slovenskega udejstvovanja.

Zlogovnica

Iz naslednjih 84 zlogov: be, ca, chard, ci, ci, da, da, do, du, el, fi, gar, ge, go, gra, grac, ha, hus, i, iz, ja, ja, ja, je, jo, ka, ko, ko, le, lec, li, li, lir, lje, lo, ma, ma, me, mon, mu, na, na, na, nec, ni, ni, nje, no, pa, pen, pla, po, po, ri, ri, sa, sip, ska, ska, ska, sko, son, spo, stan, svet, šek, ta, ti, ti, to, us, va, ve, ve, ve, vec, vi, vo, ži — sestavi štirinajst šestzložnih pojmov z naslednjim pomenom:

1. drag ekstiten les, 2. zahodni del Stajarske, 3. zgodovinsko važen del Koroške, 4. slovenski književnik iz Slomškovega kroga, 5. angleški puritanski pisatelj (1689—1761), 6. naslovna oseba iz povesti Vladimira Levstika, 7. tuja beseda za pomiritev, 8. človek, ki uživa samo rastlinsko hrano brez mesa, 9. hrib nad Kropo na Gorenjskem, 10. slovenski pisatelj, avtor povesti »Življenja trnjava pot« (1864—1934), 11. druga beseda za mežikanje, 12. nevaren sovraženik domovine, 13. lep sloven list Ljudevita Gaja, 14. važna reformatorska oseba iz rimske zgodovine.

Če si dobil pravilne besede, ti prvi zlogi, brani od zgoraj navzdol, povedo slovenski pregovor.

Frtavčku Gusli ma beseda

Men kar na gre u glava, kuku je tu, de sma slu-venci, jest na vem kuku b reku, al b reku, de sma pr-frken, al de sma tečen? Mende sma pa usesk. Z nuben rečjo se nam na more ustrečt. Noja, pa u tem slučaje, čb b se nubenmu na mogel ustrečt, b se še dal pumagat. Naredel b se holt mal drgač, pa b

blu za use prou. Ampak pr nas ni tku. Pr nas je tku, de čb se enmu ustreže, se enmu drugmu prou gvišen ne. Pol nej s pa člouk pumaga, čb s more. Usem pa še sam Bug na more ustrečt, ke je večer. Lepu vas prosem, kuku more pa en člouk usem ustrečt, ke je sam ud dons du člouk.

Sej mende še niste puzabil, kašna larma je bla tekat, ke je prejšer režim začeu sojem nam-meščencem plače štucat? Tist gespudi, ke sa bli pr tem štucanj pradet, sa bli kar usi u luft in ud jeze sa ratal kar zelen, ket kušari. Ker pa nisa bli pr tem pradet, sa se jim pa u pest režal, tku sa jim prvušil. Vedel pa prouzaprou nisa ne te ne un, zakna sa se jim začeu plače štucat. En sa mislel, de je ta rečt tku, drug pa, de je tku. Ta prave pa ni nubeden zadeu. Nekar nej nu-

Pa na smete misl, de sam jest tula, kar sem vam tlela puvetu, sam pugruntu. O ne. Tu vem jest čist iz zanesliuga vira. Le poslušite!

Un dan, ke sem prumeniru pu Aleksandru cest, sem kar naenkat dubu tak apetit na kren-virštno, de sem kar hiter stopu not u Daj-Dam in se usedu h en miz, ke je sam en gespud sedou pr ne in tud krenvirštel natepavu. Mogu je bit kašen vesok uradenk. Vem, de se na motem dost, čb rečem, de je meru ukul dva metra. Pa precej vitke linije je biu videt. Ke sem ga prašu, čb žiher prsedem, m ni mogu udgovort, ke je mou glih pouhne usta. Sam pukimu m je. Ke sva se eden drugmu pred-staula, sva se pa začela usesorte puguvarjat. Prejšenga režima ta gespud kar ni mogu prehvalt.

»Puglejte!« je reku. »Jest sem biu tekat, ke sa nam začel plače udtrgavat, tku vampast, de sem e bavu, de b m koža na trebuh na počla. Ukul useh dohtarju sem letu in jih prsou, de nej m kej taga zapišeja, de bom shušju, drgač me bo kone Dohtarji sa pa sam rekel, de nej nč na jem, pa bom dol uzeu. Lepu vas prosem, ki pa more en člouk zdržat, de b nč na jedu, čb ma gnar u varžet? Tu je nemogoče. Buhe ki b biu jest že dons, čb b h sreč našmu prejšemu režimu u glava na padel, de sa nam začel plače udtrgavat? Glih tu je blu pameten. Puglejte me dons, kuku sem šlonk. Pa tud del pu kance-larijah nam gre bl ud rok, ke nisma več tku zavalen. Jest sem hedu hvaležen prejšemu režimu, de nam je pumagu du ene voreng fe-gure. Keder boja špet kašne valitve, bom jest volu sam jugosluvenarje, pa čb se usi klerikalci na glava pustauja. Čb prou nam nisa nč druga doberga sturl, du vitke linije sa nam pa le pu-magal. Buh jih žiu!

F. G.

V BOJ ZA NAŠE CASOPISJE!

Dr. inž. C. Nagode:

Uvoz dravske banovine iz ostale države

Na tem mestu je bila objavljena že vrsta kartogramov o prometnih stikih dravske banovine z ostalim ozemljem države. Nanašali so se na skupni izvoz (leta 1935) ter monografično na izvoz lesa, premoga in industrijskih proizvodov. Posebej je bil obdelan še odvoz proti lučim: Sušaku in Splitu (1934).

Danes priložujem splošni kartogram uvoza zasebnega tovora na ozemlje železniškega ravnateljstva Ljubljana iz postaj ostalih štirih ravnateljstev. Podatki se nanašajo na promet leta 1936.

«Dotakanje» blaga na železniško omrežje in po posameznih progah proti severozapadu države je izraženo, kot običajno, s širino črnega pasu. Skupna množina pripeljanega tovora po štirih železniških progah, ki nas vežejo, znaša 478.075 ton ali 41.157 vagonov. K vsem važnim točkam državnega železniškega sistema je pripisano povsod število ton (t) in vagonov (v), ki pasirajo ta mesta v namembni za Slovenijo.

Posebno so označene lege postaj, ki so naložile v omenjenem letu nad 1000 t (žel. ravn.: Beograd, Sarajevo in Subotica) odnosno nad 5000 ton (žel. ravn.: Zagreb).

V svrhu primerjave navajamo, da je leta 1935 izvozila Slovenija na postaje ostale države 51.133 vagonov ali pri približnem računu tonaže 505.000 ton. K temu je priloženo še splošno sliko o cestnem prometu pa nimamo nobenih podatkov, ki bi razjasnili to področje prometnega gospodarstva.

Za možnost presoje gospodarske soodvisnosti posameznih pokrajin države s posebnim ozirom na dravsko banovino, moramo od količine zgoraj navedenega uvoza in izvoza odšteti luški promet, ker tvori ta del zunanje trgovine in kot tak ne prihaja v poštev za naše proučevanje. Tako predelane številke bi dale na podlagi podatkov iz leta 1934, 1935 in 1936 34.881 vagonov izvoza in 35.940 vagonov uvoza Slovenije odnosno iz ostale države, in to po železnici. Zemljepisna lega in obseg ozemelj peterih jugoslovanskih železniških ravnateljstev se krije v glavnih potezih tudi z vrsto in intenziteto dobavljalnih con za potrebe naše banovine, in kolikor se te krijejo iz tuzemskih virov.

Zagrebsko ravnateljstvo obsega ozemlje med Čakovcem, Sušakom, Osijekom in Splitom ter je glavni dobavitelj poljedelskih, živinorejskih in gozdarskih proizvodov. To ravnateljstvo upravlja tudi luke: Sušak, Bakar, Šibenik, Split in Solin, torej danes glavna pomorska pristanišča slovenskega gospodarstva. Iz ozemlja tega ravnateljstva uvažamo 347.858 ton (72,6%), 28.920 vag. (70,2%), pri tem je udeležena luški promet z 67.798 tonami oziroma 5217 vag.

Subotičko ravnateljstvo, katerega teritorialno težišče tvorijo jugoslovanski deli panonske nižave severno Donave, dobavlja pred vsem žito. Skupno nam pošilja 74.082 tone (15,6%) na 7496 (18,3%) vagonih.

Ravnateljstvo Sarajevo upravlja ozkotirni sistem v glavnem dinarskem masivu med Bosanskim Brodom, Jajcem, Metkovićem, Zeleniko in Beogradom. Surovi in predelani proizvodi rudarstva in težne industrije so naravno glavni dobavljeni tovar. Skupno ga je bilo odpremljenega 36 tisoč 691 ton (8,3%) na 3365 vagonih (8,2%).

Ravnateljstvo Beograd obsega v glavnem proge v moravsko-vardarski depresiji in njih priključke. Dobavlja z ozirom na večjo razdaljo specialne proizvode za potrebe slovenskih trgov, kar je jasno razvidno iz močno razpredene, a šibke mreže dotokov. Edino zveza ob Ibru in na Kosovu že danes, komaj nekaj let po nje otvoritvi (februarja

1931), dobavlja že znatne množine tovarov iz rudnikov. Skupen uvoz znaša 16.404 ton (3,5%) na 1376 vagonov (3,3%).

Zanimiva je analiza jakosti postaj kot dobavitelj. Skupno je bil naložen tovar na 573 kolodvorih. Nad 5000 t je naložilo 20 postaj, in sicer 236.752 ton, torej od skupne množine skoraj polovico. Razen Vareša se vse te najjačje postaje nahajajo na področju zagrebske direkcije. Daljnjih 75 postaj je naložilo preko 1000 ton. Ta skupina je odpremila 158.427 t, torej nekako tretjino vsega za Slovenijo iz države namenjenega tovora. Ostalih 82.896 t, slaba petina, je bila naložena na 478 manj važnih kolodvorih.

Množinska proučitev tovarnega prometa, izpopolnjena s snovno, bo po podrobnih obdelavi dala temeljne podatke za izračun plačilne bilance v gospodarskih odnosih dravske banovine z ostalo državo. Ti podatki, dobljeni po metodi analiz prometnih tokov, bodo dobra kontrola in izpopolnitev onih, zbranih direktno potom vprašalnih pol.

V prvi aproksimaciji, pri grupiranju tovarov po sistemu naše železniške statistike, ki ima pred znano bruselsko gotovo prednost, ter po odštetju luškega prometa, imamo za izvoz leta 1935 in za uvoz leta 1936 sledečo sliko:

Gozdarski, poljedelski in živinorejski proizvodi ter njih predelave proti proizvodom rudarstva, kemične, kovinske in ostale industrije so si pri izvozu v razmerju 10:25, pri uvozu pa 24:12.

Povečana dividenda borskega rudnika bakra. Upravni svet borskega rudnika bakra objavlja v francoskih listih, da bo na podlagi poslovnih uspehov leta 1937 delila delničarjem zopet predjem na dividendo in sicer od 22. decembra dalje naslednje vsote: lastnikom prvenstvenih delnic (fizične osebe, ki imajo delnice več kot šest mesecev) 35 frankov čistih, onim, ki imajo delnice manj kot šest mesecev, 31,29 franka, osebnim lastnikom 21,29 franka ter onim delničarjem, ki imajo delnice, ki se glase na prisnosa, 28,60 franka. Nadalje dobe lastniki navadnih delnic, če so lastniki že več kot šest mesecev, 32,45 franka, če so lastniki manj kot šest mesecev, 29,01 franka in prisnosa 26,36 franka, na navadne delnice B se izplača 32,45, oziroma 29,01 franka, na nove delnice 30,53 in 27,30 franka. Lani je znašal predjem na prvenstvene delnice 75—63,70 franka, na navadne delnice 72—61,41 franka, na delnice B 72,36—68,01 franka. Toda upoštevati je treba, da se je lani zvišala glavna rudnika od 15 na 60 milij. frankov z izdajo 450.000 novih delnic po 100 frankov, za katere so delničarji ob podpisu plačali samo 25 frankov. Zaradi te začasne dividende je tudi tečaj delnic narasel na pariški borzi od 8. na 9. decembra od 2.130 na 2.218 franka.

Poslovanje zavarovalnic v letu 1936. Po podatkih prof. dr. Vladimira Rosenberga v begradskem tedniku »Privredni pregled« je lani naraslo število zavarovalnic polic v življenjski panogi v vsej državi brez »Feniksa« in »Zore« od 111.590 na 118.476, zavarovana vsota pa od 2.744,3 na 2.901,5 milij. v elementarnem zavarovanju pa je naraslo število polic od 545.627 na 558.381, zavarovana vsota pa od 77.867 na 82.553 milij. din. Premije v življenjskem zavarovanju so narasle od 127,1 na 135,4, v elementarnem pa od 164,5 na 172,8 milij. din, torej skupno od 291,6 na 308,2 milij. din.

Absolutne množine uvoza in izvoza sta, kakor smo videli, primerno enaki. To je seveda popolnoma grob rezultat, ki ga pa bom razčlenil in obdelal na drugem mestu.

Jasno pa je, da iz teh razmerij razvidno prevladovanje surovin v uvozu in izdelkov ter polizdelkov v izvozu. Bilanca Slovenije je iz tega naslova torej znatno aktivna. Naš šlovec služi in je odvisen od možnosti predelav, ker so domači avtohtoni viri šibki.

Odvodnost od izvenslovenskih trgov v državi pa ima še svojo posebnost. Področje dobavitelj in ozemlja glavnega konsuma naše produkcije se zemljepisno ne krije. Kompenzacijska gospodarska politika, na katero gotovi krogi mislijo poleg uveljavljanja avtarkičnih teženj v organizaciji gospodarskega položaja Slovencev v Jugoslaviji, bi zaradi tega naletela še na posebne temeljne težave.

Kako močno je povezano notranje gospodarstvo Slovenije v državi, je razvidno že iz tega, da smo eden glavnih interesov na podvojitvi tira magistrale Ljubljana—Beograd ravno mi Slovenci, da je gospodarsko toliko kritizirani pančevski most izgrajen v izdatni meri v korist našega uvoza in izvoza iz Banata ter da bo proga Koprivnica—Varaždin in donavski most pri Turnu Severinu važen faktor v utrditvi tranzitnega položaja naše dežele.

Vsa ta dejstva so nazorno razvidna iz kartograma za vse, ki se upajo gledati resnici v obraz.

Pupilni denar ostane hranilnicam. Agencija »Jugoslovanski kurir« poroča, da bo vlada v kratkem izdala uredbu, po kateri bo mogoče pupilni denar vlagati tudi pri samoupravnih hranilnicah.

Nova zadruga. V zadrugi register je bila vpisana Zadruga elektrarna r. z. z. o. z. (predsednik Počak Miroslav).

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Osredkarja Mihe, trgovca v Kranju. Narok za sklepanje poravnave 12. januarja, oglašiti se je do 5. januarja 1938.

Prodaja nemških avtomobilov v naši državi. V Beogradu je bila vpisana v trgovinski register z glavnico pol milij. din družba: Eksportna zajednica nemških avtomobilskih tvornic d. d., podružnica Beograd. Poslovodji podružnice sta inž. Hans Moser in inž. Teodor Belaj; nadalje je bila osnovana družba: Nemški avtoservis — industrijska delavnica nemških avtomobilskih tvornic, ravno tako z glavnico pol milij. din. Poslovodji ata ista kot sta zgoraj navedena.

Cene živine in km etijskih pridelkov

V Mežici v okraju Dravograd je bil dne 4. decembra sejem. Vole in krave so prodajali po 4,50 do 5 din za 1 kg žive teže. Na sejmu druge živine ni bilo. Krompir so prodajali po 80 din za 100 kg, češbuljo po 150 din za 100 kg, sadni mošt pa po 1,50—2 din za liter.

Živinski sejem v Ptuj. Cene goveje živini so nekako ustaljene in proti božičnim praznikom ni videti bistvenih sprememb, dočim cene prašičev rastejo. Prignanih je bilo 453 glav goveje živine, prodano 185. Cene: Voli 4—5, krave 2,50—4, biki 3—4,50, junci 3,25—4, telice 3—5, teleta 6,50 din za kg žive teže. — Kónj je bilo 133, cene so se suvale od 600—4500 din. — Prašičev je bilo prignanih 163, Kupčija je bila bolj slaba, a kljub temu

Proti kašlju

in zopet samo
Bronhi-BONBON

so bile cene od zadnjega sejma višje. Prašci od 6—12 tednov stari so se prodajali od 60—190 din za komad, pršutarji po 6—6,50, debele svinje 7—7,30, plemenske 5—5,80 din za kg.

Na mariborski svinjski sejmu dne 10. decembra je bilo pripeljanih 67 svinj. Cene so bile: prašci 5—6 tednov 60—90, 7—9 tednov 80—100, 3—4 mesece 120—170, 5—7 mesecev 210—340, 8—100 mesecev 350—440, 1 leto stari 620—780 din komad. 1 kg žive teže 6—7,50, 1 kg mrtve teže 9—11 din. Prodanih je bilo 45 svinj.

Borza

Denar

11. decembra.

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 8,881 milij. din v primeri s 7,382, 8,361, 8,075 in 9,234 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih. Beograd 10, Pariz 14,695, London 21,6125, New York 432,375, Bruselj 78,49, Milan 22,72, Amsterdam 240,40, Berlin 174,20, Dunaj 80,70, 81,80, Stockholm 111,40, Oslo 108,625, Kopenhagen 96,50, Praga 15,20, Varšava 84,50, Budimpešta 86,25, Atene 8,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,56, Buenos Aires 127.

Vrednostni papirji

Dunaj. Zaključni tečaji: Don.-sav.-jadr. obvl. 58,45, avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 18,20, delnice: Creditanstalt-Bankverein 252, Narodna banka 161,25, Don.-sav.-jadr. 18,25, Steg 26, Steweg 27,60, Magnesit 80,50, Trboveljska 23,70, Alpine 39,90, Berg-Hütten 505, Rima Murany 66,25, Steyr-Daimler-Puch 215, Leykam 62, Semperit 77.

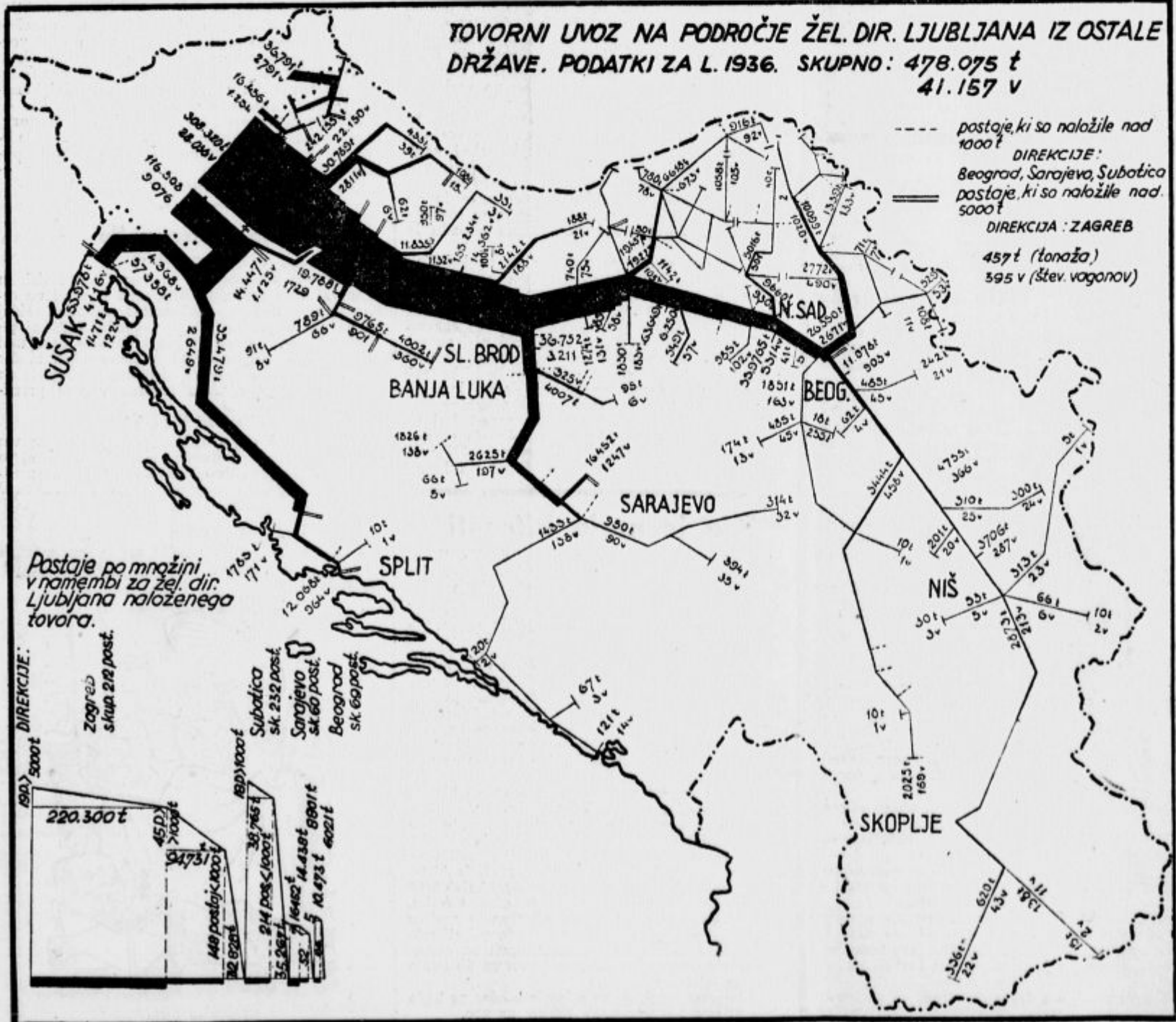
Izpred obrtnega sodišča

Jože je bil delavec pri gradbenem podjetju; imel je po 3,50 din na uro; delalo se je po 10 ur na dan. Dne 10. avgusta je nehal delati. Dne 23. septembra, torej šest tednov pozneje, je vložil proti podjetju tožbo, v kateri je trdil, da je bil med službovanjem bolan pet dni ter da je bil dne 10. avgusta brez odpovedi odpuščen. Zatehtal je za pet dni boleznino 175 din in za neupravičen odpust 385 din. Tožena stranka se je plačilu upirala, češ da je bilo Jožetu pravilno odpovedano, razen tega pa je bil Jože one dni, ko se je nahajal v staležu bolnikov, kakor tudi takoj po izstopu iz službe zaposlen pri mestni vrtarniji, da mu tedaj ne gre nikaka odškodnina. Tožnik je to zanikal. Dokazovanje je pokazalo, da tožniku ni bilo odpovedano, da ga je podjetje neupravičeno odpustilo, da bi moral Jože tedaj dobiti plačo za 14 dni, oziroma za 12 delovnih dni; dokazalo pa se je tudi, da je med boleznijo delal pol dneva, po izstopu pri podjetju pa takoj celih 14 dni pri mestni vrtarniji, tako da ni bil niti en dan brez dela; delal pa je samo po osem ur na dan, torej dve uri manj, kakor pri gradbenem podjetju, imel pa je prav toliko plače na uro, t. j. po 3,50 din; zaslužil je tedaj 7 din manj na dan ali 84 din manj v 12 dneh, kakor bi bil zaslužil pri gradbenem podjetju, če bi bil tamkaj delal. Na podlagi teh ugotovitev je toženo podjetje pri razpravi priznalo Jožetu boleznino za 4 in pol dneva v znesku 157,50 din ter za odpovedano dobo razliko v znesku 84 din, kar je Jože manj zaslužil pri mestni vrtarniji. Podjetje je bilo obsojeno v plačilo gori navedenih zneskov, dočim se je presežek tožbenega zahtevka zavrnil iz razloga: po § 241 obrtnega zakona obdrži uslužbenec, če ga službodajalec odpusti brez važnega razloga predčasno, pravico do plače za ves odpovedni rok, torej vobče za 14 dni. Pri tem pa je treba vračunati v plačo to, kar je uslužbenec pridobil z drugim delom ali kar je namerno opustil pridobiti. Če bi bil Jože pri vrtarniji delal tudi po 10 ur na dan, potem bi bil zaslužil prav toliko, kakor so zaslužili drugi delavci pri podjetju in podjetje ne bi bilo obsojeno v plačilo one male razlike.

Proti tej sodbi je bil vložen priziv; vložil ga pa ni, kakor bi bilo pričakovati, Jože, ki je dve tretjini tožbe izgubil, marveč — čujte — podjetje, ki je bilo obsojeno v plačilo le onega zneska, katerega je pri razpravi samo priznalo, da ga dolguje in da ga je voljno plačati. V prizivu je bilo nakopičenih vse polno zavijanj, ki pa niso prav nič pomagala, druga instanca je priziv zavrnila.

Ta primer nam jasno kaže, kako stranke s svojimi neresničnimi navedbami poskrbe za to, da sodišče nima premalo dela. Če bi bil Jože pri poskusu poravnave, pri sestavi tožbe ali vsaj pri razpravi povedal ali priznal, da je bil takrat zaposlen pri vrtarniji, bi bilo morebiti prišlo do poravnave brez razprav. Se bolj pa je zažametiti podjetju, ki se je prizvalo zaradi zahtevka, ki ga je tak neosnovan priziv zavrnil, se je morala odrediti ustna prizivna razprava, pri kateri so sodelovali tuji poklicni sodniki, dva prisodnika, eden zapisnikar, tožnik in pooblaščenka tožbenega podjetja.

Dr. Juraj Ščetinec, Nacionalni socializem, idejni osnovi i socialno-ekonomska izgradnja, Zagreb, 1937 (lastna založba, str. 112). Knjiga se deli v dva dela: idejni temelji narodnega socializma in pa socialno-gospodarska zgradba narodnega socializma. Poleg tega je še uvod, ki v kratkih potezih pokaže razvoj pojave Nemčije do III. rajha. Prof. Ščetinec je tudi v tej knjigi pokazal veliko spretnost za analizo tega gotovo perečega novodobnega pojave, ki ga je kot ekonom predvsem skušal gospodarsko razčleniti, podčrtal pa je v zadostni meri tudi idejno stran hitlerizma. Kdor bo knjigo preštudiral, bo dobil izčrpano sliko o narodnem socializmu, ker je pregledno in precizno pisana. Priporočamo jo zlasti našemu izobraženstvu!

Kako se filmski igralec uči svoje vloge

Filmski igralec, umetnik Pavel Muni

Nekaj, kar slehernega obiskovalca kinematografov pri filmih preseneča in spravlja v začudenje, je gladka naglica, s katero filmsko dejanje teče. Vemo, da igrajo vloge na platnu ljudje, igralci kakor v gledališču, toda njihovo igranje ne pozna zastankov, ne pozna majhnih zadržev in premolkov, ki smo jih vajeni doživljati v slehernem gledališču. Vse se razvija pred nami brez napak, kakor da v filmih igrajo stroji

s čudežnimi darovi: z nenadkriljivim spominom, s presenetljivo okretnostjo, z mojstrstvom, ki obvladuje vsak položaj in sleherni prizor.

Toda to mojstrstvo je — kakor vsako drugo — ne plod posrečenosti, marveč sad mučnega, dolgega, včasih naravnost obupnega dela. Vsak droben filmski prizor, vsaka neznatna sestavina filmskega dejanja, ki tvori komaj stotisočinko kake velike celote, predstavlja silen napor igralcev, predstavlja nervozna prizadevanja režiserja, ure in ure poskušanja, kakršnega živa gledališča ne poznajo. Filmske delavnice po vsem svetu so prostori, kjer moderna tehnika ustvarja pravljice, toda morda nikjer, v nobeni tovarni ne preteče toliko znoj, kakor kje v Burbanku ali v Ivinvillu ali pri Londonu. Za vsak prizorček je treba ne le zgraditi prostor, v katerem poteka, marveč vso igro tega prizora preštudirati tako glasovno in slikovno, da je sposoben za prenos na filmski zvočni trak.

Velika filmska vloga zahteva od igralca neskončno več časa in že zgolj zunanjega napora in potrpežljivosti, kakor pa podobno delo pri gledališču. Talent sam igra morda pri igralcih manjšo vlogo, večjega pomena je vztrajnost, potrpežljivost in dobri žveci, da more prenesti na tisoče poskušanj, tisočera sitnarjenja režiserjev in njihove kaprice. Kajti gospod pri filmu ni igralec ali zvezda, marveč režiser. Igralci so le njihovo orodje, takoj ko se začne delo v ateljeju.

Toda preden začno filmsko dejanje v delavnici fotografirati, je treba neskončnih priprav, ki jih morajo igrati igralci sami. Za velike družabne in zgodovinske filmske drame, kakor so n. pr. »Tajfun«, »Panama«, »Pasteur« itd., morajo glavni igralci sami preštudirati ne le zgodovino, marveč vse splošne razmere tedanje dobe, da lahko igrajo ljudi iz nje v pravi, živi in verjetni podobi. Morajo znati govoriti, se gi-

bati, jesti, veseliti se, žalovati — skratka živeti v tisti dobi, v katero je film postavljen. Čim bolj je filmsko delo posneto po resničnih dogodkih in po zgodovinskih ljudeh, tem težje zahteve stavi vloga na igralca, ki se mora z vestnim preučevanjem svojega vzora čim bolj živeti v naravo in značaj osebnosti, ki jo v filmu oživi. To velja zlasti za dokumentarne filme iz nedavne preteklosti, ki jo svet še brani v spominu z vsemi njenimi podrobnostmi.

Ameriški igralec Paul Muni, ki se je proslavil s svojimi stvaritvami v velikih Warner-Brosovih filmih »Vest človeka«, »Pasteur«, »Dr. Sokrates« itd., sam najzanimiveje pripoveduje, kako se pripravlja za svoje velike vloge, ki so zadnje čase vse v podajanju velikih ljudi iz človeške socialne in kulturne zgodovine.

Muni je te dni prišel v Evropo. Namenjen je v Rusijo, da bi tam študiral na kraju samem zunanje pogoje za bodočo veliko vlogo. V Parizu je sprejel častnikarje in jim pripovedoval o tem, kako je študiral za vlogo učenjaka Pasteurja v filmu »Dobrotnik človeštva« vse življenje in delo tega velikega moža in razmere v Franciji ob njegovem času.

Za to vlogo je prebral vsa angleška in francoska dela o politični, družabni in kulturni zgodovini tedanje Francije. Preštudiral je vsa znanstvena dela in članke Pasteurja samega, prebrskal vse njegove življenjepisne in spomine, ki so jih napisali o velikem učenjaku ter njegovem značaju in osebnem življenju njegovi sodobniki. Prebral je vso književnost o Pasteurjevih iz-

Aljehin — svetovni šahovski prvak.

umih in najdbah: knjige lorda Listera, bakterio-loga Kocha, zakoncev Curie, Morgana, Nogukija in kar je še podobnih znanstvenih veličin: s tega področja. Mesece in mesece je prebil nad Pasteurjevimi dnevniki, tako da se je poglubil v duševnost in čustvovanje velikega učenjaka in bora za resnico in blagor človeštva, da je v neki meri postal — drugi Pasteur.

Delo za to vlogo je trajalo ... dve leti, da da lahko v filmu gledalo poldrugo uro Pasteurjevega življenja. Uspeh je kronal napor — toda kolikokrat se to prav v filmu ne zgodi?

Seveda ni tako pri vsakem igralcu in v vsakem filmu. Tri četrtine filmskega blaga je še zmeraj delanega na hitro roko, po šablonah — ni čuda, da je človeštvo take robe sito in da dobiva smisel vedno bolj za resne filmske reči in resne filmske ljudi.

Ai rastline tudi vidiijo?

To vprašanje se dozdeva tako čudno, da je videti kar smešno. In vendar more današnja veda že odgovoriti nanj. Proučeval sem ga (piše dr. R. Francé) pred 45 leti na majhnih rastlinicah. Tako majcene so bile, da jih ima več tisoč prostora v kapljici vode. Vsakega poletnega dne po nevihti jih pride na sončnih krajih nešteto na dan, tako da pobarvajo luže z zeleno barvo. Če daš kapljico te zelene vode pod povečevalno steklo, zagledaš rastlinice, ki so videti ko majceni črvčki in so zelene ko listi, gibljive ko živali, urne in švigajoče ko ribice. In na njih sprejdujem koncu, ki je čist ko steklo in iztegnjen kot rilček, je tisto, kar sem leto dni proučeval:

mala, rdeča »očesna pegica«, ki občuti svetlobo.

Več poskusov je to dokazalo. Vsa taka, z očmi opremljena bitja (več sto vrst jih je) stremijo iz teme v luč. Zato so gibljiva, da morejo menjati kraj in zato imajo za luč občutljivi ud, da morejo najti mesta, ki so bolj razsvetljena. Zakaj pa morajo živeti na svetlobi? Ker si morajo le ondi, kakor vse rastline, najti hrano.

S čim rastline zaznavajo svetlobo?

Čudovito fino je občutenje rastline za svetlobo. Napravili so tale poskus: klice travnate krese so obsevali z dveh strani, in sicer enako močno. Noben naš merilni aparat ni mogel najti razlike v jakosti tega in drugega izvora svetlobe. Toda rastlina jo je našla! Nagnila se je namreč k enemu izvoru v znak, da ga je občutila bolj močno. S takimi dožitki je zaživelo vprašanje, na kakšen način zaznavajo rastline svetlobo. Brez dvoma so:

listi tisti del rastline, ki je za luč občutljiv.

Ko so obsevali le stebela ali peclje, ni bilo nobenega odziva. Pač so se pa peclji nagibali,

če so bili sami obsevani. Listi vseh rastlin imajo vrhno kožico, ki sestoji z samih bisernih, enakomernih in prozornih celic. Pri obsenčenih listih se boči prednja stran celic lečam podobno kvišku in ko smo to povečavo pogledali, smo spoznali, da te vzbokline delujejo kot razsvetljevalna zrcala, ki v ozadju zbirajo svetlobo.

Listi sami sebe obsevaj in so občutljivi za luč.

Toda — mnogo rastlinskih listov je takih, kjer ima površje resnične, lečam slične debeline prednje stene. V takem listu nastane tudi svetel krog kakor pod kakšno netilno lečo. Te leče resnično izvajajo svoje posebno delo. — Več rastlin ima gozdno in tudi travniško obliko. Prva živi vedno v gozdni temi, je torej svetlobe potrebna in mora svoje liste čim bolj izpostaviti svetlobi. In zares — samo ta senčnata oblika ima svetlobne leče na listih!

Nekatere ovijalke iz tropskih pokrajin, pri nas žajbelj, imajo na površini listov leče iz kristala in te tvorijo celo slike kakor fotografske leče.

Z njimi so že fotografirali in so dobili še precej različne fotografije.

Več za zdaj še ne vemo. Ali pa ni to že dovolj, da spoznamo, da rastline zaznavajo svetlobo, da torej vidiijo? S tem koristijo same sebi, ker se obračajo k luči in s tem živijo in uspevajo.

Skratka: rastline se vedejo ko živali, ki imajo resnične organe — oči. Torej nas tudi rastline vidiijo, kot nas vidiijo živali? V njih živi del velike skrivnosti našega lastnega občutenja. Koliko tega vsebujejo rastline, še ne vemo. Tu je še ledina, ki čaka novih oračev za sto let dela!

»Premikajoči se hrib«, gora v Kaliforniji, se s svojim skalovjem vali v mesto pod njim.

Kobilice v Buenos Airesu

V teh dneh doživljajo v tem južnoameriškem velenem mestu pravo pravcato egiptovsko nadlogo. Poročevalec nekega lista piše: »Davi sem več ur dolgo z lopato kidal kobilice z našega vrta na hišni strehi in z balkona in s praga. Sama borna stebelca in oglodani deli so ostali od naših, z ljubeznijo v življenju priklonjenih in negovanih cvetlic, limonovih dreves in zelenjav. A kaj je ta borna škoda spričo tiste, ki jo kobilice vsako leto povzročajo po različnih poljedelskih deželah! Na stotine milijonov dinarjev požre na leto na milijarde kobilic, ki dobesedno zatemnjuje sonce in ki priletavajo v več kilometrov dolgih oblakih. V nekaj urah pokonča ta mrčes cele pokrajine, tako da je vse do golega ogledano, medtem ko morajo lastniki zemljišč križem rok gledati uničevanje in se ne morejo z ničemer ustavljati se temu sovražniku, ki je skoraj enak bombnemu napadu iz zraka.

Malokdaj se pa pripeti, da bi se kobilice vrgle na kako velenost, kjer pač razmeroma ne dobijo dosti živil. A nedavno je bil Buenos Aires vendarle žrtev njih napada. Človek naj se le zameli, kako je bilo, ko si zjutraj zarana stopil na vrt ali na cesto. Sam sebi nisi mogel verjeti, ko si zagledal na vrtu samo narobe obrnjena metlišča namesto dreves in bilke namesto cvetlic. Zeno pa ti vse skače, leze in mrgoli okrog tebe, da se ne upaš nikamor stopiti in se šele čez nekaj minut zaveš, kaj se dogaja. Kobilice so 7 do 8 cm dolge in so neznanstveno trdožive. Tako ostudno zahrčati pod nogami, ko stopiš nanje. A ne dobiš jih le na

vrtu in cesti, marveč jih je vse stanovanje polno. Kako so mogle priti v sobe, nam je vsem uganka. Še več dni zatem, ko so kobilice že odšle, jih je bilo najti med knjigami na policah, v omari za obleko in celo v radijskem aparatu.

Dotični, ki bi mogel iznajti kako uspešno sredstvo zoper kobilice, bi čez noč postal večkratni milijonar. Seveda je več pripomočkov, da človek kolikor toliko prepodi kobilice. To so metalični ognja, strupeni plini, razpršilniki kemikalij. Hudo je pa to, ko nihče ne ve, kje so kobilice pustile svojo zalego in kje se bodo torej drugo leto nenadoma prikazale — ali kje v hribih ali dolinah in na katero plat bodo poletele. Tudi njih poleti zavisijo od raznih okoliščin, ki jih ni moči vnaprej dognati.

Za dobro voljo

Večerna zabava

Trgovec je zamudil v majhnem mestu vlak in bi moral ondi prenočiti. Brez cilja je taval po cestah in je slednjič vprašal nekega meščana: »Kdaj se pa začne gledališče?« — »Gledališče? Saj ga nimamo!« — »Kje pa je kak kino?« — »Ga tudi nimamo!« — »Kaj se človek ne more nikjer zvečer zabavati pri vas?« — »O, tisto pa že. Pojdite na kolodvor in glejte, kako tovrne vagoni premikajo!«

Zaslужil je pa le!

Pesnik: »S svojo zadnjo pesmijo sem se ves mesec preživljal.« Prijatelj: »Kaj poveš! Ali si jo za toliko prodal?« Pesnik: »Tisto ne, ampak urednik me je vrgel po stopnicah in mi je moral tisoč dinarjev za bolečine plačati.«

Čtivo

»Kaj bereš, Ivko?« — »Oh, saj ne vem, mama!« — »Saj vendar glasno bereš!« — »Pa nič ne poelušam!«

Kirurg se brije.

St. 5.

Ob starem križu

Čez nekaj časa so jezci prijezdili do starega križa, ki ga je bil omenil Vamba. Medtem pa se je bilo stemnilo in prior je pravkar dejal, da bo kaj težko naprej najti pravo pot, ko je ob križu zagledal ležati sključenega človeka.

»Požgajkaj no malo tega možaka s svojo sulico!« je velel enemu izmed opod. »Morda nam bo on mogel pokazati pot.

Neznanec je bil res kmalu na nogah ter je na vprašanje, ali pozna pot k Cedricovi hiši takoj odgovoril:

»Pot je sicer na vso moč slaba in jo je težko najti, ampak jaz sem od tukaj doma in jo prav dobro poznam. Ker sem prav za prav tudi sam namenjen v Cedricov dvorec, vam rad ustrežem in vas vodim.«

»Dobro, kdo pa si prav za prav?«

»Oh,« je nato vnušar odgovoril tujec, »le reven romar sem, ki sem se pred kratkim vrnil iz Švete dežele.«

Z romarjem, ki jim je bil za vodnika, so nato krenili v gozd. Toda, v veliko začudenje jezdecev jih je vodil prav po nasprotni poti, kakor pa so jim je opisal norec. Ker pa so menili, da se lahko bolj zanesajo na romarja kakor na norec, so ga brez ugovora sledili. In res so v kratkem času že prišli do Cedricovega dvorca, Rotherwooda, in so uvideli, da jih je norec skušal zavesti na naporno pot.

Poslopja so bila nizka, raztezala pa so se po obširnem zemljišču. Od vseh strani so jih obdajali nasipi in jarki.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izentovanijski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

22 let star hlapec
išče službo h konjem. — Anton, Gomilsko 29. (a)

Izobražena gospodična
išče mesto vzgojiteljice, najraje v vso oskrbo v hiši. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 19473. (a)

Službo sluga
ali kaj podobnega išče fant z dežele, zmožen nekoliko kavelje. Naslov v upr. »Slov.« pod 19456. (a)

Absolventka trg. tečaja
želi službo, najraje v pisarni. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Pridna« 19585. (a)

Kmečki fant
želi službo v skladišču ali kje drugje. Poklic — mlinar. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva«, 19609. (a)

Mladenič
vojaštine prost, zmožen vseh del, išče službo službe ali skladiščnika. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prosim čim prej« 19481. (a)

Mlad gozdar
z dovršeno dveletno gozdarsko šolo v Mariboru išče mesto praktikanta — brezplačno za stanovanje in hrano. Franc Malavašič, Vrhnika, Tržaška 10. (a)

Dekle
vajena hišnih del, šivanja in kuhe, želi službo pri manjši družini. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe podružnici »Slov.« v Trbovljah. (a)

Kdo zaposli
pamestivno potrebno absolventinjo dvoraz. trg. šole s pretežnim znanjem nemščine? Nastopi lahko takoj, rada tudi na deželi, v pomoč v trgovini, gostilni, gospodinjstvu. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dobra in potrpežljiva« št. 19439. (a)

Mlad upokojenec
s trgov. predizobrazbo — išče pisarniško ali kako drugo primerno službo takoj ali pozneje. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Drž. uradnik« št. 19369. (a)

Sluga
z dobrimi letnimi pričevanji, trezen, nekadičel, star 31 let, samski, želi premeniti službo. Najraje kjerkoli v mestu, v trgovini ali v hotelu, gre tudi za sobarja. — Nastop 1. januarjem. Detiček Franjo, sluga, Prešernova 6, Maribor. (a)

Uradnica
z večletno prakso, zmožna slovensčine, nemščine in srbohrvaščine, slovenske in nemške stenografije ter vseh pisarniških del, išče odgovarjajoče mesto. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 19603. (a)

Ženitbe
Trgovca in gostilničar
30 let star, inteligent in lepe zunanosti ter neoporečne preteklosti s posestvom vrednim čez 400.000 din, išče zaradi ženitve primerno nevesto ki bi imela večje delo trgovine in za razširjenje trgovine tudi vsaj 100.000 din dote. Resne ponudbe s sliko, ki se vrne, je poslati upravi »Slovenca« pod »Srečna bodočnost«. Tajnost zanjama! (2)

Ženske snežke Din 69.—
ANT. KRISPER
Mestni trg 26

Pouk

Instruktorja
sprejem. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Za I. gimn. razred« št. 19428. (u)

Diplomirana učiteljica
poučuje nemščino z naglim uspehom. Puchinger Gradišče 8 b, p. 1. (u)

Vajenci

Učenca
sprejem v trgovino z mešanim blagom. Stanko Pečnik, Stožice 175. (v)

Trgovskega vajenca
ki je dovršil meščansko šolo, sprejme takoj And. Elsbacher, Laško. (v)

Vajenca
za sedlarsko in voznoličarsko obrt sprejem. — Ivan Močnik, Mengeš. (v)

Mizarskega vajenca
sprejem z oskrbo v hiši. Vengust, Sv. Valburga 38, p. Smlednik. (v)

Učenca
za krojaško obrt sprejme takoj Bobnar Anton, Krjač, Dol. Toplice. (v)

Učenko
sprejem v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Pridna« št. 19427. (v)

15 let star fant
bi se rad izučil za mehanika. Najraje pri mojstru z vso oskrbo. Jurčič Metod, Mujsava št. 19, p. Krka. (v)

16 let star fant
močan, kateri se je že učil pri svojem očetu sedlarske obrti 2 leti, želi vstopiti k drugemu mojstru zaradi izpolnitve treh let dote. — Ponudbe nasloviti na Anton Mole, sedlar, Mokronog. (v)

Zasluzek

1000 dinarjev
in tudi več lahko zaslužite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Posljam material, prevzamem gotove izdelke. — Zahtevajte prospekte, priložite znamko. »HEMIPA«, Pančevo, Braće Jovanović br. 20. (a)

Dober zaslužek
dobi 10 razprodajalcev z dobro provizijo. Za vzorec blaga je priložiti v znamkah 7 din. Poslovna navodila daje rajonska postaja Raka št. 17 pri Krškem. (z)

Obrt

Barvanje las
specialno izvršuje v vseh niansah frizerski salon »Rakar«, Prešernova ulica 7, nasproti slaščičarne »Košak«. (t)

Nove peči
štedilnike, oblogo, popravila: kličite telefon 33-57. A. Kováčik - Ljubljana, Viska ulica 3. (a)

Objave

Opozorilo!
Spodaj podpisana tem potomo opozarjata vsakogar, da Stanko Jeraj ni več upravičen sklepati naročil ali kasirati za našo tvrdko. Franjo in Mara ŠOPER, Hrastnik. (o)

PLANINKA ČAJ

Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabe prebave želodca, čestih omotice, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare boleznici se vsled mraza zopet izraziteje pojavljajo:

splošno in prehitro debeljenje,
hemoroidi in zaprtje,
motnje v želodcu,
črevesna obolenja,
glavobol, nespečnost,
napetost telesa,
omotica in zastrupljenje.

Posebno zrelejši in starejši osebe so tem nadlogam podvržene.

PLANINKA ČAJ

čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj-Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana,
Kongresni trg 12. S. br. 23530/35

Službodobe

Postrežnico
sprejem. — Naslov pri upr. »Slov.« pod 19601

Mesarskega pomočnika
ali poslovodjo, z obrtjo, sprejem takoj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19474. (b)

Služkinjo, tudi začetnico
pošteno, pridno, k mali družini, iščem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19500. (b)

Vodjo delavnice
iščem iz pohištvene stroke. — Zahtevam precizno delo, red in nemščino. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Trajno« 19486. (b)

Trgovina na deželi
sprejme takoj boljše in snažne ter pošteno dekle v pomoč gospodinj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 19567. (b)

Služkinjo
vajeno kuhe, zdravo, samostojno — sprejme za stalno takoj tričlanska uradniška družina v bližini Maribora. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »200 din« št. 19429. (b)

Prodajalka
pridna in poštena, ki se je izučila na deželi — se sprejme s 1. januarjem. Vsa oskrba v hiši. Navešni je zadnje službovanje. Ponudbe na Aloma Company d. z o. z., Ljubljana

Knjigovodjo
sprejme proti takojšnjemu nastopu podjetje na deželi. Vešč mora biti Znidarskega kartotečnega knjigovodstva, prost vojaščine, sameki, več slovenske in nemške stenografije, uren v stroje-pisju, absolutni trgovske akademije ali trg. šole. — Ponudbe v upr. »Slov.« pod »šifro« »Služba« 19439. (b)

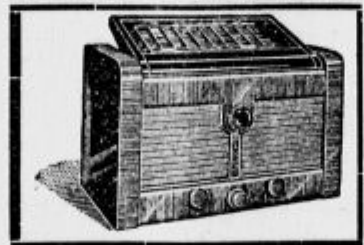
Zoboteknika
samostojnega, sprejem v službo s 1. marcem 1938 ali še prej. Prosilec mora biti vešč v vseh, tudi najnovejših zobotehn. delih: v zlatu, kavčuku ter keramiki. Predpogoj: večletna praksa, absolutna poštenost ter vestnost v službi. Prednost imajo oni prosilci, ki reflektirajo na stalno zaposlitev. Plača po dogovoru, hrano in stanovanje lahko dobi reflektant pri delodajalcu. Ponudbe z navedbo plače naj se pošljejo v upr. »Slov.« pod »Zobni tehnik za Gorenjsko« št. 19382. (b)

Kuharico
ki zna samostojno kuhati dobro meščansko hrano — in izurjeno sobarico, veščo šivanja, sprejem takoj. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dobra plača« št. 19453. (b)

Kuharico
čedno, pridno, ljubiteljico otrok, pošteno, in stalno, ki bi opravljala tudi ostala hišna dela, sprejme večja trgovska rodbina. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kranj« št. 19563

Pomožni tkalski mojster
dober, s prakso na revol-verjevih in listovih strojih se sprejme v manjšo tekstilno tovarno v Mariboru. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Tkalnica pestrobarvnih izdelkov«, Maribor 19373 (b)

Samoprodaja RADIO-APARATOV

„Blaupunkt“, „Ingelen“, „Sachsenwerk“ itd.
Velika izbira! Najugodnejši nakup!
„Tehnik“ J. BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva 20

UNION

Visek filmske umetnosti
»Dobrotnik človeštva«
Louis Pasteur
Film resničnih življenjskih dramatičnih dogodkov, ki so vzbujali pozornost sveta. Louisa Pasteurja predstavlja Paul Muni, ki je mojstrsko podal Zolaja v filmu »VEST ČLOVEŠTVA«

MATICA

Vesela komedija dilaških zmešnjav za smeh in dooro voljo v filmski opereti
Njena velika matura
(»Unentschuldigte Stunde«)
Hans Moser — Gusti Huber — Theo Lingens
Danes predstava ob 10-30 uri dopoldne
Predigra: Morna popaj kot učitelj plesanja

SLUGA

Prekrasno filmsko remek-delo o ljubezni in zvestobi
V sedmih nebesih
V glavni vlogi obolevana filmska umetnica Simone Simon in James Stewart
Dialog v nemškem jeziku
Danes predstava ob 10-30 uri dopoldne
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Pridno in pošteno dekle
zmožno gospodinjstva in kuhe, takoj sprejem. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 19632. (b)

Potnike, potnice
za obisk privatnih strank sprejem. Dober artikel — velik zaslužek. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19496. (b)

Navijalec (Wickler)
za elektromotorje, samostojen delavec, se sprejme. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Generator« št. 18.992. (b)

Trgovsko pomočnico
ali pomočnika, s prakso, sprejem v trgovino blizu Ljubljane. Oskrba v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Mešana stroka« št. 19436. (b)

Pekovskega pomočnika
vsestranske izvežbanega, po možnosti z mojstrskim izpitom, sprejem takoj. Ponudbe z navedbo prejšnjega službovanja v upr. »Slov.« v Celju pod »Zanesljiva«. (b)

Trgovska pomočnica
za specerijsko trgovino, starejša moč, z dežele, 10.000 din kavelje — se sprejme za podružnico blizu Celja. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju.

Dobra kuharica
srednjih let, ki ima veselo tudi do vrtnarstva, se sprejme v večje župnišče. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 19647. (b)

Auto-motor

Motorno kolo
rabljeno, A. Z. S., 350 ccm — ugodno prodam. — Selan, Mengeš 20. (f)

Motorno kolo
s prikolico, v izvrstnem stanju, kot novo, se takoj zelo poceni prodaja. Vprašati: Resljeva 4. (f)

Prodaj
poltovorni avto »Ford«, stroj za krpanje vred, tricekl in diro na peresih z gumij. kolesi. Vel. Colnarska ulica 15, Grebenč.

Zivali

Dobro kravo s teletom
prodaj. Zaloška cesta 28

Kanarčki rolarji
poceni napredaj. Naslov: Bitene, Karlovska cesta 9, Ljubljana. (j)

Posedstva

Za lep stavbni prostor
zraven postaje Polzela — se izve na Polzeli št. 108

Parcelo
prodaj za knjižico Kmet-ske posojilnice. Pismene ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Tik Ljubljane« 19613

Večja hiša
solidno zidana v centru mesta, ugodno na prodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nova 6%«, 19564

Enodružinsko hišo
v Ljubljani, cena do 120-tisoč din, z nekaj hipo-teke, kupim. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Nova« 19494. (p)

Posestvo
10 oralo, ravnina, pri cest, zidana hiša in go-spodarsko poslopje — na-prodaj. — Ponudbe na Ignac Krajnc, gostilna, Sv. Vid pri Ptuj. (p)

Ne zamudite prilike!
Ugoden nakup stavbnih parcel s vodovodom in elektriko v bližini posta-je. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (p)

Nova hiša
dvostanovajska, z vrtom, v lepi legi v Kamniku, takoj napredaj za 85.000 din. — Naslov v upr. »Slovenca« pod 19.131. p

Stavbna parcela
ob državni cesti, spada-joča pod mesto Celje, po-ugodni ceni napredaj. — Ponudbe v upr. »Slov.« v Celju pod »Sončna lega«

Majhno posjestvo
združeno z dobro idočo trgovino in gostilno, za-radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Pismene ponudbe upr. »Slovenca« pod »Ugodno« št. 19589. (p)

Tristanovajska hiša
z velikim sadnim in zel-lenjadrnim vrtom v šiški, blizu cerkve in tramvaj-ske postaje, se za 240.000 din iz proste roke prodaja. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Globus«. 19298 (p)

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-obrazeni posredovalec — Cesta 39. oktobra št. 6, telefon 27-33, ima napro-daj večje število parcel, kompleksov, posestev, go-zdov, trgovskih in stano-vanjskih hiš in vil. Po-oblaščen graditelj in sod-ni cenilec za nasvete broz-plačno na razpolago. (p)

Vila v Kamniku
dvostanovajska, na pro-daj za 70.000 din, event-s s hipoteko. Zaradi izred-nih razmer izredna cena. Vprašati pri gradbeni za-drugi v Ljubljani, Beet-hovnova 14, mezz., post. predal 219. (p)

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vrtogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega vele-posestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Prodaj

enonadstropno hišo, ob-stoječo iz več sob, treh lokalov, na prometnem kraju, tik kolodvorja na Dolenjskem. Primerna za trgovino ali majhno in-dustrijo. Zelo je priporo-čljiva za letovišče, ker se nahaja v kraju z lepimi izletniškimi točkami ter v bližini kopališča. Cenj. ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dolenjsko« št. 19459

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak. Varujte se potvorb!

Hiša z velikim vrtom
in njivo — napredaj. — Vprašati: Zrkovska c. 71, Pobrežje pri Mariboru.

Vila v Ljubljani
zaradi družinskih razmer na prodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19554.

Bukovega gozda
kompleks za izdelavo drv cepanic, prodaj. I. Ver-tovšek, Canje, p. Blanca.

Parcelo
pred novo III. gimnazijo prodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19497.

Stanovanja

IŠČEJO:

Enosobno stanovanje
po možnosti s kopalnico v okolici od pivovarne Union do policije na Ce-lovski cesti — iščem za februar. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Februar 1938«, 19573. (6)

Enosobno stanovanje
išče zelo mirna, tričlan-ska družina, v Sp. šiški ali za Bežigradom za ta-kaj ali za maj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »To-čen plačnik«. (6)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
oddaj za januarjem. Pod-miščakova 25, za Beži-gradom. (6)

Samsko stanovanje
komfortno, v centru, od-damo. Vprašati pri hiš-niku Gajeva 10. (6)

Pritlično stanovanje
oddaj za januar. Cena 240 din. Bernekerjeva 48, Zelena jama. (6)

Enosobno stanovanje
s pritliklinami, oddaj ta-kaj ali s 1. januarjem. »Tovarniška 23. (6)

Na Gospodsvetski c. 10
oddaj čista in sončna dvo- in trisobna stanova-nja za takoj ali 1. jan. Informacije pri hišniku.

Stanovanje
soba, kuhinja, kabinet in pritlikline, blizu univerze takoj oddam. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19588. (6)

Dvosobno stanovanje
moderno s pritliklinami in vrtom, na Kodeljevem — oddaj s 1. januarjem. — Pojasnila pri upr. »Slovenca« pod št. 19568. (6)

Stanovanje
lepo, dvo- ali štirisobno-t. J. cela hiša, pod Rož-nikom, nad kapelico — takoj ugodno oddam. Po-jasnila v trgovini Verbič, Stritarjeva. (6)

Razno

6 letnega fantka
oddaj za svojega. Naslov v upr. »Slov.« v Mari-boru pod št. 1957.

Otroka - deklico
9 mesecev staro, dam za svojega. J. Ferk, Aleksan-drova c. 26, Krčevina pri Mariboru.

Smejal bi se radi?

Pišite v drogerijo Gre-gorič, Ljubljana, Prešer-nova ulica 5, po najno-vejši, brezplačni ceniku humor. (f)

Čitajte in širite

»Slovenca«

Usnje v ševro-u boku, aku. kože za roka, vose, pitlinge, krom na drobno in debelo, čevljar, sive potrebščine, zgornje dele, damske torbice, pa sove, kovčke in drugo. Vam nudi po najnižjih cenah.

FRANC ERJAVEC, založnik usnje
Ljubljana, Star. trg 18

Prodamo

17 litoželeznih jermenice prodamo. Lesna, Beethovnova ulica 6.

Veliko dvodelno lestvo na kolesa za elektroindustrije ali ognjegasce - poceni prodam. I. Repše, Ljubljana, Tesarska 7.

Ostravski koks kurilni in kovaški, stalno v zalogi. - MEJOVSEK, Maribor, Tattenbachova ulica 13; telefon 24-57.

Kappel pisalni stroj priročen, eleganten! Morate ga tudi vi poskusiti. Za pisarno in pot. Odlična kakovost! Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova cesta 44.

Orehova jedra in cvetlični med nudi najceneje J. Menart, Domžale.

Novo! Tu se kupi najceneje!
SNOJ JOSIP manufaktura
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 17

Šivalni stroj pogrešljiv, malo rabljen, poceni prodam. Nunska ul. št. 19/II desno. (1)

Gostilna, kegljarna center Zagreba, bogat inventar, napredaj zaradi starosti za majhno ceno 15.000 din. - Informacije daje »Sava«, Zagreb, Bogovičeva 5. (1)

Damske plašče dobite še vedno po zelo nizkih cenah pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (1)

Šivalni stroji Veritas pogrešljivi ... 2000 din nepogrešljivi ... 1700 din z 20-letno garancijo v trgovini šivalnih strojev: USSAR Maribor, Trubarjeva 9.

Trgovci! Naročite žepna celulozna ogledala s sliko dr. Korosca! Iščemo tudi potnike. »Etiket«, Ljubljana, poštni predal 202. (1)

Ljubitelji antikvitet! Od 13. naprej razprodajam bogato zbirko lepih starin, zaradi opustitve iste. - Ljubljana, Prečna ulica 3, parter, tik mestne kopelji. (1)

PERJE mešano po 8 Din kemično čiščeno po 25 Din, prvovrstno od 45 Din dalje dobite najceneje pri »LUNA«, Maribor - samo Glavni trg št. 24

Lepe jaslice pastirčke, ovčice, hlevčke, palme, vodnjake, kozolčke ter tudi vse parfumerijske potrebščine dobite v »Parfumeriji Iris«, Zidovska 3. (1)

Šivalne stroje in kolesa tovarniško nove stroje z garancijo, pogrešljive po 1800 din, rabljene Singer od 300 din naprej. »Triglava«, Resljeva 16. (1)

Ključavnice preko 500 kom., utopne, udobne, pribitne, raznih velikosti; štiridelno stojalo za kavo, stojalo za degnike, za kolesa, več skladanih polie, kartone za srajce in drugo - prodam. Završnik, Ljubljana-Glinca VIII/3. (1)

Jesenove plohe suhe, prodam. Ivan Kralj, Mengeš 52. (1)

Šivalni stroj z okroglim čolnikom, poceni napredaj. Gradaška 8

Vsakovrstne loparje in držala, kupite najceneje v pekarni Sašek, Ljubljana VII. (1)

»Berke« stroj za rezanje šunke in salame, poceni prodam. - Prule 23. (1)

Šivane odeje puhanate odeje blazine pernice
WEKA MARIBOR
Aleksandrova c. 15

Pult s pločevinasto ploščo, pripraven za mesarijo ali vinotoč, prodam. Kalčič, Dravljice 187 (pri »Slepem Janezu«). (1)

Dobro vino staro in novo kakor tudi sortirano, ima napredaj J. Luttenberger - Ptuj, Slovenski trg. (1)

»Svila« Tyrševa c. 50, je dobila veliko izbiro najnovjših vzorcev, primernih za krasna božična darila. (1)

Žage: remischelske gaterice - vodne, trčne, kakor tudi vse vrste orodja in okovja si nabavite ugodno pri »JEKLO« Star. trg.

Otroški voziček globok, dobro ohranjen - napredaj. Savska cesta 1, nasproti »Stavbne družbe«. (1)

Dobro vino pristno, staro in novo, od 5 litrov naprej, po 7 in 5 din. Pečar, Sv. Peter, Vodole 29. Stoklenice se oddajo: Maribor, Krekova 6-I, in Tattenbachova 24, mehanik Sapec, Mošanke po 2 din za kilogram. (1)

Ajdov med 150 kg prodam. Čebelarstvo Cesta v Mestni log št. 53, Ljubljana. (1)

Žensko kolo dobro ohranjeno, poceni na prodaj v Medvodah št. 60. (1)

Katera kupi pletilni stroj št. 8-60, jo naučim pletati. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Tudi hranilne knjižice«. (1)

Prodaj od torke naprej poceni mize, igrače, drsalke, sanj, posodo itd. Dermotova št. 15. (1)

Lestene (Luster) starinski, bron, pozlačen, krasno delo, za 20 sveč, primeren za cerkev ali veliko dvorano - ugodno prodaj Antikvarij »Umetnost«, Ljubljana, Mestni trg 17, dvorišče. (1)

Novi naslov: Franciškanska ul. 3.
Usnjate suknjice

Šivalni stroj z okroglim čolnikom, poceni napredaj. Gradaška 8

Vnajem

ISČEJO: Majhno posestvo tudi samo hišo vzamem v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljanska okolica« št. 19604

Manjšo klet ali skladišče vzamem v najem v okolici Ljubljane. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Izven mesta« 19605. (m)

Kmečko posestvo najraje kje na Gorenjskem, 200m v zvezi v najem. Ponudbe pošljite v upravo »Slov.« pod »Moše« št. 19380. (m)

Delavnico s stanovanjem veliko, svetlo za 1. febr. iščem. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »St. 100« 19495. (m)

Gostilno tudi z manjšim posestvom v bližini Celja ali v Celju, vzamem v najem. - Jože Breceelj, Stara Bučka, Škofljan pri Mokronogu.

ODDAJO: Gostilna pri »Logarju« dobro znana in od turistov obiskana, v Rakitni, Borovnica, se odda s 1. januarjem v najem z inventarjem. (n)

Prometno gostilno v sredini trga, oddam v najem zaradi preselitve. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Na Gorenjskem« št. 19460. (n)

Gostilna in trgovina v Karlovcih št. 2 (občina Velike Lašče), se odda s 1. januarjem 1938. - Ponudbe na graščino Ortnik

Gostilno s posestvom in gospodarskim poslopjem v centru rudnika - oddam v najem. Leopolda Družeta, Zagorje ob Savi

Velika skladišča izven mesta, v bližini dolenskega kolodvora - oddam z januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19615. (n)

Skladišče zračno, prostorno, suho, primerno za vsako obrt ali delavnico, v neposredni bližini kolodvora Celja se takoj odda. Ponudbe na naslov: Vek. Antolič, Celje. (n)

Trgovino z meš. blagom staro, upeljano, dobrodošlo, v trgu na najpomembnejši točki - zaradi družinskih razmer oddam v najem. Naslov v upravi »Slov.« Maribor št. 1932.

Oddam gostilno v najem sredi trga na prometni točki. Lokal sposoben tudi za vsako drugo obrt ali trgovino itd., kateri se odda za eno ali drugo z novim letom. Naslov v upravi »Slov.« 19505. (n)

Naznanilo. Cenjenemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem prevzel stano znano **mesarijo (Gostilna pri Angeljnu)** po gospodu Turku v mestu, katero bom vodil v lastni režiji. Gledal bom da bom vse cenj. odjemalce vsestransko zadovoljil in postregel le z dobrih in kvalitetnim blagom, kakor z vedno svežim volovskim, telečjim in svinjskim mesom po zmernih cenah. - Postrežba strogo solidna! Za obilen obisk se vjudno priporoča: **JOSIP KREUH, mesarija** Celje - Prešernova ulica.

ZA BOŽIČ

Vam nudimo po najnižjih cenah:

Pletenine
Trikotaže
Damsko perilo
Moško perilo
Nogavice
Rokavice
Ovratnike
Samovoznice

Aktovke
Damske torbice
Nahrbtnike
Turistovske
potrebščine
Toaletne
potrebščine

Porcelan
Steklo
Kuhinjsko posodo
Kuhinjske
potrebščine
Otroške igrače
Čevlje vseh vrst

ANT. KRISPER

Ljubljana
Mestni trg 26 • Stritarjeva ul. 1-3

Delavnico dvorišče, Mestni trg 9 - poceni oddam solidnemu obrtniku (mirna obrt).

Mesnico, klavnico, hlev in stanovanje v vpeljanem obratu, oddam takoj brez kaveje. Reflektanti naj se osebo zglasijo v Visnji gori št. 80. (n)

SOBE ODDAJO: Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, parket, elektrika, poceni oddam eni ali dvema osebam. - Završnik, Ljubljana-Glinca VIII/3. (1)

Dve prazni sobi poleg križanske cerkve - ugodno oddam gospodom ali gospodičam. Vprašati Vrtača 3. (s)

Elegantno sobo zelo lepo in udobno, ob sodnji, v novi palači, novo pohištvo, separirano s stopnišča, oddam boljšemu gospodu. - Vprašati Resljeva 4. (s)

Lepo opremljena soba 2 postelji, za zakonca - učitelstvo - Bežigrad, se odda (23. decembra ali 1. januarja). Ogled dnevno od 12 dalje. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 19570. (s)

Cunje krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovčje volno, govejo dlako (aravco) - kupi vsako množino
ARBEITER - MARIBOR Dravska 15

Kupujte pri naših inserentih

Kupimo! Elektromotorje dinamo in stikalno ploščo za istosmerni tok kupim. Ponudbe s prepisom tabele takoj upravi »Slov.« pod »Generator« 18.845.

Kože divjih zajcev kupuje po dnevni ceni J. Lavrič, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1, ter Rudnik 24. (k)

Denar Hranilne knjižice raznih donatnih zavodov, OBVEZNICE, BONE, VREDNOSTNE PAPIRJE RAZNE BANČNE IN DRUGE TERJATVE se kupujejo stalno po najvišji ceni in takojšnjemu izplačilu v gotovini Trg. ag. bančnih poslov

Alojzij Planinšek Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I. Telefon 25-10.

Hranilno knjižico Kmetijske hranilnice Ljubljanske, ca. 8-10.000 din. kupim. Pisemne ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Takoje« št. 19612. (d)

Hranilne knjižice vrednostne papirje, delnice, kupone, 3% obligacije kupujemo proti takojšnji gotovini
Rudolf Zore Ljubljana Gledališka ulica 12 Telefon 35-10

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Krmilno peso in goveje seno kupim. - Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronc kupujem po najvišjih dnevni cenah. **A. KAJFEZ** UTAJ Ljubljana, Miklošičeva 14

STROJI Električno centralo prednost pogon z motorjem na sesalni plin, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Generator« št. 18993. (k)

Dinamostroj istosmerni, 110 V, 1,5 KS, 1600 obratov na minuto - ugodno prodaj Pohorski dom, Maribor. (1)

Iščemo parni kotel grelne površine od 20 do 40 m² s pritiskom od 6 do 10 atmosfer. Obširne ponudbe na t. Vladi Radan, Zagreb, Mihanovičeva 14. (k)

Več starega pohištva z ogledalom, napredaj. - Tršaška cesta 5, dvorišče.

Kauče, žimnice, otomane in vsa tapetirana dela delam na sol. dno izvršujo po najnižjih cenah tapetnik in dekorater Avg. Kobličica, Ljubljana, Tyrševa c. 26. Blago na izbiro v zalogi. Telefon 22-23. (1)

Moderno in kvalitetno pohištvo zajamčeno, 2e od 1800 din spalnice

675 din kuhinjske opreme 375 din kuhinj. kredence 400 din omare 180 din postelje itd. Sprejemajo se naročila. Ogledajte si veliko izbiro pohištva pri

»OPRAVA« Ljubljana, Celovška c. 50

Krasne žavese v raznih vzorcih, ravno kar dospelo. Zelo primerna darila za božič priporoča tiskar **Robert Golc** Ljubljana, Šelenburgova 3

Soudeležbo večinsko, pri industriji brez konkurence, oddam proti gotovini 300.000 din. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Osebn. razlogi« št. 19454. (1)

Ureditel dolgov potom sodnih in izven sodnih

POŠTAVNAV Nasveti v konkurnih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aproba bilane.

PRESKRBA KREDITOV vsi posli **KMEČKE ZASCITE** Edina koncesionirana komercialna pisarna

Lojze Zajc Ljubljana, Gledališka ul. 7 Telefon 38-18.

Pohištvo! 20 raznih spalnic

orehove in jesenove (Blumeneche) s petletno garancijo; 20 raznih kuhinj, nekaj jedilnic in gospodskih sob - prodaj najceneje tovarna Malensek, Dravljica, »Slepi Janez«. (5)

4+1 CEVNI SUPER

ZA VSE VALOVNE DOLŽINE

DIN 141 - MESEČNO

PHILIPS RADIO

PRI ZASTOPSTVO
H. SUTTNER
Ljubljana, Aleksandrova 6

Ugoden nakup starih aparatov!

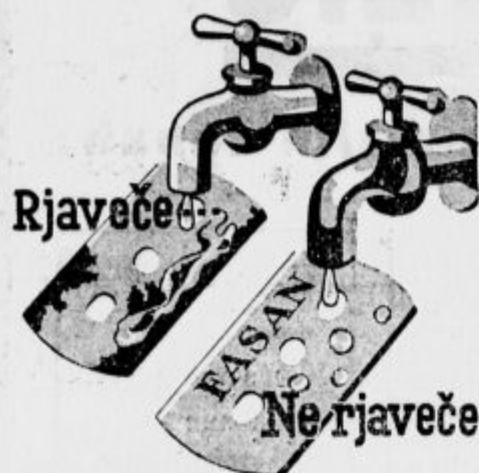
MATADOR II, V6 4+1 cevni superpozicijski prejemnik z oktoto - regulator zvoka - osvetljena skala z izpisanimi imeni postaj - selektivnost 8 kHz - pretokalo za vse napetosti - 9 Wattna končna pentoda - 3 valovna območja: 16,7-51 m, 198-585 m, 725-2000 m.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODRUŽNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu — Eskontira trgovske menice
Nove vloge, vsak čas izplačljive, znašajo Din 27.000.000—

DELNIŠKA GLAVNICA Din 20.000.000—
Vrši vse bančne posle najkulantneje

Cene FASAN brilvicam sedaj znatno znižane!

Dobe se v boljših trgovinah
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
F. Tomažič, Maribor

Kje se kupujejo
kovinaste krste?
Pri izdelovalcu Zakaj!
Ker se dobijo
za 50% ceneje kot kjerkoli drugod
Maks Ussar - Maribor

Dražba lova

občine Zagorje ob Savi bo pri okrajnem glavarstvu v Litiji dne 14. decembra 1937, in sicer
lovišče I. »Rišec« v izmeri 2.999 ha za izklesno ceno 1.200 dinarjev, ter
lovišče II. »Kotred« v izmeri 3.093 ha za izklesno ceno 1.500 dinarjev.

Oba lovišča slovita po izrednem bogastvu drobne divjadi, kjer pa ne manjka niti srnjadi, niti divjih koz ter spadata po svoji prikladni legi med najlepša lovišča našega Zasavja!

Podrobni dražbeni pogoji so razvidni iz tozadavnega dražbenega razglašja na občinski uradni deski ali pa med uradnimi urani pri okrajnem glavarstvu v Litiji.

Uprava občine Zagorje.

Veliko veselje

boste naredili svojim dragim
z nakupom **božičnih daril**,
ki Vam jih nudi trdka

Ivan Kovačič

MARIBOR

Slovenska ulica 10 in Koroška cesta 10

Bogata izbira vsakovrstnih modernih servisov, krasnega kristalnega stekla, keramičnih novosti in mnogo drugih lepih ter praktičnih predmetov, po najnižjih cenah.

Prosimo, obiščite nas brezobvezno!

V „menzi“ Kolodvorska 8

lahko poceni in okusno jeste!
Ob nedeljah domače krvavice!
Ob sredah pa domače pečenice!

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravn. ništv lista

Razglas

Ker so se pripetili primeri, da je bil daljnovod poškodovan zaradi nepravilnega podiranja dreves v bližini električnih daljnovodov »Elektrarne Fala« d. d.

pozivamo vse posestnike, ki nameravajo podirati visoka drevesa 30 m levo in desno od daljnovodov, da to naznanijo predhodno 8 dni pisмено ravnateljstvu Elektrarne Fala d. d., v Mariboru.

V primeru pa, da posestnik ne obvesti elektrarne o nameravanem podiranju dreves in to izvrši

brez našega nadzorstva ter bi se pri tem povzročila škoda na daljnovodu, je dolični posestnik v polni meri odgovoren za nastalo škodo.

ELEKTRARNA FALA D. D.
Maribor, Vrazova ulica št. 2

Družinska Pratika 1938

V vseh trgovinah v mestih in na deželi se že dobiva Druž Pratika 1938 po ceni Din 5— za izvod brez poštne. Segajte po njej in tekmuje praznisan nagradni uganki! Če je ne dobite v domačem kraju, pošite Jugoslovanski knjigarni ali pa Prodajalni Ničman v Ljubljani, kjer Vam bodo točno postregli.

Glasba

Plošče in gramofone

bivše tvrdke A. Rasberger v največji izbiri po razprodajnih cenah dobite v Dalmatinovi ul. 10. nasproti hotela Štrukelj

Očka ali veš,

da dobiš na ceneje različne instrumente in potreščine pri

R. WARBINEK, Ljubljana
Miklošičeva cesta 4

Pozor!

Ivan Kacin, Domžale, dobavlja prvovrstne harmonije, evrop., amer. sistem od 2000 din; pianine moderna konstrukcija, 9000 din. Popravila, uglašanje cerkvenih orgel najceneje — Zahtevajte cenik! (g)

Pianino

dobro ohranjen, in trieder, prodam. Poljanska c. št. 20, pritrleže, levo. (g)

Klavirji

pianini harmoniji:

STEINWAY,
BOSENDORFER,
FORSTER,
HÖLZL,
MANBORG

so nesporno najboljši fabrikati na svetu. Dobite jih le pri trdki

Alfonz Breznik

Ljubljana, Aleksandrova 7
Majhni obroki, nizka izposojnina. Tudi preigrani klavirji na zalogi. Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikalij in strun.

SIMBOL DOVRSENOSTI, ODLIČNO KVALITETO predstavlja

MINERVA RADIO APARAT

Najboljši radio sprejem, nenadkriljiv v glasu

RADIOVAL - Ljubljana
Dalmatinova 13 Telefon 3363

Zahtevajte povod naš list!

Čevljarske stroje

ki so bili še pred kratkim v pogonu — dobro ohranjene — odprodaja

po zelo ugodnih cenah
PETOVIA D. D. PTUJ

Harmonij

evropskega sistema, dobro ohranjen in močan. Ponudbe takoj na upravo »Slovenca« pod »Harmonije« 19555. (g)

Meinel-Herold
Dalmatinova 13
MARIBOR št. 102

Din 15—

nova gramofonska plošča svetovne znanke po izbiri

8 novih plošč sortiranih samo Din 100—
Dokler traja zaloga

Večepič

Jernejeva c. 25, Ljubljana

MAŠA GLASBILA S VEDNAJBOŠIMI NASVETU
MODIC
LJUBLJANA
PASAZA NEBOTIČNIKA

Sprejme se sposoben

orodni ključavničar (Schnittmacher)

samostalna moč v stroki za stavbeno okovje. Ponudbe s prepisi izpričeval in navedbo zahtevkov je poslati na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Sposobna moč« 19562.

Dopolna oprema

tovarne octa (kisa)

v pogonu, dnevna proizvodnja 250 litrov, se zelo poceni prodaja, tudi posamezni deli. — D. D. za prerađu i promet poljoprivrednih produktata u Hrv. Leskovcu pri Zagrebu.

Poizkusite enkrat čaj z Limonino

Nenadkriljiv citronov prašek dobite samo v takih originalnih vrečkah. — Zaloga:

Export-Import Ljubljana
Gospodarska cesta 7,

438 A

Štirielektronski midget super z izhodno energijo 4-5 vatov.

Din 4500—

RADIONE 1938

kaže novi slog moderne, a ne modne oblike

538 A

Veliki super za visoke glasbene zahteve. — Razkošna oprema.

Din 5800—

Radione = kvaliteta!

Važnejša kot nizka cena je **kvaliteta.**

(Nisem tako bogat, da bi mogel kupovati najcenejše blago, pravi Anglež!)

Zahtevajte prospekte!

638 A

Šestielektronski orjak za 4 valovna območja. Izhodna energija 9 vatov.

Din 8000—

»**RADIO**«, reg. zadr. z o. z. v LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 7 tel. 3190

+ Naša neizmerno ljubljena mama stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Marija Sterman

nam je danes, v 77 letu starosti, umrla. — Ljubo mammo bomo spremlili iz hiše žalosti, Krekova cesta 23, v ponedeljek, dne 13. decembra ob pol treh pop. na mestno pokopališče v Celju. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 14. decembra ob pol sedmih zjutraj v farni cerkvi v Celju.

Celje, dne 11. decembra 1937.

Zalujoči ostali.

Zahvala

vsem, ki so nas tolažili v najtežjih trenutkih ob prerani izgubi naše zlate

mamice

Globoka zahvala g. dr. Vilku Špornu, ki je s svojo neprecenljivo ljubeznijo in požrtvovalnostjo lajšal trpljenje ljubljene mamice, dalje preč. duhovščini, pevskemu krožku Vič in vsem, ki so jo obsuli s cvetjem ter jo spremlili k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala dne 18. decembra 1937 ob šestih zjutraj v cerkvi sv. Antona na Viču.

Rožna dolina, dne 12. decembra 1937.

JELENČEVI.

Novosti
»Christella«
bleščeči nakiti za bo-
žična drevesa. — Z
malimi žarnicami
razsvetljene krogle v
barvah učinkujejo ča-
rno. — Popolnoma
brez nevarnosti v
otroških rokah, ker
je napeljava toka sa-
mo 4 volte. — Zahte-
vajte prospekte od
zastopstva:
Josip Volek in drug, Zagreb, ŠULEKOVA 23
Telefon 60-05

Konzerve
iz gosjih jeter, divjačine, perutnine
ter strašburške pastete in specialitete
„VAJDA“
tvornica konzerv, Čakovec
Telefon 59, 60, 33

Najprimernejša božična darila
za vsakogar dobite pri trdki
Vinko Cunder
torbarstvo, sedlarstvo in jermenarstvo
Ljubljana, Igriška ul. 3 (za dramo)
Nudi Vam samo lastne izdelke ter sprejema
tudi popravila!

Hotel, restavrant in kavarna
v Crikvenici, 25 opremljenih sob, velika
terasa, krasna lega na obali, na prodaj.
Vila v Crikvenici prikladna za pen-
zion, dvonadstropna, s stranskimi zgradbami
in garažo, krasen park, na prodaj.
Hotel, penzion in restavracija
v Crikvenici, v vilskem rajonu, krasen
park, 22 sob, s popolno opremo, se da v najem.
Vprašati: **Dr. Ante Kuntarić, advokat v Crikvenici.**

Kljub znatni podražitvi papirja dobite vse vrste
poslovnih knjig
Žurnale, širace, blagajniške knjige,
saldakonte še vedno po prejšnjih cenah pri
A. Janežič, Ljubljana
Florjanska ulica 14 Telefon 32-20
Na debelo! Knjigoveznica, industrija trgovskih knjig
in šolskih zvezkov. — Izvršujemo vsa
Na drobno! knjigoveška dela po najnižjih konkuren-
čnih cenah

VINA
iz
Centralne vinarne
v Ljubljani
bodo zadovoljila Vaše
pivce najbolj!
TELEFON ŠTEV. 25-73

Štajerska
jabolka
dobite poceni pri
GOSPODARSKI ZVEZI
Ljubljana, Tyrseva c. 20

Sveže najfinišje norveško
ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

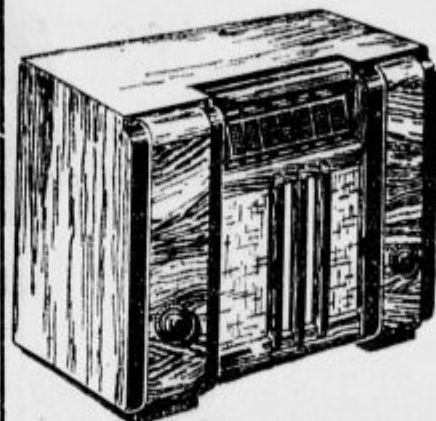
BRIPROSTIM, GATA, GOMBO DRO-
brod, izdelan iz k. k. inobrem v
naš potrošnik oboje izdeluje
»Citi podzaj« in pri Ljubljani
10-1100 jamstvo. Glednik Dr. G. Piccolija

Radio
Izposojamo
radijske
aparate

»RADIO« 7.2.20.2
Ljubljana, Miklošičeva 7

Računajte in kupili boste!
5 cevni SUPER za l. 1938
Din 2750.—
CENA NA ODPLAČILO DIN 2885.—

ORION RADIO TIP 100
S KRATKIMI, SREDNJIMI IN DOLGIMI VALOVI

RADIO r. z. o. z. LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA
Dalmatinova ulica 13
J. WIPPLINGER, MARIBOR
Jurčičeva ulica 6

ZAHVALA
vsem za iskreno sočutje, ki ste nam ga izkazali ob prerani smrti našega srčno ljubije-
nega soproga, očeta, tasta, deda, strica, svaka, gospoda

IVO TOMCA

direktorja tobačne tovarne v pokoju

Posebno globoko zahvalo pa smo dolžni zdravniku gosp. dr. Edvardu Jemcu za vso
njegovo požrtvovalno skrb, trud in tolažbo, ki jo je izkazal ob vseh težkih dnevih
bolezni pokojniku, mu lajšal trpljenje in podaljšal življenje. Prisrčno se zahvaljujemo
čč. duhovščini, uradništvu in delavstvu tobačne tovarne, gg. oficirjem, vojaštvu in vojaški
godbi za častno spremljevanje. Globoko zahvalo tudi vsem darovalcem krasnih vencev in
šopkov, ter številnim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nepozabnega pokojnika
kljub slabemu vremenu spremlili na njegovi zadnji poti. Vsem, ki so kakorkoli sočustvo-
vali z nami — tisočkrat zahvala!

Ljubljana, Skopje, Kosovska Mitrovica, dne 11. decembra 1937.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami ob težki, nenadomestljivi izgubi našega predobrega, najdražjega
očeta, gospoda

Andreja Dolinarja

sočustvovali, ga pospremili k večnemu počitku, za njega molili in ga pokropili ali nam
kakorkoli skušali lajšati našo težko bol, bodi izrečena tem potom naša prisrčna zahvala.
Posebna zahvala velja č. župniku g. p. dr. Modestu Novaku za duhovno tolažbo v težki
bolezni, za pripravo našega dragega očeta na njegovo ločitev od tega sveta in njegovo
por v večnost, kakor tudi za vodstvo žalnega spreveda. Iskrena hvala vsem gg. zdrav-
nikom, ki ste skušali olajšati našemu ljubljanskemu očetu grozno trpljenje v času njegove
bolezni. Izrečno velja naša zahvala ljubljanskemu županu g. dr. Adleščiču, ki je s svojo
udeležbo v žalnem sprevodu izkazal nepozabnemu pokojniku zadnjo čast. Končno velja
naša zahvala vsem in vsakomur posebej, ki ste se nas kakorkoli spomnili v teh težkih
dneh trpljenja. Naj bo Vsemogočnemu vsem obilen plačnik!
Blagega pokojnika se spominjamo v molitvi!
Sv. daša zadušnica se bo darovala dne 20. decembra ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi
sv. Frančiška v Sp. Šiški.

Ljubljana, dne 11. decembra 1937.

Zalujoča rodbina Dolinarjeva.

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic
OLAJSUJE Pomaga pri arteriosklerozni in hemoroidih.
UBLAŽUJE muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.
ODSTRANJUJE bolečine pri mesečnem perilu in menii.
motnje debelenja ter napravi vitke.

Reg. S. br. 190830/933. Dobiva se v vseh lekarnah

Agnes Günther: 164
Dušica - Rožamarija
»Jaz bi tepla presvetlo,« je odgovorila Ulrika.
Zasluzi zausnecel Morebiti jih že itak težko pri-
čakuje in mi ji v njen lastni kvar prizanašamo.
Tega vzgojevalnega sredstva bi se bila jaz že
davno poslužila, četudi ga ne mara novejša doba,
ki nič ne razume in v svoji mehkužni čustvenosti
uganja še vse hujske krutosti. Roža vse to sluti,
Marga, zaradi tega me ne pušči h kneginji, čeprav
se tega prav dobro zavedam, da bi oče z najino
razdelitvijo dela ne bil sporazumen. Jaz imam vso
prijetnost, ti vso pozornost obeh bolničark.
»Marekaj je sramotno,« je vzdihnila Marga.
»Na tihem se pa neprestano čudim dvem stvarim.
Saj veš, da ima Sarlota še vedno v nogah svoj
strašni nemir. Le, če se ji vbrizgne morij, jo je
mogoče spraviti v posteljo in celo tedaj je zjutraj
vsaka rjuha, naj so jo še tako čvrsto razpeli, zmeč-
kana in raztrgana Kadar pride Roža in dokler
je ta pri njej, je kneginja mirna. To je zelo čudno
in je vzbudilo že celo pozornost obeh bolničark.
Drugo je pa tole: kdaj bo že vendar izpra-
nila Sarlota svojo zločesto vrečo. Zdaj že čisto
ponavljata eno in isto seveda v drugi obliki.«
»Oh, tu lahko na večno čakam,« je odgovorila
Ulrika z mrkim obrazom. Z izpremenbami in
učinkovitim osvetljevanjem, bo še dolgo obnavljala
svojo staro šaro in ne bo prenehala, akoravno je
Roža že davno ne bo več poslušala. Sleherni dan
se vprašujem: Čemu to? Toda moramo ji ustreči!
L. HENRIK IN GIZELA.
V Braunecku so pričeli s krasnimi glashenimi
večeri. Ivan Friderik je bil dospel in odlični klavir
kneginje so premestili v dvorano. Tam se je mo-
gel imenitno uveljavljati njegov glas. Pa tudi za
Rožo je bil to najpripravniji prostor, v katerem

se je razširjal dober, mil zrak. Velikanske staro-
dobne peči so kurili z drvmi in pri tem so bila
okna odprta.
Roža je prenašala glasbo mnogo bolje, nego
so pričakovali in polagoma se je tudi Harro začel
prijazneje zanimati za drzni načrt kneza in svo-
jega prijatelja.
Ivan Friderik jim je pojasnjeval sestav sklad-
be, jim igral nekaj delov ter jih uvajal v nagibe
in način izvajanja. Zveneli duši Henrika braune-
skega in Gizela sta se zopet gibali po dvorani svo-
jega starega doma, kjer so nekaj stala male do-
mače orgle brauneškega grofa.
Roža je pozabljala na vse, s toliko vneto je
poslušala. Živela je daj časa svoje posebno na-
zemeljsko življenje, iz katerega se je čisto skoraj
užaloščena vračala na svet.
Harro je večkrat s svojim štiricetrstinskim
taktom motil razmotrivanje svojega prijatelja, ka-
dar je njegova Gizela postajala preveč slična zle-
mu duhu Rožamarije.
Nekoč se je previdno razgovarjal o tem z go-
spodom samostanskim pridigarjem. Bil mu je ven-
dar še zmeraj malce odtujen in ni mu še nič prav
zaupal Roža tudi ni nikdar več sprejela svojega
učitelja v nenavzočnosti svojega soproga. Harro
si je moral priznati, da je bil duhovnik zelo ob-
ziren glede njegovih osebnih pravic. Ni radovedno
izpraševal njegove Rože. Prinašal je grofici
kakšno pesem, navadno ne nekaj vrstic, katero je
bil izkopal iz svojih skrivnostnih kupov papirja.
To so bile pesmi iz prve dobe nemškega pesni-
štva. Redno je polagal grofici Rože čeden listič s
pesmijo kot imenitno najdenino in o tem sta se
potem razgovarjala.
Njegovi obiski so bili vedno zelo kratki, ako-
prav sta oba to obžalovala. In kadar ga je Harro
spremljal do vrat, mu je rekel gospod pridigar:
»Ne smem vam odvzeti preveč časa, gospod
grof. Toda vselej sem srečen, kadar smem obiskati
presvetlo.«
Nenih niti, ki so vezale učitelja in učenko ter

so se svetile kot nebeško zlato, Harro seveda ni
poznal in vendar je slutil, da so med njim in to
dvojico neka skrivnostna vrata. To ga je tudi za-
drževalo da ni razkril duhovniku svoje duše, ka-
kor bi bil to čisto rad storil. Bil je preponosen.
Toda po Gizeli iz Braunecka iz sedemnajstega sto-
letja ga pa hoče vseeno vprašati.
Roža mu je sicer zatrjevala, da njen učitelj
ne more o tem ničesar vedeti, kar igra toliko vlogo
v njenem duševnem življenju. Toda vseeno se je
nekega dne Harro vnovič znašel med mnogimi knji-
gami samostanskega pridigarja ter ga ogovoril:
»Zanimamo se za neko grofico Gizelo iz Brau-
necka, ki je bila thorsteinskega rodu in zelo ude-
ležena pri zborni skladbi, kakor ste morda že si-
sali. Gospod upravitelj ima le nekoliko neznatnih
beležk, da je bila dobrodelna in usmiljena do ubo-
gih, da so se ustanove z njenim imenom ali z
imenom njenega soproga. Ali vam je kaj natanč-
nejšega znano?«
»Imam še njegov pogrebni govor. Kakor veste,
so jo s soprogom skupaj pokopali. On se je pone-
srečil, ona pa je umrla brž za njim.«
»Ah, tako torej,« je vzdihnil Harro. »Iznena-
dilo ju je, to se razvidi iz zborne skladbe. Nepri-
čakovano sta umrla in z njuno zapuščino si ni
nihiče vedel prav pomagati. Se je tudi ona pone-
srečila, da je morala umreti?«
»Ne, trpela je za neko težko boleznijo, ki je
bila za tedanje zdravniške umetnosti velika zago-
netka.«
»O Bog,« je vzdihnil Harro. »to je ereden
človek, ta Henrik iz Braunecka! Zamislil si je naj-
krajše glasbo, imel je najljubeznivejšo soprogo,
ki mu je služila in ga do dobrega razumela! Ko je
prišla starost, se je iztegnil ter se preselil v domo-
vino nebeške glasbe! Kdo pa je prvi umrl?«
»On je šel pred njo. Ne ve se za gotovo, za ko-
liko časa. Toda še istega dne je sledila za njim.«
»Glejte, gospod samostanski pridigar, kakšno
erečo je imel ta človek! Ona, ki je bila njegova
radost in sonce njegovih oči, ga je spremljala celo

v večnost! In, gospod samostanski pridigar, ako
je ta nemogoča zgodba res verjetna, potem ga
boste slišali, kako se raduje.
»Raduje se vsi v Gospodu, pridite v radosti
pred njegovo obličje!«
S tem vzklikom pričena namreč njegova zbor-
na skladba. Toda nočem vnaprej odvzeti najbolj-
šega. To je itak že storil ta Henrik, ki je pre-
puščal muko svoji soprogi in neizmerno delo mo-
jemu prijatelju Ivanu Frideriku, sam pa je neiz-
rečno užival v svojih umetniških zamislih. Na-
mazal je s svojim rdečim evinčnikom nekaj beležk,
vse drugo pa je prepustil z imenitno pokrovitelj-
sko kretnjo — vidim ga pred eboj, tega moža —
svoji soprogi in mojemu Ivanu Frideriku!«
Gospod samostanski pridigar se je nasmejal
in migljal z rameni, rekoč:
»Taki so božji ljubljenci, gospod grof! On
baje niti ni umrl!«
Harro ga je presenečeno pogledal in vzdihnil:
»Gospod samostanski pridigar, pripovedujte,
jaz vas ne izpusim prej, tu se bom zakoreninil! Pripovedujte mi to pravljico! Hočem jo prinesiti
svoji Roži.«
Gospod samostanski pridigar je posegel med
svoje papirne grmade ter izvil cel list papirja
v obliki osmerke.
»Ta pravljica izhaja celo iz tiskanega pogreb-
nega nagovora in sicer iz onega dela, ki se im-
enuje življenjepis. Sestavljen je eden mojih predni-
kov v službi, ki je živel v istem času.« In začel
je čitati:
»Vi vsi veste, in nikogar ni med vami, ki se-
dite pred menoj z zasolzenimi očmi, da bi se ne
bil slišal tega, da je bila gospa, ki tu počiva v
Bogu, blagoslovljena z nebeskim darom. Vsaka
duša namreč, ki se je v njenem naročju napolnila
v nebeško domovino, se je lahko in blaženo lo-
čila iz tega sveta. O tem sem se jaz, ki me vodi
moja služba k smrtim posteljam, večkrat preni-
čal z lastnimi očmi. O teh veljajo besede: Njih
smrt se je izpremenila v spanje.«

**Za ustanovitev rentabilnega
tekstilnega podjetja se išče**

KAPITAL

Vsi potrebni stroji popolnoma novi v vrednosti Din 7.000.000 so že na razpolago. ■ Ponudbe na upravo lista pod »Tekstilno podjetje«

Kupujemo domače **hrastove hlode**
v debelinah nad 25 cm in dolžinah nad 3 m
Ponudbe staviti na:

REMEC-Co., lesna industrija-tovarna parketa
DUPLICA pri Kamniku

Prometna banka d. d.

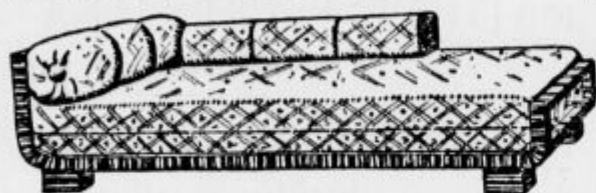
Stritarjeva ulica 2 v Ljubljani Telefon štev. 21-49

Kupuje in prodaja valute, čke po najvišjih cenah.
Izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo najkulantnejše.

**Izplačuje brez omejitve stare
in nove vloge**

Nočem postelje v sobi; samo JAGROV spalni KANAPE, COUCH, katerih
prednosti si oglejte pri **Tapetništvu JAGER FRANC**

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17 telefon 20-42

Nizke cene!

Solidna
izdelava!

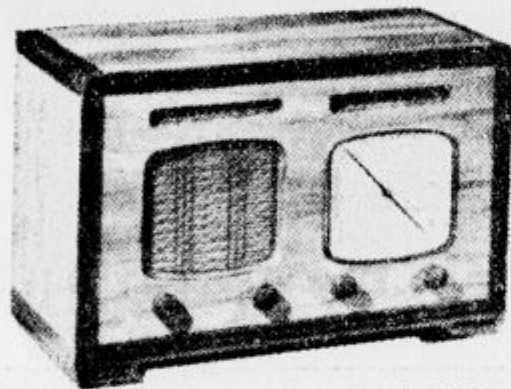
Na zalogi ima pa tudi veliko izbiro **modrocev, otoman** ter
veliko izbiro blaga za prevleko pohištva!

**Brez vsake bučne
reklame**

so si pridobili

**„HIS MASTER'S VOICE
MARCONIPHONE“**

radio aparati svoj dober glas
vsled svoje prvovrstne kvalitete

Model 86x-4

Zahtevajte brezplačne prospekte in brez-
obvezno predvajanje v vseh strokovnih
trgovinah ali tovarniških zalogah
v Jugoslaviji

**THE GRAMOPHONE COMPANY
LIMITED**

M. MAJSTOROVIC, ZAGREB
Amruševa ul. 5.

Samoprodaja za Ljubljano in okolico
„Tehnik“ JOSIP BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva cesta 26

„SLOVENE“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob smrti naše soproge, mame in
sestre, gospe

FRANČISKE PETROVEC

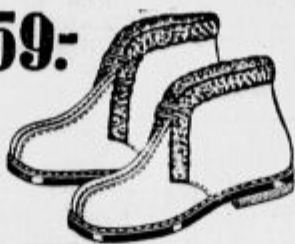
izrazili sočutje, darovali vence in cvetje in jo
spremili na njeni zadnji poti, izrekamo tem potom
iskreno zahvalo!

Polhov Gradec, dne 10. decembra 1937

RODBINA PETROVEC

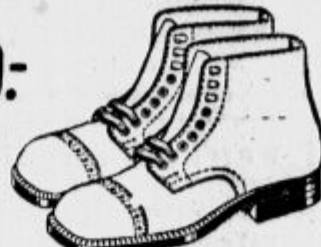
*Za Božič si vsak želi
novih čevljev...*

59.-

Topli otroški čevlji, izdelani iz finega
usnja, tople podloženi in obšiti s fino
kožuvinco.

79.-

Vzdržljivi in močni, toda lahki visoki
čevlji za dečke, iz rjavega boksa, z
močnimi usnjenimi podplati.

99.-

Mlade dame in deklice potrebujejo
take močne in udobne čevlje, ki bodo
dale njihovi mladosti še več dražesti.
Izdelani so iz finega boksa v rjavi
barvi, okrašeni s semišem, na zadrgo.

69.-

Elegantne damske snežke z okrasom,
zapno se na dva gumba.

129.-

Elegantni damski nizki čevlji iz finega
laka s solidnim okrasom. Vaša
noga bo v teh čevljih izgledala nad
vse elegantna.

99.-

V teh čevljih Vam bodo noge kakor
v peči. Izdelani so iz toplega sukna
in obšiti z usnjem.

39.-

Galoše so potrebne vsakemu človeku.
Varujejo Vas, žene in otroke pred
vlago in prehladom. Moške Din 35.-,
ženske Din 29.-, otroške Din 19.- in 25.-

149.-

Lepi moški čevlji iz finega govejega
boksa, z močnimi usnjenimi podplati,
šivanimi na rom. Praktični za vsako
priliko.

169.-

»Nas ponos«. Elegantni, na rom šivani
lakasti čevlji za gospode. Naj-
prikladnejši za ples, k smokingu in
fraku. Fina izdelava in soliden okras
garantirata za njih eleganco.

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne,
javne in industrijske zgradbe solidno in po-
ceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje teh-
nične nasvete in pojasnila.

**ZOLČNI
KAMENKI**

Poznani SALVAT-čaj
zoper žolčne kamne in
bolezni žolčnega me-
hurja se dobiva pri
glavnem zastopniku
lekarni pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17.
Prospekte o zdravljenju pošljemo zastonj.

Ogl. reg. S. br. 27870

Modistinja „Franja“ Kogovšek

se je preselila z
Gospodstvske c. 12

dvorišče v **Frančiškansko pasažo**
in se cenj. damam priporoča za nadaljni obisk

**Ljudska posojilnica
v Celju**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker
jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po-
sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Zahvala

Vsem, ki ste mojega nepozabnega
moža, oziroma očeta, gospoda

Matijo Poliča

hišnega posestnika

spremljali na njegovi zadnji poti, iz-
rekam iskreno zahvalo. Posebno zahvalo
izrekam častiti duhovščini, velečenjenim
gospodom zdravnikom, pevskega dru-
štvu »Drava« za ganljive žalostinke, da-
rovalcem vencev, ter vsem, ki ste mi
izrazili ustmeno ali pisмено sožalje.

Ernestine Polič, vdova.

ZAHVALA. Ob tragični smrti naše blage dobrotnice
in tete, gospodične

Elizabete Elsnerjeve

zasebnice

se zahvalujemo vsem, ki so nam v težkih urah stali prijateljsko ob strani. Posebej se še zahvalujemo č. g. Karolu Grossu, č. domači duhovščini, vsem darovalcem cvetja, ter vsem, ki so nepozabno spremljali na njeni zadnji poti.

Zagorje ob Savi, dne 6. decembra 1937.

Jože Kalan, Minka Koprivnikar
in sorodniki.